DIÓSBERÉNYI ÓVODAFENNTARTÓ
TÁRSULÁS
7072 DIÓSBERÉNY, ISKOLA U. 9.
TEL.: 74/548-051
Fax.: 74/548-051

Iktatószám: TAR/1-5/2026.

MEGHÍVÓ

Értesítem, hogy a Diósberényi Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa ülést tart

2026. október 21-én (szerdán) 11.00 órakor

a Diósberényi Önkormányzati Hivatal tanácskozó termében.

Az ülés napirendi javaslatai:

1.) **A Diósberényi Óvodafenntartó Társulás valamint a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha 2026. évi költségvetésének 2. számú módosítása**
Előadó: Tillmann András László elnök

2.) **A Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha intézményi dokumentumainak véleményezése**
Előadó: Tillmann András László elnök

3.) **Egyebek**
Előadó: Tillmann András László elnök

A társulási ülésre ezúton tisztelettel meghívom a fenntartó önkormányzatok képviselőit.

Diósberény, 2026. október 14.

Tillmann András László sk.
társulási elnök

2026. október 21-i Társulási Tanácsi ülés 1.) számú napirendi pontja
A Diósberényi Óvodafenntartó Társulás valamint a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha 2026. évi költségvetésének 2. számú módosítása

Előadó: Tillmann András László társulási elnök
Az előterjesztést készítette: Kis-Fehér Katalin jegyző, Ignácz Pálné gazdálkodási előadó
Döntéshozatal módja: egyszerű többség

A 2026. évi költségvetés módosítására az előirányzatok átcsoportosítása miatt van szükség a melléklet szerinti tartalommal, a szöveges indoklás alapján.

Az előterjesztés mellékleteként kerülnek bemutatásra, a társulás 2026. évi költségvetéséről szóló 2/2026. (II. 5.) számú határozat 23. pontja szerinti, az elnök saját hatáskörben engedélyezett előirányzat átcsoportosítások.

A fentiekre tekintettel az alábbi határozati javaslatot terjesztem a Tisztelt Társulási Tanács elé:

Határozati javaslat:

A Diósberényi Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23-26. §-ban, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 94. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a Diósberényi Óvodafenntartó Társulás, valamint a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha 2026. évi költségvetéséről szóló, 2/2026. (II. 5.) számú határozatát az alábbiak szerint módosítja:

A 2/2026. (II. 5.) számú határozat 2. pontja az alábbiak szerint módosul:

„2) A Társulási Tanács a társulás 2026. évi költségvetésének összefont főösszegét 491.799.829 Ft-ban, a társulás 2026. évi főösszegét 240.745.188.-Ft-ban, az óvoda 2026. évi költségvetésének főösszegét 251.054.641.- Ft-ban hagyja jóvá."

A 2/2026. (II. 5.) számú határozat 1. számú mellékletének helyébe az 1. számú melléklet lép.

A 2/2026. (II. 5.) számú határozat 2. számú mellékletének helyébe a 2. számú melléklet lép.

A 2/2026. (II.5.) számú határozat 4. számú mellékletének helyébe a 4. számú melléklet lép

A 2/2026. (II. 5.) számú határozat 5. számú mellékletének helyébe az 5. számú melléklet lép.

Határidő: folyamatos
Felelős: társulási elnök

Diósberény, 2026. október 14.

Tillmann András László sk.
elnök

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás
2026. évi költségvetés II. módosítás 10.14.

		2026. évi eredeti előirányzat	Módosítás I.	Módosítás II.	Módosított előirányzat	
TÁRSULÁS KIADÁS						
Szakmai anyag beszerzés (CD)	K311					
Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	40 000	0		40 000	
Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	30 000			30 000	
Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	7 310 000			7 310 000	
Egyéb szolgáltatások	K337	2 420 000			2 420 000	
Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	180 000			180 000	
Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506					
Tartalék	K513	3 062 640			3 062 640	
Központi, irányító szervi támogatás folyósítása	K915	219 897 440	4 417 884	3 387 224	227 702 548	
TÁRSULÁS ÖSSZES KIADÁSA		232 940 080	4 417 884	3 387 224	240 745 188	
TÁRSULÁS BEVÉTELEI						
Egyéb működési célú támogatások bevételi államháztartáson belülről (állami támogatás átvétel)	B16	221 760 654			225 725 762	
Az óvodában folg.pedagógusok átlagbéralapú támogatása 9,4 fő		107 724 000		376 000	108 100 000	
Kiegészítő támogatás a pedagógusok minősítéséből adódó kiadásra 2 fő		1 912 000		6 000	1 918 000	
Nemzetiségi pótlék támogatása 5 fő		9 560 000		35 000	9 595 000	
Az óvodában fogl.pedagógusok munkáját segítők támogatása 5 fő		27 835 000			27 835 000	
Társulás által fenntartott óvodákba bejáró gyermekek utaztatásának támogatása 12 fő		2 268 000		-189 000	2 079 000	
Óvodaműködtetési támogatás 90,3 fő		15 565 372		120 662	15 686 034	
Intézményi gyermekétkeztetés támogatása 93 fő		38 083 969			38 583 969	165 213 034
Esélyteremtési illetmény támogatás		18 812 313	0	1 758 562	20 570 875	
2025.évi kiegészítő juttatás			1 357 884		1 357 884	
Tagönkormányzatok hozzájárulása						
Otthontámogatás 2fő+1fő			2 560 000	1 280 000	3 840 000	
Összesen	B16	221 760 654	4 417 884	3 387 224	229 565 762	
			0			
Maradvány igénybevétele	B813	11 179 426			11 179 426	
TÁRSULÁS ÖSSZES BEVÉTELE		232 940 080	4 417 884	3 387 224	240 745 188	

Társulás összes kiadás	240 745 188
Állami támogatás átvétele Diósberény Község Önkormányzatától	-225 725 762
Otthontámogatás	-3 840 000
2025. évi maradvány Társulás	-11 179 426
Önkormányzati hozzájárulás	**0**

Óvodai nevelésben résztvevők átlag létszáma	**90**
Intézményi étkezésben résztvevők száma	**93**

Önkormányzatok hozzájárulása az óvodai neveléshez+intézményi étkezéshez

Diósberény Község Önkormányzata	0
Varsád Község Önkormányzata	0
Regöly Község Önkormányzata	0
Pári Község Önkormányzata	0
	0

Részletes tájékoztatás a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha
2026 évi költségvetés 2026.10.14-ei módosításához

2026. I.módosítottt bevétel-kiadás főösszege: 246 636 071.- forint.
2026. 10.14. II.módosított bevétel-kiadás főösszege: 251 054 641,- forint.
Az I.módosított főösszeget 4 418 570.- forinttal kell módosítani .

ÓVODA KIADÁS		Intézmény összesen eredeti előirányzat	Intézmény 2. módosítás összesen	Intézményi összesen módosított előirányzat
Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	830 000	393 700	1 223 700
Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	224 100	106 300	330 400
BERUHÁZÁSOK ÖSSZESEN		**1 054 100**	**500 000**	**1 554 100**
Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	152 029 315	768 400	152 797 715
Céljuttatás	K1103	3 525 000	0	3 525 000
Helyettesítési díj	K1104	2 800 000	0	2 800 000
Jubileumi jutalom	K1106	0	1 864 800	1 864 800
Bérenkívüli juttatás	K1107		3 000 000	3 000 000
Közlekedési költségtérítés	K1109	1 100 000	0	1 100 000
Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	1 700 000	1 419 200	3 119 200
Egyéb külső személyi juttatások	K123	3 980 000	0	3 980 000
SZEM. KIADÁSOK ÖSSZESEN		**165 134 315**	**7 052 400**	**172 186 715**
Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	K2	19 206 772	1 284 054	20 490 826
Munkaadókat terhelő járulékok		**19 206 772**	**1 284 054**	**20 490 826**
Szakmai anyagok beszerzése	K311	92 000	0	92 000
Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	28 050 000	0	28 050 000
Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	444 000	159 300	603 300
Egyéb komunikációs szolgáltatás	K322	296 000	0	296 000
Villamos energia szolgáltatás	K3311	3 250 000	-100 000	3 150 000
Gázenergia szolgáltatás	K3312	3 180 000	0	3 180 000
Víz-csatorna szolgáltatás	K3314	1 182 000	0	1 182 000
Várásolt élelmezés	K332	4 700 000	0	4 700 000
Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	2 300 000	0	2 300 000
Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	369 000	0	369 000
Egyéb szolgáltatások	K337	1 900 000	-59 300	1 840 700
Kiküldetéslek kiadásai	K341	65 000	0	65 000
Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	9 400 000	0	9 400 000
Fizetendő áfa	K352	1 200 000	0	1 200 000
Egyéb dologi kiadások	K355	395 000	0	395 000
DOLOGI KIADÁSOK ÖSSZESEN		**56 823 000**	**0**	**56 823 000**
ÓVODA ÖSSZES KIADÁS		**242 218 187**	**8 836 454**	**251 054 641**
ÓVODA BEVÉTEL				
Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	2 350 000	1 031 346	3 381 346
Szolgáltatások ellenértéke	B402	14 350 000	0	14 350 000
Ellátási díjak	B405	880 000	0	880 000
Kiszámlázott általános adó	B406	4 112 100		4 112 100
Egyéb kapott kamat	B4082	0	0	
Egyéb működési bevételek	B411	0	0	
Egyéb vállalkozástól átvett pénzeszköz	B65	0	0	0
MŰKÖDÉSI BEVÉTELEK		**21 692 100**	**1 031 346**	**22 723 446**
Maradvány igénybevétele	B813	628 647	0	628 647
Központi, irányító szervi támogatás	B816	219 897 440	7 805 108	227 702 548
ÓVODA ÖSSZES BEVÉTELE		**242 218 187**	**8 836 454**	**251 054 641**

Részletes tájékoztató a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha
2026. évi költségvetés 2026.10.14-ei módosításhoz

Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha 2026. évi költségvetési bevétel-kiadás I. módosított főösszege: **246 636 071 forint.**
2026.10.14-én II.módosított bevétel-kiadás főösszege **251 054 641 forint.**

A 2026. I.módosított előirányzatot 4 418 570 forinttal kell módosítani az alábbiak szerint.

BEVÉTELEK:

Rovat	bevétel megnevezése		
B816	Irányítószervi támogatás	1 280 000	Varsád Óvoda 1fő otthontámogatás
B816	Irányítószervi támogatás	2 107 224	Berény Óvoda 1 fő 25. éves köznevelési jutalom
B16	ÁHB működési támogatás	1 031 346	Közfoglalkoztatási bér támogatás

Bevételi előirányzat változás összesen:	4 418 570

KIADÁSOK:

Rovat	kiadás megnevezése		
K1107	Bérenkívüli juttatás	1 000 000	Varsád Óvoda 1fő otthontámogatás
K2	Munkáltatói járulék	280 000	Varsád Óvoda otthontámogatás járulék
K321	Informatikai szolgáltatás	100 000	Regöly konyha internet
K3311	Villamosenergia szolgáltatás	-100 000	Regöly konyha átcsoportosítás
K1106	Köznevelési jutalom	1 864 800	Berény Óvoda 1fő (Zei Ramóna) 25.éves köznevelési jutalom
K2	Munkáltatói járulék	242 424	Berény Óvoda jutalom járuléka
K1101	Alapilletmény	968 400	Regöly konyha 2 fő közfoglalkoztatott
K2	Munkáltatói járulék	62 946	Regöly konyha alapilletmény járuléka

Kiadási előirányzat változás összesen:	4 418 570

Kérem a Társulási Tagokat az alábbi előirányzat módosítás elfogadására.

Diósberény, 2026. október 07.

Tillmann András László sk.
elnök

Részletes tájékoztató a Diósberényi Óvodafenntartó Társulás
2026. évi költségvetés 2026.10.14-ei módosításához

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás 2026.évi költségvetési bevétel-kiadás I.módosított főösszege: 237 357 **964 forint.**
2026.10.14-én a II. módosított bevétel-kiadás főösszege 240 745 188 **forint.**

A 2026. I.módosított előirányzatot 3 387 224 forinttal kell módosítani az alábbiak szerint.

BEVÉTELEK:

Rovat	bevétel megnevezése		
B16	ÁHB működési támogatás	1 280 000	Otthontámogatás 1 fő
B16	ÁHB működési támogatás	348 662	Májusi felmérés többlet támogatás
B16	ÁHB működési támogatás	1 758 562	Esélyteremtési illetmény átvétel

Bevételi előirányzat változás összesen:	3 387 224

KIADÁSOK:

Rovat	kiadás megnevezése		
K915	Központi irányító szervi támogatás	3 387 224	Irányító szervi támogatás(Óvoda finanszírozás)

Kiadási előirányzat változás összesen:	3 387 224

Kérem a Társulási Tagokat az alábbi előirányzat módosítás elfogadására.

Diósberény, 2026. október 07.

Tillmann András László sk.
elnök

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás

2026.. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI HATÁROZAT ÖSSZEVONT BEVÉTELEINEK KIADÁSAINAK ÖSSZEVONT PÉNZÜGYI MÉRLEGÉNEK AKTUÁLIS ELŐIRÁNYZATAI

Forintban!

Sor-szám	Előirányzat megnevezése	Eredeti előirányzat	1.sz. módosítás	2.sz. módosítás	Módosítások összesen	2026.2. sz. módosítás utáni előirányzat
1	2	3	4	5	7=(4+5+6)	8=(3+7)
	Bevételek					
1	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (2+...+6)**	224 110 654	4 417 884	4 418 570	8 836 454	232 947 108
2	Elvonások és befizetések bevételei					
3	Működési célú garancia- és kezességvállalásból megtérülések					
4	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése					
5	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele					
6	Egyéb működési célú támogatások bevételei	224 110 654	4 417 884	4 418 570	8 836 454	232 947 108
7	- 6-ból EU-s támogatás					
8	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (9+...+13)**					
9	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások					
10	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból megtérülések					
11	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése					
12	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele					
13	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei					
14	- 13-ból EU-s támogatás					
15	**Működési bevételek**	19 342 100				19 342 100
16	**Felhalmozási bevételek**					
17	**Működési célú átvett pénzeszközök**					
18	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök**					
19	**KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (1+8+15+16+17+18)**	243 452 754	4 417 884	4 418 570	8 836 454	252 289 208
20	**Finanszírozási bevételek (21+...+25)**	231 705 513	4 417 884	3 387 224	7 805 108	239 510 621
21	Hitel-, kölcsön felvétele államháztartáson kívülről					
22	Értékpapírok beváltása, értékesítése					
23	Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele	11 808 073				11 808 073
24	Előző évi vállalkozási maradvány igénybevétele					
25	Irányító szervi(társulási) támogatás (intézményfinanszírozás)	219 897 440	4 417 884	3 387 224	7 805 108	227 702 548
26	**Adósághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei**					
27	**FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (20+26)**	231 705 513	4 417 884	3 387 224	7 805 108	239 510 621
28	**BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (8.+11.)**	475 158 267	8 835 768	7 805 794	16 641 562	491 799 829

1. melléklet a / 2026. (...) társulási tanács határozatához

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás

2026.. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI HATÁROZAT ÖSSZEVONT BEVÉTELEINEK KIADÁSAINAK ÖSSZEVONT PÉNZÜGYI MÉRLEGÉNEK AKTUÁLIS ELŐIRÁNYZATAI

Forintban!

Sor-szám	Előirányzat megnevezése	Eredeti előirányzat	1.sz. módosítás	2.sz. módosítás	Módosítások összesen	2026.2. sz. módosítás utáni előirányzat
1	2	3	4	5	7=(4+5+6)	8=(3+7)
	Kiadások					
1	**Működési költségvetés kiadásai (1+...+6)**	**254 206 727**	**3 917 884**	**4 418 570**	**8 336 454**	**262 543 181**
2	Személyi juttatások	165 134 315	3 219 200	3 833 200	7 052 400	172 186 715
3	Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	19 206 772	698 684	585 370	1 284 054	20 490 826
4	Dologi kiadások	66 803 000				66 803 000
5	Ellátottak pénzbeli juttatásai					
6	Egyéb működési célú kiadások	3 062 640				3 062 640
7	- 6-ból Tartalékok	3 062 640				3 062 640
8	=7-ből Általános tartalékok	3 062 640				3 062 640
9	=7-ből Céltartalék					
10	**Felhalmozási költségvetés kiadásai (11+...+13)**	**1 054 100**	**500 000**		**500 000**	**1 554 100**
11	Beruházások	1 054 100	500 000		500 000	1 554 100
12	Felújítások					
13	Egyéb felhalmozási kiadások					
14	**KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK ÖSSZESEN (1+10)**	**255 260 827**	**4 417 884**	**4 418 570**	**8 836 454**	**264 097 281**
15	**Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (16+...+18)**					
16	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése					
17	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak					
18	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése					
19	**Belföldi értékpapírok kiadásai (20+ ... + 23)**					
20	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása					
21	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása					
22	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása					
23	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása					
24	**Belföldi finanszírozás kiadásai (25+ ... +28)**	**219 897 440**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**227 702 548**
25	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása					
26	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése					
27	Irányító szervi támogatás folyósítása (intézményfinanszírozás)	219 897 440	4 417 884	3 387 224	7 805 108	227 702 548
28	Pénzeszközök betétként elhelyezése					
29	Pénzügyi lízing kiadásai					
30	**Külföldi finanszírozás kiadásai**					
31	**Adósághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai**					
32	**FINANSZÍROZÁSI KIADÁSOK ÖSSZESEN: (15+19+24+29+30)**	**219 897 440**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**227 702 548**
33	**KIADÁSOK ÖSSZESEN: (14+31)**	**475 158 267**	**8 835 768**	**7 805 794**	**16 641 562**	**491 799 829**

Éves tervezett létszám előirányzat (fő)	**18**	**1**		**1**	**19**
Közfoglalkoztatottak létszáma (fő)	**2**				**2**

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás
I. Működési célú bevételek és kiadások mérlege
(Társulási szinten)

Forintban!

Sor-szám	Bevételek				Kiadások			
	Megnevezés	2026.. évi eredeti előirányzat	Halmozott módosítás 2026. 05.13.-ig	2026.2. sz. módosítás utáni előirányzat	Megnevezés	2026.. évi eredeti előirányzat	Halmozott módosítás 2026. 05.13.-ig	2026.2. sz. módosítás utáni előirányzat
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)
1	Működési célú támogatások államháztartáson belülről	224 110 654	8 836 454	232 947 108	Személyi juttatások	165 134 315	7 052 400	172 186 715
2	Működési bevételek	19 342 100		19 342 100	Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	19 206 772	1 284 054	20 490 826
3	Működési célú átvett pénzeszközök				Dologi kiadások	66 803 000		66 803 000
4					Ellátottak pénzbeli juttatásai			
5					Egyéb működési célú kiadások	3 062 640		3 062 640
6								
7								
8								
9					Egyéb működési célú kiadásokból: -Tartalékok	3 062 640		3 062 640
10								
11								
12								
13	**Költségvetési bevételek összesen (1+...+12)**	**243 452 754**	**8 836 454**	**252 289 208**	**Költségvetési kiadások összesen (1+..+12)**	**254 206 727**	**8 336 454**	**262 543 181**
14	Hiány belső finanszírozásának bevételei (15+...+18)	*230 651 413*	*7 305 108*	*237 956 521*	Értékpapír vásárlása, visszavásárlása			
15	Költségvetési maradvány igénybevétele	11 808 073		11 808 073	Likviditási célú hitelek törlesztése			
16	Vállalkozási maradvány igénybevétele				Rövid lejáratú hitelek törlesztése			
17	Betét visszavonásából származó bevétel				Hosszú lejáratú hitelek törlesztése			
18	Irányító szervi (társulási) támogatás (intézményfinanszírozás)	218 843 340	7 305 108	226 148 448	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése			
19	Hiány külső finanszírozásának bevételei (20+...+21)				Forgatási célú belföldi, külföldi értékpapírok vásárlása			
20	Likviditási célú hitelek, kötvények felvétele				Betét elhelyezése			
21	Államháztartáson belüli megelőlegezések				Irányító szervi támogatás folyósítása (intézményfinanszírozás)	219 897 440	7 805 108	227 702 548
22	**Működési célú finanszírozási bevételek összesen (14+19)**	230 651 413	7 305 108	237 956 521	**Működési célú finanszírozási kiadások összesen (14+...+21)**	219 897 440	7 805 108	227 702 548
23	**BEVÉTEL ÖSSZESEN (13+22)**	**474 104 167**	**16 141 562**	**490 245 729**	**KIADÁSOK ÖSSZESEN (13+22)**	**474 104 167**	**16 141 562**	**490 245 729**
24	**Költségvetési hiány:**		-		**Költségvetési többlet:**			
25	**Bruttó hiány:**	-	-	-	**Bruttó többlet:**	-	-	-

2. melléklet a / 2026. (...) társulási tanács határozatához

4. melléklet a / 2026. (...) társulási tanács határozatához

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás Aktuális előirányzatai	01

Forintban!

Sor-szám	Előirányzat megnevezése	Eredeti előirányzat	1.sz. módosítás	2.sz. módosítás	Módosítások összesen	2026.2. sz. módosítás utáni előirányzat
1	2	3	4	5	7=(4+5+6)	8=(3+7)
	Bevételek					
1	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (2+...+6)**	**221 760 654**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**229 565 762**
2	Elvonások és befizetések bevételei					
3	Működési célú garancia- és kezességvállalásból megtérülések					
4	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése					
5	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele					
6	Egyéb működési célú támogatások bevételei	221 760 654	4 417 884	3 387 224	7 805 108	229 565 762
7	- 6-ból EU-s támogatás					
8	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (9+...+13)**					
9	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások					
10	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból megtérülések					
11	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése					
12	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele					
13	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei					
14	- 13-ból EU-s támogatás					
15	**Működési bevételek**					
16	**Felhalmozási bevételek**					
17	**Működési célú átvett pénzeszközök**					
18	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök**					
19	**KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (1+8+15+16+17+18)**	**221 760 654**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**229 565 762**
20	**Finanszírozási bevételek (21+...+25)**	**11 179 426**				**11 179 426**
21	Hitel-, kölcsön felvétele államháztartáson kívülről					
22	Értékpapírok beváltása, értékesítése					
23	Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele	11 179 426				11 179 426
24	Előző évi vállalkozási maradvány igénybevétele					
25	Betétek megszüntetése					
26	**Adósághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei**					
27	**FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (20+26)**	**11 179 426**				**11 179 426**
28	**BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (8.+11.)**	**232 940 080**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**240 745 188**

4. melléklet a / 2026. (...) társulási tanács határozatához

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás	01
Aktuális előirányzatai	

Forintban!

Sor-szám	Előirányzat megnevezése	Eredeti előirányzat	1.sz. módosítás	2.sz. módosítás	Módosítások összesen	2026.2. sz. módosítás utáni előirányzat
1	2	3	4	5	7=(4+5+6)	8=(3+7)
	Bevételek					
	Kiadások					
1	**Működési költségvetés kiadásai (1+...+6)**	**13 042 640**				**13 042 640**
2	Személyi juttatások					
3	Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó					
4	Dologi kiadások	9 980 000				9 980 000
5	Ellátottak pénzbeli juttatásai					
6	Egyéb működési célú kiadások	3 062 640				3 062 640
7	- 6-ból Tartalékok	3 062 640				3 062 640
8	=7-ből Általános tartalékok	3 062 640				3 062 640
9	=7-ből Céltartalék					
10	**Felhalmozási költségvetés kiadásai (11+...+13)**					
11	Beruházások					
12	Felújítások					
13	Egyéb felhalmozási kiadások					
14	**KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK ÖSSZESEN (1+10)**	**13 042 640**				**13 042 640**
15	**Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (16+...+18)**					
16	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése					
17	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak					
18	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése					
19	**Belföldi értékpapírok kiadásai (20+ ... + 23)**					
20	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása					
21	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása					
22	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása					
23	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása					
24	**Belföldi finanszírozás kiadásai (25+ ... +29)**	**219 897 440**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**227 702 548**
25	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása					
26	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése					
27	Irányító szervi támogatás folyósítása (intézményfinanszírozás)	219 897 440	4 417 884	3 387 224	7 805 108	227 702 548
28	Pénzeszközök betétként elhelyezése					
29	Pénzügyi lízing kiadásai					
30	**Külföldi finanszírozás kiadásai**					
31	**Adósághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai**					
32	**FINANSZÍROZÁSI KIADÁSOK ÖSSZESEN: (15+19+24+30+31)**	**219 897 440**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**227 702 548**
33	**KIADÁSOK ÖSSZESEN: (14+31)**	**232 940 080**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**240 745 188**

Éves tervezett létszám előirányzat (fő)						
Közfoglalkoztatottak létszáma (fő)						

Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Aktuális előirányzatai	02

Forintban!

Sor-szám	Előirányzat megnevezése	Eredeti előirányzat	1.sz. módosítás	2.sz. módosítás	Módosítások összesen	2026.2. sz. módosítás utáni előirányzat
1	2	3	4	5	7=(4+5+6)	8=(3+7)
	Bevételek					
1	**Működési bevételek (2+...+12)**	**19 342 100**				**19 342 100**
2	Készletértékesítés ellenértéke					
3	Szolgáltatások ellenértéke	14 350 000				14 350 000
4	Közvetített szolgáltatások értéke					
5	Tulajdonosi bevételek					
6	Ellátási díjak	880 000				880 000
7	Kiszámlázott általános forgalmi adó	4 112 100				4 112 100
8	Általános forgalmi adó visszatérítése					
9	Kamatbevételek					
10	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei					
11	Biztosító által fizetett kártérítés					
12	Egyéb működési bevételek					
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (14+...+16)**	**2 350 000**		**1 031 346**	**1 031 346**	**3 381 346**
14	Elvonások és befizetések bevételei					
15	Visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése ÁH-n belülről					
16	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	2 350 000		1 031 346	1 031 346	3 381 346
17	- 16-ból EU-s támogatás					
18	**Közhatalmi bevételek**					
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (20+21)**					
20	Visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése ÁH-n belülről					
21	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről					
22	- 21-ből EU-s támogatás					
23	**Felhalmozási bevételek (24+...+26)**					
24	Immateriális javak értékesítése					
25	Ingatlanok értékesítése					
26	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése					
27	**Működési célú átvett pénzeszközök**					
28	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök**					
29	**KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (1+15+18+19+23+27+28)**	**21 692 100**		**1 031 346**	**1 031 346**	**22 723 446**
30	**Finanszírozási bevételek (9.1.+...+9.3.)**	**220 526 087**	**4 417 884**	**3 387 224**	**7 805 108**	**228 331 195**
31	Költségvetési maradvány igénybevétele	628 647				628 647
32	Vállalkozási maradvány igénybevétele					
33	Irányító szervi (társulási) támogatás (intézményfinanszírozás)	219 897 440	4 417 884	3 387 224	7 805 108	227 702 548
34	**BEVÉTELEK ÖSSZESEN: (8.+9.)**	**242 218 187**	**4 417 884**	**4 418 570**	**8 836 454**	**251 054 641**

	Kiadások					
1	**Működési költségvetés kiadásai (2+...+6)**	**241 164 087**	**3 917 884**	**4 418 570**	**8 336 454**	**249 500 541**
2	Személyi juttatások	165 134 315	3 219 200	3 833 200	7 052 400	172 186 715
3	Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	19 206 772	698 684	585 370	1 284 054	20 490 826
4	Dologi kiadások	56 823 000				56 823 000
5	Ellátottak pénzbeli juttatásai					
6	Egyéb működési célú kiadások					
7	**Felhalmozási költségvetés kiadásai (8+...+10)**	**1 054 100**	**500 000**		**500 000**	**1 554 100**
8	Beruházások	1 054 100	500 000		500 000	1 554 100
9	Felújítások					
10	Egyéb fejlesztési célú kiadások					
11	- 10-ből EU-s forrásból tám. megvalósuló programok, projektek kiadásai					
12	**KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK ÖSSZESEN: (1+7)**	**242 218 187**	**4 417 884**	**4 418 570**	**8 836 454**	**251 054 641**
13	**FINANSZÍROZÁSI KIADÁSOK**					
14	**KIADÁSOK ÖSSZESEN: (12+13)**	**242 218 187**	**4 417 884**	**4 418 570**	**8 836 454**	**251 054 641**

Éves tervezett létszám előirányzat (fő)	**18**	**1**		**1**	**19**
Közfoglalkoztatottak létszáma (fő)	**2**				**2**

1. tájékoztató tábla a / 2026. (...) társulási tanács határozatához

Előirányzat-felhasználási terv
2026. Évre

Forintban!

Sor-szám	Megnevezés	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Auguszt.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Összesen:
	Bevételek													
1.	Működési célú tám. ÁH-n belül	16 759 807	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 808	16 759 810	201 117 697
2.	Felhalmozási célú tám. ÁH-n belül													
3.	Működési bevételek	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	1 603 000	19 236 000
4.	Felhalmozási bevételek													
5.	Működési célú átvett pénzeszk.													
6.	Felhalm. célú átvett pénzeszk.													
7.	Finanszírozási bevételek	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	16 112 439	193 349 268
8.	**Bevételek összesen:**	**34 475 246**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 247**	**34 475 249**	**413 702 965**
	Kiadások													
1.	Személyi juttatások	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	11 969 685	143 636 220
2.	Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 792	1 419 797	17 037 509
3.	Dologi kiadások	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 837	4 884 843	58 618 050
4.	Ellátottak pénzbeli juttatásai													
5.	Egyéb működési célú kiadások													
6.	Beruházások	100 000		300 000	400 000	350 000	150 000	180 000	150 000	250 000	100 000	153 000	153 000	2 286 000
7.	Felújítások													
8.	Egyéb felhalmozási kiadások													
9.	Tartalékok													
10.	Kölcsön nyújtása													
11.	Finanszírozási kiadások	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 432	16 010 434	192 125 186
12.	**Kiadások összesen:**	**34 384 746**	**34 284 746**	**34 584 746**	**34 684 746**	**34 634 746**	**34 434 746**	**34 464 746**	**34 434 746**	**34 534 746**	**34 384 746**	**34 437 746**	**34 437 759**	**413 702 965**
	Egyenleg	**90 500**	**190 501**	**-109 499**	**-209 499**	**-159 499**	**40 501**	**10 501**	**40 501**	**-59 499**	**90 501**	**37 501**	**37 490**	

A társulási elnök saját hatáskörében engedélyezett előirányzat átcsoportosítás 2026. június hónapban
2/2026. (II. 05.) számú határozat 22.) bekezdése szerint

Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha

KIADÁS

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
K321	Informatikai szolgáltatás	100 000				56-Kiadás	Regőly konyha internet	2026.06.08			
			K3311	Villamosenergia szolgáltatás	100 000	56-Kiadás	Regőly konyha átcsoportosítás	2026.06.08			
	Összesen:	100 000			100 000		-				

Bevétel

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
	Összesen:	0			-		-				

A társulási elnök saját hatáskörben engedélyezett előirányzat átcsoportosítás 2026. augusztus hónapban
2/2026. (8. 05.) számú határozat 22.) bekezdése szerint

Diósberánd-Napraforgó Óvoda és Konyha

KIADÁS

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
E2107	Otthonteremtés	1 000 000				52-Kiadás	Varsád Óvoda 1fő otthonteremtés	2026.08.26			
E2	Munkáltatót terhelő járulék	280 000				52-Kiadás	Varsád Óvoda 1fő otthonteremtés járuléka	2026.08.26			
	Összesen:	1 280 000			-		1 280 000				

Bevétel

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
B815	Irányítószervi támogatás	1 280 000				12-Bevétel	Varsád Óvoda 1fő otthonteremtés finanszírozás	2026.08.26			
	Összesen:	1 280 000			-		1 280 000				

A társulási elnök saját hatáskörben engedélyezett előirányzat átcsoportosítás 2026. szeptember hónapban
7/2026. (IX. 05.) számú határozat 22.1 bekezdése szerint

Diósberényi Napraforgó Óvoda és Bonyha

KIADÁS

Megnövelt Kovat	Kovat megnevezése	Összeg	Csökkentett kovat	Kovat megnevezése	Összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
K1186	Közszolgálati jutalom	1 864 800				S1-Kiadás	Berény Óvoda Zei Ramána 25 éves közszolgálati jutalom	2026.09.01			
K2	Munkaadói járulék	242 424				S1-Kiadás	Berény Óvoda Zei Ramána 25 éves közszolgálati jutalom járulékai	2026.09.01			
	Összesen:	2 107 224			-		2 107 224				

Kovétel

Megnövelt Kovat	Kovat megnevezése	Összeg	Csökkentett kovat	Kovat megnevezése	Összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
B816	Közszolgálati irányító szervi támogatás	2 107 224				S1-Kovétel	Berény Óvoda közszolgálati jutalom finanszírozás	2026.09.01			
	Összesen:	2 107 224			-		2 107 224				

A társulási elnök saját hatáskörében engedélyezett előirányzat átcsoportosítás 2026 szeptember hónapban
2/2016. (II. 05.) számú határozat 22.) bekezdése szerint

Ebédbeszállító Napraforgó Óvoda és Konyha

BEVÉTEL

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
K1101	Alapfeladatos	369 400				56-Kiadás	Nagy Ilonka kézhez.115-	2026.09.29			
62	Munkaadót terhelő	82 606				56-Kiadás	Nagy Ilonka kézhez.115/ járulék	2026.09.29			
	Összesen:	1 031 346			-		1 031 346				

Bevétel

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Átcsoportosítás időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Engedélyező Óvodavezető aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
B16	Átvett működési támogatás	1 031 346				56-Bevétel	Kiszlák Ildikó Szünidei étkeztetés 20	2026.09.29			
	Összesen:	1 031 346			-		1 031 346				

A társulási elnök saját hatáskörében engedélyezett előirányzat átcsoportosítás 2026. augusztus hónapban
2/2025. (II. 05.) számú határozat 7/b pontja szerint

Ordasberényi Óvodafenntartó Társulás

KIADÁS

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Előirányzat engedélyezés időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
K915	Központi költségvetési támogatás	1 280 000				5-Kiadás	Otthontámogatás 1 fő finanszírozás	2025.08.26		
	Kiadás összesen:	1 280 000			0		1 280 000			

BEVÉTEL

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Előirányzat engedélyezés időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
B16	Áht-ből működési támogatás átvételei	1 280 000				1-Bevétel	Otthontámogatás 1 fő támogatás	2025.08.26		
	Bevétel összesen:	1 280 000			0		1 280 000			

A társulási elnök saját hatáskörben engedélyezett előirányzat átcsoportosítás 2026. szeptember hónapban
2/2026. (II. 05.) számú határozat 23) pontja szerint

Diósberény Óvodafenntartó Társulás

KIADÁS

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Előirányzat engedélyezés időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
						5-Kiadás	Óvoda finanszírozás közneveléssi jutalom	2026.09.03		
K915	Központi irányítószervi támogatás	2 107 224								
	Kiadás összesen:	2 107 224			0		2 107 224			

BEVÉTEL

Megnövelt Rovat	Rovat megnevezése	összeg	Csökkentett rovat	Rovat megnevezése	összeg	Részletező	Indoklás	Előirányzat engedélyezés időpontja	Engedélyező Társulási elnök aláírása	Pénzügyi ellenjegyző
B16	ÁHB működési támogatás	348 662				1-Bevétel	Mágyai fejlesztés pótigénytámogatás átvétel	2026.09.03		
B16	ÁHB működési támogatás	1 758 562				1-Bevétel	Szálytermési fejlesztő átvétel	2026.09.03		
	Bevétel összesen:	2 107 224			0		2 107 224			

2026. október 21-i Társulási Tanácsi ülés 2.) számú napirendi pontja
A Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha intézményi dokumentumainak véleményezése

Előadó: Zei Ramóna igazgató
Az előterjesztést készítette: Zei Ramóna igazgató
Döntéshozatal módja: egyszerű többség

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 25. § (4) bekezdése alapján a házirendet nevelési-oktatási intézményben a nevelőtestület – más köznevelési intézményben a szakalkalmazotti értekezlet, az óvodaszék, az iskolaszék, a kollégiumi szék –, az iskolai vagy a kollégiumi diákönkormányzat véleményének kikérésével fogadja el. A házirend azon rendelkezéseinek hatálybalépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.
A 83. § (2) bekezdés g) pontja alapján a fenntartó az e törvényben meghatározott módon egyetértési jogot gyakorol az intézmény SZMSZ-e, pedagógiai programja, éves munkaterve tekintetében.

A fenti jogszabály alapján a társulásnak egyetértési joga van az intézmény házirendje, SZMSZ-e és pedagógiai programja tekintetében.

Az előterjesztés melléklete szerinti dokumentumokat az intézmény nevelőtestülete elfogadta, a társulás egyetértése szükséges még.

A fentiekre tekintettel az alábbi határozati javaslatot terjesztem a Tisztelt Társulási Tanács elé:

Határozati javaslat:

A Diósberényi Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 25. § (4) bekezdés és 83. § (2) bekezdés g) pontja alapján a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha, a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Varsádi Tagóvodája, a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Regölyi Tagóvodája és Konyhája és a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Pári Tagóvodája pedagógiai programjainak, valamint a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha intézmény szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előterjesztés szerinti tartalmával egyetért.

Határidő: azonnal
Felelős: igazgató

Diósberény, 2026. október 14.

Zei Ramóna sk.
igazgató

BIÓSBERÉNYI NAPRAFORGÓ ÓVODA

SONNENBLUME KINDERGARTEN

BERIN

SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

Készítette: Zei Ramóna

igazgató

2026.

Tartalomjegyzék

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK 4
1. Jogi háttér 4
2. Az SZMSZ célja 5
3. Az SZMSZ tartalmazza 5
4. Az SZMSZ Hatálya 5
5. A szabályzat érvényessége, módosítása, felülvizsgálata, közzététele 6
II. AZ INTÉZMÉNY TÖRZSKÖNYVI ADATAI 7
III. AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE 7
1. Az intézmény vezetősége 7
2. Az intézmény irányítási - szervezeti felépítése, ábrája 9
3. A vezetők közötti kapcsolattartás rendje 10
4. Az igazgató, az igazgató helyettes akadályoztatása esetén a helyettesítés rendje 10
IV. AZ ÓVODA MŰKÖDÉSI RENDJE 11
1. A gyermekek fogadása 11
2. Az alkalmazottak benntartózkodásának és helyettesítésének rendje 11
3. Az alkalmazottak helyettesítésének megszervezése 13
4. Belépés és benntartózkodás azok részére, akik nem állnak jogviszonyban az intézménnyel 14
5. A reklámtevékenység szabályai 15
6. Az ünnepek és megemlékezések rendje, a hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok 15
V. A PEDAGÓGIAI MUNKA BELSŐ ELLENŐRZÉSE 17
VI. A RENDSZERES EGÉSZSÉGÜGYI FELÜGYELET ÉS ELLÁTÁS RENDJE 17
1. Intézményi védő, óvó előírások 18
2. Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekkel kapcsolatos előírások 21
3. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve 24
4. Fokozott kockázatú betegséggel diagnosztizált gyermek kezelésének eljárásrendje 24
VII.RENDKÍVÜLI ESEMÉNY, BOMBARIADÓ ESETÉN SZÜKSÉGES TEENDŐK26
VIII. AZ INTÉZMÉNYBEN TÖRTÉNŐ DOHÁNYZÁS SZABÁLYOZÁSA 27
IX. A KIEMELKEDŐ MUNKÁÉRT MEGÁLLAPÍTHATÓ KERESETKIEGÉSZÍTÉS ÉS JUTALMAZÁS FELTÉTELEI 27
X. TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉSI RENDSZER 28
XI. TOVÁBBKÉPZÉS 28
XII.AZ INTÉZMÉNYI DOKUMENTUMOK NYILVÁNOSSÁGÁVAL ÉS A TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉGGEL KAPCSOLATOS RENDELKEZÉSEK29
1. Az intézmény közzétételi listája tartalmazza: 29
2. Különös közzétételi lista tartalmazza 29
3. Az intézményi dokumentumok nyilvánosságával kapcsolatos előírások 29
XIII. AZ ELEKTRONIKUS ÚTON ELŐÁLLÍTOTT PAPÍRALAPÚ NYOMTATVÁNYOK KEZELÉSE, TÁROLÁSA, HITELESÍTÉSE 30
1. Elektronikus úton előállított papíralapú nyomtatványok kezelésének, tárolásának, hitelesítésének rendje 30
2. Az óvodai csoportnapló hitelesítési rendje 31
XIV. AZ INTÉZMÉNY KÖZÖSSÉGEI, JOGAI 31
1. Alkalmazotti közösség 31
2. Nevelőtestület 31

3. A nevelőtestület feladatkörébe tartozó ügyek átruházása, továbbá a feladatok ellátásával kapcsolatos rendelkezések 32
4. A vezetők és az óvodai szülői szervezet (közösség) közötti kapcsolattartás rendje .. 33
5. A gyermeki fejlődés mérésének, értékelésének rendje, szülők tájékoztatása 33
XV. AZ INTÉZMÉNY KÜLSŐ KAPCSOLATAINAK RENDSZERE 34
1. Általános iskola 34
2. Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat 34
3. Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat 35
4. Egészségügyi szolgáltató 35
5. Fenntartó 35
6. Német és roma nemzetiségi önkormányzat 36
7. A történelmi egyházak 36
XVI. EGYÉB RENDELKEZÉSEK 36
XVII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK 37
LEGITIMÁCIÓ 37

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Jogi háttér

Az államháztartásról rendelkező jogszabályok:

- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.)
- Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Ávr.)
- a kormányzati funkciók és államháztartási szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 15/2019. (XII. 7.) PM rendelet
- A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Ber.)

Ágazati (köznevelési) jogszabályok:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.)
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (R.)
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (Nktvhr.)
- A pedagógusok elömeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet

Egyéb ágazati jogszabályok:

- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.)
- A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény.

2. Az SZMSZ célja

- A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, valamint a végrehajtási rendeletében foglaltak érvényre juttatása
- az intézmény jogszerű működésének biztosítása
- a zavartalan működés garantálása
- a gyermeki jogok érvényesülése
- a szülők, a gyermekek és pedagógusok közötti kapcsolat erősítése
- az intézményi működés demokratikus rendjének garantálása

3. Az SZMSZ tartalmazza

- az intézmény szervezeti felépítését és vezetését
- a működés közben megvalósítandó rendezettséget
- a benntartózkodás és a működés belső rendjét
- a gyerekek és az alkalmazottak munkarendjét
- a nevelőtestület feladatkörét és munkarendjét
- a pedagógiai munka ellenőrzési rendjét
- a szülők tájékoztatásának szabályait, a kapcsolattartás rendjét
- az intézményi közösségek jellemzőit, a kapcsolatok formáit
- a hagyományok és az ünnepségek rendjét
- az egészségügyi felügyelet és ellátás megvalósítását
- a balesetmegelőző, védő és óvó rendszabályokat
- bármely rendkívüli esemény esetén szükséges teendőket
- a külső kapcsolatokra vonatkozó megállapításokat
- elektronikus úton előállított papíralapú dokumentumok kezelési, hitelesítési, rendjét

4. Az SZMSZ Hatálya

Az SZMSZ belső jogi norma, előírásainak megtartása minden – az intézménnyel kapcsolatba kerülő – szereplőre nézve kötelező.

Személyi hatálya kiterjed

- az igazgatóra
- az igazgató helyettesre
- a nevelőtestületre

- az óvodapedagógiai asszisztensre
- tagintézmény igazgatóra
- a nevelőmunkát segítő dajkákra
- az óvodába járó gyerekek közösségére
- a gyermekek szüleire, törvényes képviselőire

Területi hatálya kiterjed

- az óvoda épületére, illetve az ehhez tartozó intézményi területre
- az óvoda valamennyi feladat ellátási helyére
- az óvoda területén kívül szervezett, az óvodai nevelés idejében és keretében zajló program, esemény helyszínére
- az óvoda képviselete szerinti alkalom, külső kapcsolat esetén az alkalom helyszínére

Időbeni hatálya kiterjed

- a fenntartó társulás által meghatározott nyitvatartási időre
- az óvodai nevelés idejében és keretében zajló külön programok, események időtartamára, illetve az óvoda külső képviseleti alkalmainak időtartamára

5. A szabályzat érvényessége, módosítása, felülvizsgálata, közzététele

Érvényessége

Az SZMSZ a társulási tanács ellenőrzését követően, az igazgató jóváhagyásával, az általa meghatározott napon lép hatályba és határozatlan időre szól. Ezzel egyidejűleg érvényét veszti az előzőleg hatályos SZMSZ.

Módosítására, felülvizsgálatára akkor kerül sor, ha:

- jogszabály írja elő
- a hivatkozott jogszabályokban, vagy az óvoda működési rendjében változás áll be
- a szülők, vagy a nevelőtestület minősített többséggel erre javaslatot tesz

Közzététele az alábbi helyeken:

- vezetői iroda
- nevelői szoba
- faliújság

II. AZ INTÉZMÉNY TÖRZSKÖNYVI ADATAI

- Az intézmény megnevezése: Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha
- Az intézmény idegen nyelvű megnevezése német nyelven: Sonnenblume Kindergarten und Küche Berin
- Az intézmény székhelye: 7072 Diósberény, Iskola utca 9.
- Az intézmény telephelyei:
  - Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Varsádi Tagóvodája7067 Varsád, Kossuth Lajos utca 16.
  - Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Regölyi Tagóvodája és Konyhája 7193 Regöly, Rákóczi Ferenc utca 12.
  - Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Pári Tagóvodája7091 Pári, Kis utca 152.
- Az intézmény OM azonosítója: 036231
- Az intézmény alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv: Diósberényi Óvodafenntartó Társulás (székhelye: 7072 Diósberény, Iskola utca 9.)
- Az intézmény irányító szervének megnevezése: Diósberényi Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa (székhelye: 7072 Diósberény, Iskola utca 9.)
- Az intézmény fenntartójának megnevezése: Diósberényi Óvodafenntartó Társulás (székhelye: 7072 Diósberény, Iskola utca 9.)
- A költségvetési szerv főtevékenysége: 851020 Óvodai nevelés

Az intézmény további törzskönyvi adatait a hatályos alapító okirat tartalmazza.

III. AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

1. Az intézmény vezetősége

Az intézmény szakmai tekintetben önálló, szervezetével és működésével kapcsolatban minden olyan ügyben dönt, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe. Az intézmény egy helyi pedagógiai programot és egy SZMSZ-t készít. Az intézmény működését, a tagintézmények közötti munkakapcsolat elmélyítését az intézmény vezetősége biztosítja.

Az intézmény vezetőségének állandó tagjai:

- igazgató: 1 fő
- igazgató helyettes: 1 fő
- tagintézmény igazgató: 1 fő/tagintézmény

Igazgató: az óvoda élén az igazgató áll, aki az intézmény felelős vezetője. Magasabb vezető beosztású közalkalmazott. Munkáját az általános igazgató helyettes a telephely óvodák

tagintézmény igazgatói, továbbá a gazdasági ügyintéző közreműködésével látja el. A vezető jogállását a Kjt. vonatkozó rendelkezései határozzák meg. A köznevelési törvény értelmében a vezetésben felelősség, döntési és képviseleti jog illeti meg.

Az igazgató hatáskörébe tartozik:

- az intézmény képviselete
- munkáltatói jogkör gyakorlása az intézmény dolgozói felett
- a nevelőtestület vezetése,
- a pedagógiai munka irányítása,
- a tanügy-igazgatási döntések meghozatala,
- a költségvetési szerv vezetése,
- az utalványozási jogkör gyakorlása,
- fenntartó előtti képviselet

Az igazgató helyettes hatáskörébe tartozik:

- az igazgató általános helyettesítése
- a nevelőtestület jogkörébe tartozó döntések végrehajtásának ellenőrzése
- a gyermekvédelmi feladatok végrehajtásának ellenőrzése
- ellenjegyzés

A tagintézmény igazgató hatáskörébe tartozik:

- a tagintézmény kijelölt képviselője
- a tagintézmény nevelőtestületének vezetése
- a szülői szervezettel való kapcsolattartás
- a dajkák munkájának szervezése, irányítása
- a nevelőmunka irányítása és ellenőrzése
- a nemzeti és óvodai ünnepek megszervezése
- együttműködik a szülői szervezettel
- ellátja a gyermekvédelmi feladatokat
- intézményben dolgozók feletti egyéb munkáltatói jogok gyakorlása
- tagintézmény igazgatói gazdálkodási feladatok

Óvodapedagógus

- a nevelőmunka a munkaköri leírásban foglaltak szerint

Nevelést, oktatást közvetlenül segítők

- dajka
- pedagógiai asszisztens
- gondozó és takarítónő

A nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak esetén az általános munkáltatói jogokat az igazgató gyakorolja. Közvetlen felettesük a tag/intézmény igazgató. Munkájukat, feladataikat az óvodapedagógus iránymutatása alapján végzik a munkaköri leírásban foglaltak szerint. Saját területüket érintő kérdésekben véleményezési és javaslattevő jogkörrel rendelkeznek.

Gazdasági ügyintéző

A fenntartó társulás gazdálkodási feladatait ellátó, Regölyi Közös Önkormányzati Hivatal alkalmazásában álló személy.

Részletes feladataikat a munkaköri leírások tartalmazzák.

2. Az intézmény irányítási - szervezeti felépítése, ábrája

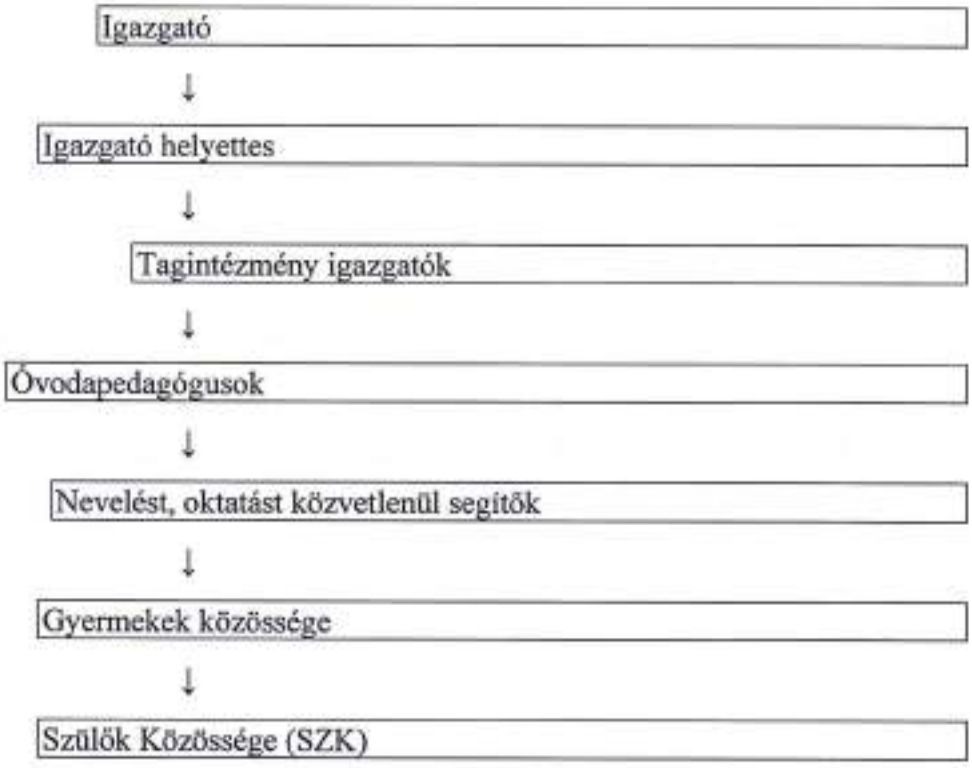

3. A vezetők közötti kapcsolattartás rendje

Az igazgató, igazgató helyettes és a tagintézmény igazgatók kapcsolattartása folyamatos. A szükségleteknek és a konkrét feladatoknak megfelelő rendszerességgel. A vezetőséget lehetőség szerint minél több alkalommal, de nevelési évenként legalább egyszer össze kell hívni. Az összehívásról az igazgató gondoskodik. A megbeszélésekre a tárgyalt napirend függvényében meg kell hívni: a fenntartót, egészségügyi szolgáltatók szakembereit, a szülői szervezet (közösség) képviselőjét. Pedagógiai célzatú látogatások alkalmával – a kitűzött ütemterv szerint, vagy alkalomszerűen – a módszertani egység megőrzése, hagyományok ápolása a cél.

4. Az igazgató, az igazgató helyettes akadályoztatása esetén a helyettesítés rendje

Az óvoda zavartalan működéséhez biztosítani kell a vezetői feladatok folyamatos ellátását. Ennek érdekében az igazgató vagy az igazgató helyettes az intézményben tartózkodik az óvoda nyitvatartási idejében.

Az igazgatót akadályoztatása esetén teljes felelősséggel az igazgató helyettes helyettesíti.

A helyettes kiválasztása és megbízása az igazgató hatásköre. Az igazgató helyettes megbízásakor a nevelőtestület véleményezési jogkörrel rendelkezik.

A nevelési-oktatási intézményben –biztosítani kell, hogy az alatt az időszak alatt, amelyben a gyermekek, tanulók az intézményben tartózkodnak, az igazgatói feladatok ellátása ne maradjon ellátatlanul, ennek érdekében az igazgató és a helyettes egyidejű távolléte esetén a helyettesítés az igazgató által adott megbízás alapján történik, amiről a nevelőtestület tagjait és az alkalmazotti közösséget tájékoztatja. A kijelölt alkalmazottnak a nevelési-oktatási intézményben kell tartózkodnia, aki így ebben az esetben felelős a nevelési-oktatási intézmény biztonságos működéséért.

Egy-egy esetben, részfeladat intézésében, illetve halasztást nem tűrő ügyekben a megbízott óvónő járhat el (személyes, vagyonvédelem). A megbízás egy nevelési évre szól, a délelőtti és a délutáni műszakrendben dolgozó két óvónő részére.

Intézkedési jogkörük a költségvetési szerv működésével, a gyermekek biztonságának megóvásával összefüggő, azonnali döntést igénylő ügyekre terjed ki. A különleges eseményekről az intézmény igazgatóját, vagy helyettesét a lehető legkorábbi időpontban értesíteni kell.

IV. AZ ÓVODA MŰKÖDÉSI RENDJE

1. A gyermekek fogadása

Nyitva tartás:	tagintézményenként változó (éves munkatervben részletezve)
Heti munkarend:	heti 5 nap, hétfőtől – péntekig
Nevelési év rendje:	szeptember 01 – augusztus 31-ig
Rendezvények esetén:	a nyitva tartást az igazgató engedélyezi

Az óvoda folyamatosan üzemel, kivéve a fenntartó rendelkezése alapján a nyári zárás ideje alatt.A zárás alatt történik az óvoda szükség szerinti felújítása, karbantartása, a nagytakarítás. A tájékoztatást követően a szülők a zárás tudomásulvételét aláírásukkal igazolják.

A nevelés nélküli munkanapokat az éves munkatervben rögzítjük. Ezekről a szülők hirdetmény formájában szeptemberben, de legalább 7 nappal korábban értesülnek. A törvény 5 nevelés nélküli munkanapról rendelkezik.

A mindenkori miniszteri rendelet alapján kiadott munkarend átcsoportosítás idején ügyeleti napot tarthatnak az intézmények, amennyiben a felügyeletet igénylő gyermekek száma az óvodákban összesen meghaladja a 25 főt. Erről hirdetmény formájában legalább 30 nappal korábban értesíteni kell a szülőket.

- A nyári zárásról hirdetmény formájában legkésőbb február 15-ig értesülnek.
- A nyári zárás ideje alatt az óvodai nevelés ellátását óvodánk gyermekei számára az igazgató által kijelölt óvoda biztosítja, amely csak szükség esetén és maximum 3 hétre igényelhető. A zárást megelőző 30 nappal korábban le kell adni a gyermekek elhelyezésére vonatkozó szülői igényeket, melyről tájékoztatást kap a fogadó óvoda is.
- Az óvodai ellátást biztosító alkalmazottakon kívül az intézmény többi dolgozója azokon a napokon a szabadságukat töltik.

2. Az alkalmazottak benntartózkodásának és helyettesítésének rendje

Óvodapedagógusok

- az óvodapedagógus munkaideje: heti 40 óra, amit váltásban tölt le
- a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásokra fordított, csoportban letöltendő munkaideje: heti 32 óra (kötött munkaidő)
- heti 4 órát köteles az intézményben tölteni a nevelést előkészítő, valamint egyéb pedagógiai feladatokkal, a nevelőtestület munkájában való részvétellel, gyakornok szakmai

segítésével összefüggő feladatok ellátásával, de szükség esetén eseti helyettesítés rendelhető el ennek terhére

- a munkaidő fennmaradó részében a munkaideje beosztását, felhasználását– további heti 4 óra – maga jogosult meghatározni
- kötött munkaidőben köteles a nevelési-oktatási intézményben tartózkodni, kivéve, ha kizárólag az intézményen kívül ellátható feladatot lát el. Az igazgató határozza meg az intézményen belüli, illetve az intézményen kívül teljesíthető feladatok körét.
- kötelezhető továbbá kötelező órájának letöltése után, valamint pihenőnapon is – a 40 órás munka idejének terhére – az éves munkatervben rögzített feladatok elvégzésére (ünnepségek, rendezvények, fogadóórák, gyermekek értékelése, családokkal történő programok stb.)

Köznevelési intézményben foglalkoztatott pedagógus számára a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő terhére kell elrendelni

- heti két óra időtartamban a munkaközösség-vezetéssel összefüggő feladatokat,
- ezen felül heti egy, több tevékenység ellátása esetén összesen legfeljebb heti kettő óra időtartamban
  - a gyakornok mentorálását,
  - nem gyakorló köznevelési intézményben a pedagógusjelöltek mentorálását, illetve
  - a teljesítményértékelési fejlesztési eszközként meghatározott pedagógusmentorálást.
- az óvoda teljes nyitvatartási idejében foglalkozásokat kizárólag óvodapedagógus tarthat
- kötelessége: a munkaköri leírásban foglaltak maradéktalan ellátása.

Az igazgató kötött munkaideje: heti 10 óra

Az igazgató helyettes kötött munkaideje: heti 24 óra

Az óvodapedagógus kötött munkaideje: heti 32 óra

A gyakornok, tagintézmény igazgatók kötött munkaideje: heti 26 óra

A pedagógiai munkát segítő alkalmazottak munkaideje: heti 40 óra

Minden alkalmazottra kötelező érvényű:

- Szükség esetén egy-egy alkalmazott változó telephelyen történő beosztás szerinti munkavégzésre kötelezhető.
- A munkából való rendkívüli távolmaradást, illetve annak okát lehetőleg egy nappal előbb, de legkésőbb az adott munkanapon 7 óráig köteles jelenteni az igazgatónak vagy a helyettesnek, hogy a helyettesítésről intézkedhessen.
- Az alkalmazottak munkaidőben csak különlegesen sürgős esetekben igazgatói engedéllyel hagyhatják el az intézményt.
- Munkaidő beosztását az óvoda igazgatójának előzetes engedélyével, a csere lebonyolítási módjának megjelölésével cserélheti csak el.
- Munkáját köteles személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni.
- A munkahelyen minden dolgozónak a munkakörére megállapított munkaidő kezdete előtt legalább 10-15 perccel meg kell jelennie munkavégzésre alkalmas állapotban, annak érdekében, hogy napi teendőit megfelelően előkészítse, továbbá munkaidejének letelte utáni 15 percben az aznap használt eszközeit a szertári rendnek megfelelően elhelyezze.
- A munkavállaló részére, ha a beosztás szerinti napi munkaidő a 6 órát meghaladja, 20 perc munkaközi szünetet kell biztosítani. A munkaközi szünetet a munkavégzés megszakításával kell kiadni – legalább három, legfeljebb hat óra munkavégzést követően. A munkaközi szünet nem munkaidő.

3. Az alkalmazottak helyettesítésének megszervezése

- Az óvodapedagógusok helyettesítése elsősorban a saját csoportban történik – tartós hiányzás esetén törekedve arra, hogy a helyettesítő személye lehetőleg ne változzon.
- Előre nem tervezett, váratlan események bekövetkezésekor a helyettesítés meghatározott rend szerint működik – a mindenkori Munkaidő beosztásban rögzítetteknek megfelelően.
- A helyettesítő kijelölésénél figyelembe kell venni az egyforma terhelést mind az óvodapedagógusok, mind a technikai dolgozók esetében is.
- Szükség esetén a feladat ellátási helyek közötti változó munkahelynek megfelelő beosztás lehetséges.
- A csoportok összevonása 25 főig lehetséges.

- A technikai dolgozók munkabeosztását az óvoda teljes nyitva tartása, valamint a munkakörbe utalt munkák elvégzésének szükségessége szabja meg.
- Szempont a takarékosság és az egyforma terhelés is.

4. Belépés és benntartózkodás azok részére, akik nem állnak jogviszonyban az intézménnyel

- Az intézménnyel jogviszonyban nem álló személyek az óvodai munkatársaknak jelentik be, hogy milyen ügyben jelentek meg az intézményben.
- Az óvodai dolgozó a feladatkörét meghaladó ügyekben jelentkező külső személyeket az igazgatónak/helyettesének/tagintézmény igazgatónak jelenti be.
- A fenntartói, szakértői, szaktanácsadói, szakszolgálati, szakmai szolgáltatói, és az egyéb hivatalos látogatás az intézmény igazgatójával /tagintézmény igazgatójával történt egyeztetés szerint történik.
- Az óvodai csoportok látogatását más személyek részére kivételes és indokolt esetben az igazgató engedélyezi.
- Az ételszállítás a konyhához tartozó bejáraton keresztül a megállapodás szerinti időben történik. A konyhában csak az oda beosztott alkalmazottak tartózkodhatnak. (Varsád, Pári)
- Az intézmény által szervezett, valamint a szülők részvételével tartott rendezvények alkalmával az intézmény helyiségeinek használati rendjét az intézmény igazgatója állapítja meg.
- Az Nkt szerint a gyermekek részére a szexuális kultúráról, a nemi életről, a nemi irányultságról, valamint a szexuális fejlődésről szóló foglalkozás megtartása során különösen figyelemmel kell lenni az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltakra. E foglalkozások nem irányulhatnak a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérés, a nem megváltoztatása, valamint a homoszexualitás népszerűsítésére. A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján, és az intézményben egészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen, valamint az intézménnyel kötött együttműködési megállapodással rendelkező állami szerven kívül más személy vagy szervezet a gyerekek részére tartott foglalkozás keretében szexuális kultúrával, nemi élettel, nemi irányultsággal, szexuális fejlődéssel, a kábítószer fogyasztás káros hatásaival, az internet veszélyeivel, és egyéb testi és szellemi egészségfejlesztéssel kapcsolatos foglalkozást csak akkor tarthat, ha jogszabályban kijelölt szerv nyilvántartásba vette.

Ha a köznevelési feladatokat ellátó hatóság a hatósági ellenőrzés során feltárja, hogy a nevelési-oktatási intézmény megsértette a törvényben foglaltakat, az igazgatóval és a foglalkozást végző,

az ott meghatározott nyilvántartásban nem szereplő személlyel, vagy szervezet tagjával szemben szabálysértési eljárást kezdeményez.

5. A reklámtevékenység szabályai

Az intézményben tilos a reklámtevékenység, kivéve, ha az a gyerekeknek szóló egészséges életmóddal, a környezetvédelemmel, a társadalmi, közéleti tevékenységgel, illetve kulturális, oktatási tevékenységgel függ össze.

A reklámok elhelyezésére, terjesztésére kizárólag az igazgató adhat engedélyt.

6. Az ünnepek és megemlékezések rendje, a hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok

- Az ünnepélyek, megemlékezések csoportonként, illetve közösen szervezhetők.
- Lehetőség szerint a belső termek is az ünnepekhez méltó díszítést kapnak.
- Az ünnepet – kellő időt biztosítva a felkészülésre – az óvónő a gyerekek számára érthető tartalommal, formával tegye emlékezetessé, bensőségessé.
- A gyermekközösséggel kapcsolatos megemlékezéseket, hagyományokat különböző szervezési formában az éves óvodai munkaterv tartalmazza, amit az óvónők saját csoportjukban egyedivé alakítanak, konkretizálnak.
- Az intézményi szervezés igyekszik lehetővé tenni, hogy nyílt rendezvényeken a szülők együtt ünnepelhessenek gyermekeikkel.
- A helyi pedagógiai programban nem szereplő kirándulásokkal, mozi-, színház-, múzeumlátogatásokkal igyekszik az óvoda színesebbé tenni a gyermekek óvodai életét. (előzetes megbeszélés alapján). A kiránduláshoz a szülő/gondviselő írásos beleegyezése szükséges.

A gyerekek hagyományos ünnepei az intézményben:

- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Évzáró
- Gyermeknap
- Ballagás
- Ősz-búcsúztató
- Idősek napja
- Márton – nap
- Nemzetiségi nap

- Mikulás
- Advent
- Karácsony
- A csoportokban megemlékezések a gyermekek születés- és névnapján

Hagyományos rendezvényeink:

- Évzárásként óvodai kirándulás
- Farsangi mulatság
- Hagyományápolási nap
- Ősz-búcsúztató ünnepség
- Évzáró és ballagási ünnepségek

Az intézmény hagyományápolásának körébe tartozó konkrét események, rendezvények nevét az óvodai Pedagógiai Program tartalmazza. A hagyományápolással kapcsolatos feladatok célja az intézmény meglevő hírnevének megőrzése, illetve növelése. A hagyományápolás elsősorban a nevelőtestület feladata, mely tagjainak közreműködésével, valamint az óvodával jogviszonyban álló gyermekek és szüleik bevonásával gondoskodik arról, hogy az intézmény hagyományai fennmaradjanak. Feladata továbbá hogy a meglévő intézményi hagyományok ápolásán túl a települési hagyományápolás és hagyományőrzés megmozdulásaiba is aktívan bekapcsolódjon.

A hagyományápolással kapcsolatos további feladatok:

- települési rendezvényeken való részvétel (ünnepek, kulturális rendezvények)

A hagyományápolás érvényesülhet továbbá az intézmény:

- jelképhasználatával (zászló, címer, logó),
- a gyermekek ünnepi (fekete-fehér, illetve német nemzetiségi ruha) viseletével,
- az intézmény belső dekorációjával.

A lobogózás szabályai 132/2000. (VII. 14.) Korm. rendelet

- Az intézmény kötelessége, hogy a Magyar Köztársaság nemzeti jelképét – a szabványügyi előírásoknak megfelelő, nemzeti zászlót – kitűzze.
- Kötelessége továbbá, hogy a – nemzeti jelkép tekintélyének megőrzése érdekében – rendszeresen, legalább háromhavonta tisztítsa, környezetét esztétikusan, lobogóhoz méltóan alakítsa.
- A zászlót évente, de súlyos megrongálódása esetén haladéktalanul cserélni kell.
- A törvény előírásainak való megfelelés az igazgató feladata.

V. A PEDAGÓGIAI MUNKA BELSŐ ELLENŐRZÉSE

A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése. A pedagógiai munka belső ellenőrzése a nevelési intézmény valamennyi pedagógiai tevékenységére kiterjed. A pedagógiai munka belső ellenőrzésének célja az esetlegesen előforduló hibák mielőbbi feltárása, majd a feltárást követő helyes gyakorlat megteremtése. Az ellenőrzés célja másrészről a pedagógiai munka hatékonyságának fokozása. Az ellenőrzési tervet az igazgató helyettes és a tagintézmény igazgatók javaslatai alapján az igazgató készíti el. Az ellenőrzési terv tartalmazza az ellenőrzés területét, módszerét és ütemezését. Az ellenőrzési tervet az óvodában nyilvánosságra kell hozni (az éves munkaterv része). Az ellenőrzési tervben nem szereplő rendkívüli ellenőrzésről az igazgató dönt.

Rendkívüli ellenőrzést kezdeményezhet:

- az igazgató helyettes,
- a szülői szervezet is.

Az igazgató minden pedagógus munkáját legalább egy alkalommal értékeli a nevelési év során.

Az egyes nevelési területek ellenőrzésébe bevonhatja:

- az igazgatóhelyettest,
- a gyermekvédelmi felelőst,
- a szakértői névjegyzékben szereplő szakértőt.

Az ellenőrzés formái:

- nevelőmunka gyakorlatának ellenőrzése,
- beszámoltatás,
- írásbeli dokumentációk ellenőrzése,

Az ellenőrzés tapasztalatait az érintettekkel ismertetni kell, akik arra írásban észrevételt tehetnek. A tanévzáró értekezleten értékelni kell a pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit, illetőleg az ellenőrzés általánosítható tapasztalatait, megállapítva az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

VI. A RENDSZERES EGÉSZSÉGÜGYI FELÜGYELET ÉS ELLÁTÁS RENDJE

A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyeletét – mint ingyenesen igénybe vehető szolgáltatást – az intézmény biztosítani köteles. Ennek keretében gondoskodnia kell arról, hogy

az óvodába járó gyermekek évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és belgyógyászati vizsgálaton vegyenek részt. Az intézményen kívüli vizsgálatokra a gyermekeket a megfelelő kísérettel a gyermekek szállítására alkalmas busz szállítja.

Az óvoda-egészségügyi ellátási köre:

- gyermekorvos által végzett óvodai szűrővizsgálat / gerinc, lúdtalp rendellenességeinek szűrése, általános egészségi állapot vizsgálata/ évente
- védőnő által végzett szűrővizsgálatok / látás-, hallásvizsgálat, magasság - súlymérés / évente
- fogorvosi szürővizsgálat / évente két alkalommal
- iskolaérettségi orvosi vizsgálat
- szóbeli tájékoztatás
- irásbeli tájékoztatás

Az intézménnyel jogviszonyban lévő gyermekek intézményen belüli egészségügyi gondozását az intézménybe járó védőnő látja el.

Az igazgató feladatai az egészségügyi ellátás keretében:

- biztosítja a védőnői munka feltételeit,
- gondoskodik a szükséges pedagógusi felügyeletről,
- szükség szerint a gyermekek vizsgálatokra történő előkészítéséről.

Az intézmény működése során a Nemzeti Népegészségügyi Központ által meghatározott szabályokat be kell tartani (fertőző gyerekek elkülönítése, csak a szülő érkezéséig, illetve a legszükségesebb ideig tartózkodhatnak az óvodában). Fertőző gyerekbetegség esetén a szülőnek az intézményt értesíteni kell. Fertőző megbetegedésről a szülőket értesítjük (faliújságon). Az intézményben a további megbetegedés elkerülése érdekében fokozott figyelmet kell fordítani a fertőtlenítésre, tisztaságra.

1. Intézményi védő, óvó előírások

Általános előírások

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint a foglalkozásokon, kirándulás előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,

- a tilos és az elvárható magatartásforma meghatározása, ismertetése.
- a védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni.
- az ismertetés tényét és tartalmát dokumentálni kell.
- az intézmény házirendjében kell meghatározni azokat a védő-óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek az intézményben való tartózkodás során meg kell tartaniuk.
- minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania a munkavédelmi szabályzat, valamint a tűzvédelmi utasítás és a tűzriadó terv rendelkezéseit.
- a gyermekek biztonságos és egészséges környezetben történő nevelése érdekében a szükséges feltételrendszer vizsgálata, a feltételek javítása állandó feladat.
- a napközben megbetegedett gyermeket el kell különíteni, és le kell fektetni, szükség esetén azonnal orvoshoz kell vinni. Gondoskodni kell a szülők mielőbbi értesítéséről.
- a beteg gyermek az orvos által meghatározott időszakban nem látogathatja az óvodát. Azt, hogy a gyermek egészséges, orvosnak kell igazolnia.
- minden pedagógus feladata, hogy a rábízott gyermekek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjék, továbbá ha észleli, hogy a gyermek balesetet szenvedett, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye.

Fentiek érdekében:

- Minden nevelési év kezdetén, valamint kirándulások előtt és egyéb esetekben szükség szerint minden óvodai csoportban, a gyermekek életkorának megfelelően, ismertetni kell az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformákat.
- Az óvoda csak megfelelőségi jellel ellátott játékokat vásárolhat. A játékot használó óvodapedagógus köteles a játékon feltüntetett vagy ahhoz mellékelt figyelmeztetést, feliratot és használati utasítást gondosan áttanulmányozni, és a játékszert annak megfelelően alkalmazni.
- Az intézmény dolgozói házi készítésű vagy használatú elektromos berendezéseket az intézménybe nem hozhatnak be.
- Az óvoda dolgozói csak olyan játékot, eszközt hozhatnak be az óvodába, amelyek a gyermekek és dolgozók testi épségét, egészségét nem veszélyeztetik. Az óvodában történő használatukra előzetes bemutatás után az igazgató ad engedélyt. A nem engedélyezett játékot és eszközt az óvodából történő kivitelig az igazgató által kijelölt szekrénybe kell zárni a munkanap

végéig.

- Ittas szülőnek, illetve hozzátartozónak gyereket nem adunk ki.
- A gyermekek intézményen kívüli kísérése esetén 5-10 gyerek után egy óvodapedagógust és egy dajkát kell biztosítani.
- A nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.

A nevelési-oktatási intézményekben

- olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására,
- foglalkozások során a nevelési-oktatási intézmény sajátosságaira figyelemmel ki kell alakítani a gyermekekben a biztonságos intézményi környezet megteremtésének készségét, át kell adni a baleset-megelőzési ismereteket a főbb közúti közlekedési balesetek, a mérgezés, fulladás veszélyei, az égés, az áramütés, valamint az esés témakörében,
- fejleszteni kell a gyermek biztonságra törekvő viselkedését.

Teendők gyermekbaleset esetén

A gyermekek felügyeletét ellátó nevelőnek a gyermeket ért bármilyen baleset, sérülés vagy rosszullét esetén haladéktalanul meg kell tennie a következő intézkedéseket:

- A sérült gyereket elsősegélyben kell részesítenie, ha szükséges, orvost kell hívnia. A balesetet szenvedett gyermeket elsősegélynyújtásban részesítő dolgozó a sérülttel csak annyit tehet, amihez biztosan ért. Ha bizonytalan abban, hogy az adott esetben mit kell tennie, akkor feltétlenül orvost kell hívnia, és a beavatkozással meg kell várni az orvosi segítséget.
- A balesetet, sérülést okozó veszélyforrást a tőle telhető módon meg kell szüntetnie.
- Minden gyermekbalesetet, sérülést, rosszullétet azonnal jelezni kell az igazgatónak
- Az intézményben történt balesetet, sérülést az igazgatónak (az általa megbízott személynek) ki kell vizsgálnia. A vizsgálat során tisztázni kell a balesetet kiváltó okokat és azt, hogy hogyan lehetett volna elkerülni a balesetet. A vizsgálat eredményeképpen meg kell állapítani, hogy mit kell tenni hasonló balesetek megelőzése érdekében, és a szükséges intézkedéseket végre kell hajtani.
- A tanuló- és gyermekbalesetek jelentési kötelezettsége a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet XVIII. fejezet alapján: a nevelési-oktatási intézmény kivizsgálja és nyilvántartja a tanuló- és gyermekbaleseteket, teljesíti az előírt bejelentési kötelezettséget. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni. Ennek során fel

kell tárni a kiváltó és a közreható személyi, tárgyi és szervezési okokat. Ezeket a baleseteket az oktatásért felelős miniszter által vezetett, a minisztérium üzemeltetésében lévő elektronikus jegyzőkönyvvezető rendszer segítségével kell nyilvántartani, vagy ha erre rendkívüli esemény miatt átmenetileg nincs lehetőség, jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyvek egy-egy példányát - az elektronikus úton kitöltött jegyzőkönyvek kivételével - a kivizsgálás befejezésekor, de legkésőbb a tárgyhót követő hónap nyolcadik napjáig meg kell küldeni a fenntartónak. Az elektronikus úton kitöltött jegyzőkönyv kinyomtatott példányát, a papíralapú jegyzőkönyv egy példányát át kell adni a szülőnek. A jegyzőkönyv egy példányát a kiállító nevelési-oktatási intézményében meg kell őrizni. Ha a sérült állapota vagy a baleset jellege miatt a vizsgálatot az adatszolgáltatás határidejére nem lehet befejezni, akkor azt a jegyzőkönyvben meg kell indokolni. Amennyiben a baleset súlyosnak minősül, akkor azt a nevelési-oktatási intézmény a rendelkezésre álló adatok közlésével - telefonon, e-mailen, telefaxon vagy személyesen - azonnal bejelenti az intézmény fenntartójának. A súlyos baleset kivizsgálásába legalább középfokú munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező személyt kell bevonni.

Súlyos az a tanuló- és gyermekbaleset, amely

- a sérült halálát (halálos baleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított kilencven napon belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét vesztette),
- valamely érzékszerv (érzékelő képesség) elvesztését vagy jelentős mértékű károsodását,
- a gyermek, tanuló orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülését, egészségkárosodását,
- a gyermek, tanuló súlyos csonkulását (hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujja nagyobb részének elvesztése, továbbá ennél súlyosabb esetek),
- a beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulását, a tanuló bénulását, vagy agyi károsodását okozza.
- A nevelési-oktatási intézménynek lehetővé kell tenni a szülői szervezet, képviselője részvételét a gyermekbaleset kivizsgálásában. Minden gyermekbalesetet követően meg kell tenni a szükséges intézkedést a hasonló esetek megelőzésére.
- Az elsősegélydoboz helye: a nevelőtestületi szobában, gyógyszeres szekrényben.

2. Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekkel kapcsolatos előírások

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk az óvodákban az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátását. Feladatunknak tekintjük, hogy az ellátás érdekében tagintézményenként 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-

oktatást segítő szakember rendelkezzen a feladat ellátásához szükséges tanúsítvánnyal. A gyermekek ellátását kollégáink szakorvosi előírás szerint végzik. A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. Korm. rendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Milyen problémák fordulhatnak elő:

- A gyerek rosszul érzi magát – mérjük meg a vércukrát, hogy lássuk, a rosszullét a cukorszint változásával van-e összefüggésben. Ha igen, azaz a vércukor túl alacsony (4 mmol/l alatti) vagy túl magas (14 mmol/l feletti) szintje vezetett a rosszulléthez, az alábbiak szerint kell eljárni.
  - Leesik a vércukor – hipoglikémia Tünetek: sápadtság, remegés, izzadás, éhségérzet, gyengeség, fáradtság, koncentráló képesség csökkenés, hangulatváltozás, fejfájás, zavart viselkedés. < 3,9 mmol/l-es vércukorszint (már 4 mmol/l-nél kezdjük meg a kezelést) Mit adjunk: 0,3 gramm/testsúly kg gyorsan felszívódó szénhidrátot óvodás: 1 dl tej, fél dl gyümölcslé + szükség esetén 10-15 g lassan felszívódó szénhidrát (1-2 db keksz).
  - Ennek legegyszerűbb megoldása egy könnyen hozzáférhető helyen tárolt „sürgősségi csomag"- hipós csomag, mely tartalmazza a szülő által összeállított, a diabéteszes gyermek számára bevált, a hipoglikémia elhárítására szolgáló termékeket.
  - A hipoglikémia ellátását követően a vércukor szintet 15 perc múlva ellenőrizni kell (vissza kell mérni vagy szenzoron ellenőrizni), és elégtelen vércukor emelkedés esetén a

szénhidrát bevitelt ismételni kell.

- Ha súlyos, eszméletvesztéssel járó hipoglikémia lép fel, be kell adni a Glucagon injekciót, izomba: 25 kg alatt fél adagot, azaz 0,5 mg-ot, 25 kg felett teljes adagot, azaz 1 mg-ot. Amint a gyerek magához tér, először gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot kell adni neki. Súlyos hipoglikémia esetén nasalis glucagon (Baqsimi) is használható: https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/baqsimieparproduct-information_hu.pdf
- A gyermeket egyedül hagyni nem szabad!
- A mentőszolgálatot minden eszméletvesztéssel járó hipoglikémia esetén értesíteni kell.
- Eszméletlen beteget megitatni vagy megetetni tilos!
- Magas vércukrot mérnek /jelez a szenzor. Tünetek: sok folyadék ivása, gyakori vizelés, fáradtság, bágyadtság
- A szenzorral mért értéket vércukormméréssel kell megerősíteni. Gondoskodjunk a bő folyadékbevitelről, és konzultáljuk a gyerek szüleivel, esetleges plusz inzulin (korrekció) adásáról.
- Inzulinpumpás gyereknél a korrekcióra nem reagáló magas vércukor kanülhibára utal. Ilyenkor gyors kanülcserére van szükség. Ha ez nem kivitelezhető, pennel kell 1-2 egység inzulint beadni, szülővel egyeztetve.

- A gyerek hány – a hányás diabéteszben veszélyes, a szülőket azonnal értesíteni kell. A második hányás után a gyereket kórházba kell vinni. Ha a szülők nem elérhetők, a gyereket mentővel kell kórházba vitetni.
- A gyerek belázasodik – a szülőket kell értesíteni, akik érte jönnek, a lázat azonban addig is csillapítani kell.
- Testnevelési foglalkozás előtt:
  - ha a vércukor 6-12 mmol/l között, az aktivitás megkezdhető
  - ha a vércukor < 5 mmol/l, 10-20 g szénhidrátot kell fogyasztani, és a mozgást addig halasztani, amíg a vércukor emelkedni kezd, ill. 5 mmol/l feletti nem lesz
  - ha a vércukor > 14 mmol/l, az aktivitás megkezdését el kell halasztani.

3. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

Amennyiben a tanuló tartós gyógykezelése az óvodába járást nem teszi lehetővé, a gyermek szülője, gondviselője kérelmére az intézmény vezetője engedélyezheti, hogy az a gyermeket az óvodába járási kötelezettsége alól felmentse.

Az Nkt. értelmében (Nkt. 8. § (1) bekezdés), a *gyermek* abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt, azaz tankötelessé válik. A szülő kérelme alapján (általános esetben a tárgyév április 15. napjáig kell benyújtani) a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak-az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a felmentést engedélyező szerv felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell bevonni, akkor tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Fontos, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Abban az esetben, ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez (Nkt. 75.§ (4) bekezdés).

A jogszabály értelmezése alapján megállapítható, hogy tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a hatályos törvények az óvodába járás alól felmentés lehetőségét biztosítják.

Az adatkezeléssel összefüggésben változást jelent, hogy már a csoportnaplóba is feltölthetők a gyermek tartós gyógykezelésére vonatkozó, továbbá a gyermek speciális köznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakértői vélemények, fejlesztési és rehabilitációs tervek, pedagógiai vélemények, feljegyzések, szakorvosi és iskolaorvosi diagnózisok (Nkt. 102.§ (4) bekezdés).

4. Fokozott kockázatú betegséggel diagnosztizált gyermek kezelésének eljárásrendje

Az Nkt 25. § (5a) bekezdése alapján a köznevelési intézménynek biztosítania kell a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére

fordított fokozott figyelmet. A szülő, törvényes képviselő, fenti körülmény fennállásáról a köznevelési intézményt legkésőbb a gyermek óvodai jogviszonya létesítésekor tájékoztatja. Ha a szülő, törvényes képviselő a fenti körülmény fennállásáról a gyermek óvodai jogviszonya létesítését követően szerez tudomást, akkor a szülő, törvényes képviselő a köznevelési intézményt a tudomásszerzést követően erről haladéktalanul tájékoztatja.

Az igazgató feladata:

- Az alkalmazottak felkészítésének megszervezése.
- A szülők tájékoztatása.
- Kapcsolattartás az egészségügyi ellátórendszerrel és a fenntartóval
- A szakmai és működési dokumentumok kiegészítése az új feladatellátással.

A pedagógus feladata:

- A diagnosztizált allergiás gyermek adatainak begyűjtése a szülőtől, nyilatkozatok dokumentálása és az EpiPen Junior injekciók tárolásának biztosítása.
- A látens allergiára vonatkozó nyilatkozatok begyűjtése.
- Annak bemutatása, hogy a csoportjában milyen allergiában szenved a gyermek és annak mik lehetnek a tünetei.
- Az EpiPen Jr. injektor láthatóvá tétele a csoportszobában.
- A csoportjába járó gyermekek felkészítése az anafilaxiás sokk felismerhető jeleire.
- Az EpiPen Jr. injektor használata után azonnal értesíti a mentőket, a szülőt és az igazgatót.
- Gondoskodik az elhasznált EpiPen Jr. injektor utánpótlásáról.
- A lejárati idő elérkeztével –tájékoztassa a vezetőt és a szülőt a csere szükségességéről.

Nevelést, oktatást közvetlenül segítők feladata:

- Az óvodapedagógus jelzése alapján a lejárt szavatosságú, fel nem használt tollat csomagolásával együtt a szakrendelőkben megtalálható veszélyesanyag-gyűjtőbe helyezze el.

A szülő feladata:

A gyermek beíratásakor az óvodapedagógus által átnyújtott – allergiára is vonatkozó – kérdőívet a valóságnak megfelelően kell kitöltenie. Amennyiben a későbbiekben jut tudomására bármilyen jellegű allergia, haladéktalanul tájékoztatnia kell az intézmény igazgatóját és a csoportban dolgozó óvodapedagógusokat. Az anafilaxiás sokk elhárításához szükséges eszközöket az intézmény rendelkezésére kell bocsátania.

VII. RENDKÍVÜLI ESEMÉNY, BOMBARIADÓ ESETÉN SZÜKSÉGES TEENDŐK

Az intézmény minden alkalmazottja köteles az általa észlelt rendkívüli eseményt közvetlen felettesének jelenteni.

Az igazgató– akadályoztatása esetén az igazgató helyettes, illetve az SZMSZ-ben szabályozott helyettesítési rend szerint megbízott dolgozó – a rendkívüli esemény jellegének megfelelően:

- megtesz minden olyan szükséges intézkedést, amely a gyermekek védelmét, biztonságát szolgálja.
- haladéktalanul értesíti:
  - –az érintett hatóságokat,
  - –a fenntartót,
  - –a szülőket;

Rendkívüli eseménynek számít különösen:

- a tűz,
- az árvíz,
- a földrengés,
- bombariadó,
- egyéb veszélyes helyzet,
- a nevelőmunkát más módon akadályozó, nehezítő körülmény.

Bombariadó esetén az igazgató intézkedhet. Akadályoztatása esetén az SZMSZ-ben szabályozott helyettesítési rend szerint kell eljárni. Az épület kiürítése a tűzriadó-terv szerint történik. Fegyelmezetten, a menekülési útvonalon keresztül hagyja el mindenki az épületet – különösen figyelve, hogy semmilyen berendezéshez ne nyúljunk. Az épület kiürítésének időtartamáról, a gyermekek elhelyezéséről az intézkedést vezető hatóság információja alapján az igazgató, akadályoztatása esetén az intézkedéssel megbízott személy dönt. Jó idő esetén a környező játszótérre visszük a gyerekeket. A tűz oltásában mindenki köteles részt venni, kivéve azokat, akik a gyermekek felügyeletét látják el. Rendkívüli eseményt, bombariadót az igazgató a szükséges és elengedhetetlen intézkedések megtétele után a fenntartó felé haladéktalanul jelentenie kell. Az esemény után az igazgató írásos jelentést küld a fenntartónak, mely tartalmazza az esemény leírását, a megtett intézkedéseket, az elhárítás módját és időtartamát és az esetleges következményeket.

VIII. AZ INTÉZMÉNYBEN TÖRTÉNŐ DOHÁNYZÁS SZABÁLYOZÁSA

Az intézmény egész területén tilos a dohányzás!

Az intézmény közvetlen határán húzódó közterületi részt dohányzási tilalom alá veti, amelyet tiltó táblával, piktogrammal – szembetünő módon jelöli meg.

Az intézmény tájékoztatja dolgozóit, hogy a törvényben meghatározott dohányzási tilalom tetten ért megszegőjét szóbeli, majd írásbeli figyelmeztetésben részesíti. Amennyiben az írásbeli figyelmeztetés sem jár eredménnyel, úgy fegyelmi eljárás kezdeményezhető.

A dohányzással kapcsolatos előírások, tilalmak betartását az Nemzeti Népegészségügyi Központ, illetve a fenntartó is ellenőrizheti.

IX. A KIEMELKEDŐ MUNKÁÉRT MEGÁLLAPÍTHATÓ KERESETKIEGÉSZÍTÉS ÉS JUTALMAZÁS FELTÉTELEI

Az igazgatót a fenntartó, az intézményben pedagógus-munkakörben foglalkoztatottakat az igazgató jutalomban részesítheti, amelynek éves összege az igazgató esetében nem haladhatja meg a vezető pótlékkal számított éves illetményének, munkabérének tizenöt százalékát, beosztott esetében éves illetményének, munkabérének tizenöt százalékát.

Az igazgatót a fenntartó, az intézmény többi vezetőjét az igazgató kereset-kiegészítésben részesítheti, amelynek éves összege nem haladhatja meg a vezető pótlékkal számított éves illetményének, munkabérének tíz százalékát.

Odaítélésének szempontjai:

- jelentős többletfeladat ellátásáért az intézmény és az alkalmazotti közösség előzetes megállapodása szerint,
- kiemelkedő munkateljesítmény eléréséért az alkalmazotti közösség véleményét is figyelembe véve.

A követelmények tartalmazzák:

- a munkakörök ellátásához szükséges emberi és szakmai elvárásokat
- a minőségi célokat, melyek a fejlődés megvalósítását szolgálják
- a követelmények a törvények által és az óvoda alapdokumentumaiban foglaltak szerint fogalmazódnak meg. (Pedagógiai Program, SZMSZ, Munkaköri leírások, éves munkaterv)

X. TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉSI RENDSZER

Az igazgató gyakorolja a teljesítmény értékelésével és az annak alapján történő, az illetményeltérítés százalékos mértékére történő javaslattétellel kapcsolatos munkáltatói jogot. A munkáltató a teljesítményértékelés szabályainak alkalmazásával a pedagógus előmeneteli rendszer hatálya alá tartozó személy munkavégzése színvonalát, az általa nyújtott munkateljesítményt értékeli.

A munkáltató minden évben köteles a köznevelésért felelős miniszter rendeletében meghatározott szabályok szerint értékelni a pedagógus és a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott teljesítményét. Az óvodaigazgató értékelését a fenntartó végzi.

XI. TOVÁBBKÉPZÉS

A pedagógus munkakörben foglalkoztatott ötévenkénti legalább 120 kredit pontos pedagógus továbbképzésben köteles részt venni **a rá vonatkozó öt éves** továbbképzési ciklusban (amely 2025. szeptember 1-től indul). Ebből **legalább 60 kreditnek a kötelező**, vagyis a tartalmi megújító és **legfeljebb 60 kreditnek a választható továbbképzési körből** kell teljesülnie. Semmi akadálya sincs annak, hogy egy pedagógus akár valamennyi kötelezettségét a tartalmi megújító továbbképzésekből teljesítse, ahogyan annak sem, hogy a pedagógus akár több mint 120 kreditet teljesítsen az öt éves továbbképzési időszaka során.

A pedagógus előmeneteli rendszerben a „Gyakornok" fokozatba besorolt pedagógus a gyakornoki **ideje alatt két alkalommal gyakornoki** továbbképzést teljesít. A pedagógus, a pedagógus-továbbképzést a köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt tartalmi megújító képzéssel, valamint a pedagógus által választható képzés elvégzésével teljesíti.

Ehhez az intézménynek évente továbbképzési programot kell készíteni.

- Mentesül a továbbképzési kötelezettség alól az, aki az ötvenötödik életévét a nevelési év kezdetének napja előtt betöltötte.
- Nem kell továbbképzésben részt vennie annak a pedagógusnak, aki pedagógus-szakvizsgát tett, a vizsgák letételét követő továbbképzési ciklusban.
- A továbbképzési kötelezettség teljesítése szempontjából a kormányrendeletben meghatározottakon kívül csak olyan továbbképzés vehető figyelembe, amelynek programját a hivatal jóváhagyta és a program alkalmazására engedélyt adott.
- Felmentéssel megszüntethető a jogviszonya annak köznevelési foglalkoztatotti

jogviszonyban állónak, aki a pedagógus továbbképzésen önhibájából nem vett részt, vagy tanulmányait nem fejezte be sikeresen.

A pedagógus által megszerzett **tanúsítvány(ok)** nem automatikusan kerülnek vissza az igazgatóhoz, nem lesznek elérhetőek a PTTR-en keresztül, az(oka)t minden esetben a **pedagógus kapja meg és ő feladata lesz bemutatni** az igazgatónak (munkáltatónak).

XII. AZ INTÉZMÉNYI DOKUMENTUMOK NYILVÁNOSSÁGÁVAL ÉS A TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉGGEL KAPCSOLATOS RENDELKEZÉSEK

1. Az intézmény közzétételi listája tartalmazza:

- a felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót,
- a beiratkozásra meghatározott időt,
- a fenntartó által engedélyezett csoportok számát
- a térítési díj és egyéb díjfizetési kötelezettség jogcímét, mértékét, továbbá a fenntartó által adható kedvezményeket, beleértve a jogosultsági és igénylési feltételeket is,
- az intézmény munkájával, a köznevelési alapfeladattal összefüggő vizsgálatok, ellenőrzések, értékelések nyilvános megállapításait és idejét, (fenntartói, ÁSZ,)
- a pedagógiai-szakmai ellenőrzés megállapításait a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályok megtartásával,
- a nevelési-oktatási intézmény nyitva tartásának rendjét, éves munkaterv alapján a nevelési évben terezett jelentősebb rendezvények, események időpontjait,
- a szervezeti és működési szabályzatot, a házirendet és a pedagógiai programot

2. Különös közzétételi lista tartalmazza

- az óvodapedagógusok számát, iskolai végzettségüket, szakképzettségüket
- a dajkák számát, iskolai végzettségüket, szakképzettségüket
- az óvodai csoportok számát
- az egyes csoportokban a gyermekek létszámát.

3. Az intézményi dokumentumok nyilvánosságával kapcsolatos előírások

- Az intézmény működésével kapcsolatos alapdokumentumok nyilvánosak, mindenki számára hozzáférhetőek. A nyilvánossággal kapcsolatos tájékoztatás a nevelési év első szülői értekezletén megtörténik.

- A nevelőtestületi szobában megtekinthetők:
  - Alapító Okirat
  - Pedagógiai Program
  - Házirend
  - Szervezeti és Működési Szabályzat
  - Éves Munkaterv
- A Pedagógiai Programmal kapcsolatosan részletes tájékoztatást az igazgató, illetve az általa megbízott pedagógus nyújt – előre egyeztetett időpontban.
- Mindegyik feladat ellátási helyen kifüggesztésre, az újonnan jogviszonyt létesítőknek az első szülői értekezleten személyes átadásra kerülnek:
  - a Pedagógiai Program lényegét megfogalmazó rövid tájékoztató
  - Házirend
  - Éves Munkaterv
- A bekövetkezett változásokról, továbbá minden egyéb fontos információról a faliújságról tájékozódhatnak, valamint a főbejáratnál és a csoportszobák bejáratánál elhelyezett hirdetmény formájában értesülnek a szülők.

XIII. AZ ELEKTRONIKUS ÚTON ELŐÁLLÍTOTT PAPÍRALAPÚ NYOMTATVÁNYOK KEZELÉSE, TÁROLÁSA, HITELESÍTÉSE

Az intézmény vezetője az Iratkezelési Szabályzatban határozza meg az iratkezelés belső rendjét. **A hatályos Iratkezelési Szabályzatot külön dokumentum tartalmazza.**

1. Elektronikus úton előállított papíralapú nyomtatványok kezelésének, tárolásának, hitelesítésének rendje

Az óvodai nyomtatványok a tanulmányi rendszer alkalmazásával, a személyiségi, adatvédelmi és biztonságvédelmi követelmények megtartásával elektronikus úton készülnek el.

Az oktatási ágazat irányítási rendszere – Közoktatási Információs Rendszer (KIR) – révén elektronikus úton előállított dokumentumrendszert alkalmazunk a 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően. A rendszerben alkalmazott fokozott biztonságú elektronikus aláírást kizárólag az intézmény igazgatója alkalmazhatja a dokumentumok hitelesítésére.
Az elektronikus rendszer használata során feltétlenül ki kell nyomtatni, az intézmény pecsétjével és az igazgató aláírásával ellátni és az irattárban elhelyezni az alábbi dokumentumok papír alapú másolatát.

- az intézménytörzsre vonatkozó adatok módosítása
- szakalkalmazottakra, pedagógusokra vonatkozó adatbejelentések
- óvodai jogviszony létesítésére vonatkozó bejelentések
- az október 1-i pedagógus és gyermekek létszámadatainak bejelentési kötelezettsége.

A dokumentumokat a KIR rendszerben, továbbá az óvoda informatikai hálózatában egy külön e célra létrehozott mappában kell tárolni. A mappához való hozzáférés joga korlátozott, kizárólag az igazgató és az általa felhatalmazott személyek férhetnek hozzá (tagintézmény igazgatók).

2. Az óvodai csoportnapló hitelesítési rendje

A 2024. szeptember 1-től bevezetésre kerülő oviKRÉTA tanulmányi rendszer az óvodák számára – több más mellett – az adminisztratív feladatok ellátásához, így a csoportnaplók vezetéséhez is informatikai támogatást nyújt. Biztonságos adattárolást és adatmentést biztosít egy központi adatbázisból, a rendszer webes felületen keresztül internetkapcsolattal bármikor/bárhonnan elérhető. A felhasználók részére megfelelő jogosultsággal egy gyermek, csoport története egyben, egy helyen látható és kezelhető. A papír alapú csoportnapló megszűnt, minden feljegyzés az oviKRÉTA rendszerben történik. Az igazgató a munkatervnek megfelelően, rendszeresen ellenőrzi a naplókat.

XIV. AZ INTÉZMÉNY KÖZÖSSÉGEI, JOGAI

1. Alkalmazotti közösség

Az alkalmazotti közösséget az intézményben dolgozó valamennyi közalkalmazott alkotja. Alkalmazotti értekezletet kell tartania köznevelésről szóló törvényben meghatározott fenntartói döntések előzetes véleményezésére, amelyek az intézmény megszüntetésével, átszervezésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, a vezetői megbízással kapcsolatosak.
Az alkalmazotti közösség értekezlete biztosítja a szakmai munkát végző óvodapedagógusok, valamint a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő dajkák és dolgozók együttműködését.

2. Nevelőtestület

A nevelőtestületet az intézményben köznevelési foglalkoztatotti jogviszony és megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott óvodapedagógusok alkotják. A nevelőtestület a

köznevelési törvény alapján meghatározott jogosítványokkal rendelkező testület, amely a nevelési kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve, törvényben továbbá az e szabályzatban meghatározott kérdésekben és más jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik.

A nevelőtestület döntési jogköre:

- az óvoda pedagógiai programjának és módosításának elfogadása,
- a nevelőtestület képviseletében eljáró pedagógus kiválasztásáról,
- a házirend elfogadásáról,
- jogszabályban meghatározott más ügyekben.

A nevelőtestület véleményt nyilváníthat vagy javaslatot tehet a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Ki kell kérni a nevelőtestület véleményét a külön jogszabályban meghatározott ügyekben.

Az SZMSZ-t az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és az intézmény honlapján közzéteszi.

3. A nevelőtestület feladatkörébe tartozó ügyek átruházása, továbbá a feladatok ellátásával kapcsolatos rendelkezések

A nevelőtestület a feladatkörébe tartozó ügyek előkészítésére vagy eldöntésére tagjaiból - meghatározott időre vagy alkalmilag - bizottságot hozhat létre, illetve egyes jogköreinek gyakorlását átruházhatja a szakmai munkaközösségre. Az átruházott jogkör gyakorlója a nevelőtestületet tájékoztatni köteles - a nevelőtestület által meghatározott időközönként és módon - azokról az ügyekről, amelyekben a nevelőtestület megbízásából eljár.
E rendelkezéseket nem lehet alkalmazni a pedagógiai program, továbbá a szervezeti és működési szabályzat, a házirend elfogadásánál.

Nevelőtestületi értekezletek:

A nevelőtestület feladatainak ellátása, a szakmai kapcsolattartás a munkaterv szerint ütemezett nevelőtestületi értekezleten, illetve a rendkívüli nevelőtestületi értekezleten valósul meg.

A nevelési év tervezett nevelőtestületi értekezletei:

- tanévnyitó értekezlet,
- tanévzáró értekezlet.

Rendkívüli nevelőtestületi értekezletet kell tartani, ha

- az igazgató összehívja,
- a nevelőtestület egyharmada kéri,
- a szülői szervezet kezdeményezi, és a kezdeményezést a nevelőtestület elfogadja.

A nevelőtestületi értekezletről tartalmi jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet az igazgató, a jegyzőkönyvvezető és az eljárás során végig jelen lévő alkalmazott írja alá. A döntések az intézmény iktatott iratanyagába kerülnek, határozati formában.

4. A vezetők és az óvodai szülői szervezet (közösség) közötti kapcsolattartás rendje

Az intézmény szülői szervezetét a csoportok szülői közösségei alkotják.
Minden olyan kérdésben, amelyben jogszabály rendelkezése alapján egyetértési jogot gyakorolhat, a szülői szervezet (közösség) véleményét ki kell kérni.

A kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás
- írásbeli tájékoztatás
- szülői értekezletek.

5. A gyermeki fejlődés mérésének, értékelésének rendje, szülők tájékoztatása

A gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. Az óvodapedagógusok a gyermek fejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer – rögzítik. Az oviKRÉTA rendszermodulban a gyermekek adatlapján, a Gyermek fejlődésének nyomon követése funkcióban az óvodapedagógusok rögzítik a gyermek értékelését a megadott szempontok szerint. Ezt minden óvodában kötelező vezetni.
Az intézmény valamennyi óvodája korábban a Patyi Zoltánné: „Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése" című kiadványát (Kiadó: Sprint Kft.) használta, amely megfelel a jogszabályi előírásnak. Természetesen továbbra is használható a fent nevezett napló, amennyiben bárki vezetni szeretné az oviKRÉTA rendszermodul –kötelező használata - mellett.
Továbbá DIFER mérést végeznek évente egy alkalommal minden óvodában.

- Az eredményekről, fogadó órákon, megbeszélések alkalmával a szülők tájékoztatást kapnak. Az oviKRÉTA rendszer folyamatos fejlesztés alatt áll. A szülők ott is naprakész információkat kapnak az óvoda életéről és a gyermekek fejlődéséről.

XV. AZ INTÉZMÉNY KÜLSŐ KAPCSOLATAINAK RENDSZERE

1. Általános iskola

Az óvoda igazgatója és a tagintézmény igazgatók rendszeres kapcsolatot tartanak az iskolák igazgatóival, pedagógusaival. A kapcsolattartás célja az iskolába lépő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása. A kapcsolat tartalma: a gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése, az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése. A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, szakmai fórum, rendezvényeken való részvétel, szülői értekezlet. Az óvoda biztosítja, hogy az információit a szülők felé továbbítja.

2. Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Kapcsolattartó: az óvoda igazgatója, és a tagintézmény igazgatók. A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben. A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel. A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére

engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)–(6f) bekezdésében foglaltakat.

(2a) Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

Az óvoda ingyenes logopédiai szolgáltatását a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Tamási Tagintézmény logopédusa biztosítja. A logopédus rendszeres kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, konzultáció, információ átadás, a logopédiai ellátás eredményessége, értékelése a nevelési év során, folyamatosan történik.

3. Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat

Az intézmény szokásos kapcsolattartásán kívül azonnal felveszi a kapcsolatot, ha:

- a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja,
- a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megoldani,
- esetmegbeszélésre tart igényt,
- a szolgálat beavatkozását szükségesnek ítéli.

A rendszeres kapcsolattartás szervezése, felügyelete, irányítása az igazgató és a tagintézmény igazgatók feladata.

4. Egészségügyi szolgáltató

Az intézmény folyamatos kapcsolatot tart a gyermekorvossal és a védőnővel, fogorvossal. A kapcsolat formáját, módját az intézményben jelentkező jogos igények szerint célszerű rendezni. Az orvos, védőnő és a fogorvos elérhetőségét, és a rendelőintézeti rendelési időt a faliújságra kell kifüggeszteni, valamint a nevelési év első szülői értekezletén ki kell hirdetni.

5. Fenntartó

A kapcsolattartás folyamatos, elsősorban a következő területekre terjed ki:

- intézmény tevékenységi körének módosítása,

- intézmény költségvetésének megállapítása, módosítása, végrehajtása,
- az intézmény SZMSZ-ének elfogadása.

A kapcsolattartása formái:

- szóbeli tájékoztatás, munkaértekezletek,
- írásbeli utasítások, beszámolók,
- elektronikus tájékoztatás,
- egyeztető tárgyalások.

6. Német és roma nemzetiségi önkormányzat

A kapcsolattartás folyamatos, a következő területekre terjed ki:

- intézményi nemzetiségi költségvetés megállapítása, ütemes felhasználása,
- hagyományápolás, ünnepélyek, rendezvények szervezése, ezeken való részvétel.

A kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás,
- írásbeli tájékoztatás,
- elektronikus tájékoztatás,
- egyeztető tárgyalások.

7. A történelmi egyházak

Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hittan, a szülők igénye szerint, szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház és szülők bíznak meg. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket. A hit és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

XVI. EGYÉB RENDELKEZÉSEK

Az intézmény az adatkezelésre vonatkozó szabályokat külön dokumentumban szabályozza.

Az intézmény az iratkezelésre vonatkozó szabályokat külön dokumentumban szabályozza.

Az intézmény az panaszkezelésre vonatkozó szabályokat külön dokumentumban szabályozza.

XVII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az Nkt 25. § (1) bekezdése alapján a köznevelési intézmény működésére, belső és külső kapcsolataira vonatkozó rendelkezéseket a szervezeti és működési szabályzat (a továbbiakban: SZMSZ) határozza meg. Az SZMSZ-t az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és az intézmény honlapján közzéteszi. Azon rendelkezések hatálybalépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

20/2012. EMMI 4§ (5) bekezdése, és az Nkt. 25. § (1) bekezdése szerint ha iskolaszék, óvodaszék, kollégiumi szék nem működik, az SZMSZ elfogadásakor az óvodai, iskolai, kollégiumi szülői szervezet, közösség véleményét kell beszerezni.

Legitimáció

Az óvoda nevelőtestülete az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát 2026. 08. 31-én tartott nevelőtestületi ülésen elfogadta.

.....
Gebhardt Tiborné (igazgató helyettes)

A Szervezeti és Működési Szabályzatot a Szülői Szervezet a 2026. október 8-án tartott ülésén megtárgyalta, véleményezési jogát gyakorolta.

.....

Brisztelláné Berta Lívia (szülő)

Az igazgató által, a nevelőtestület bevonásával elkészített SZMSZ-t a fenntartó, a Diósberényi Óvodafenntartó Társulás a ..... Társulási Tanácsi határozatában foglaltak szerint elfogadta. A dokumentum a fenntartói egyetértést követően válik érvényessé és lép hatályba.

Az SZMSZ hatályba lépésének napja: .....

Diósberény, ...

Tillmann András László
társulási elnök
Diósberényi Óvodafenntartó Társulás

Zei Ramóna
igazgató
Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha

DIÓSBERÉNYI NAPRAFORGÓ ÓVODA ÉS KONYHA
7072 DIÓSBERÉNY, ISKOLA U. 9.
036231

HÁZIREND A GYERMEKEK ÉS SZÜLŐK RÉSZÉRE

Készítette: Zei Ramóna
igazgató

2026.

Tartalomjegyzék

Általános elvárások az intézményben 3
Általános tudnivalók 3
Az óvodai felvételre, óvodalátogatásra vonatkozó szabályok 5
Az óvodai felmentés 5
Az óvodai jogviszony megszűnése 6
Az óvodai étkeztetésre vonatkozó tudnivalók 6
A gyermekek távolmaradásának, mulasztására vonatkozó rendelkezések 8
Szülői jogok és kötelességek érvényesülése 10
A szülő kötelessége: 11
A szülő joga: 12
A tankötelezettség megkezdésének rendje: 12
Gyermeki jogok érvényesülése 13
A pihenés és az altatás rendje 14
A gyermekek jutalmazásának elvei és formái 15
A hibás viselkedési programok megelőzése 16
Az óvodapedagógusok és a nevelő-munkát segítő dolgozók jogai és kötelességei 16
Egyéb tudnivalók 17
Záró rendelkezések 18
Legitimációs záradék 19

Általános elvárások az intézményben

- Ismerjük meg, és fegyelmezetten tartsuk be a Házirendet, a balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályokat!
- Vigyázzunk egymás testi épségére és tulajdonára!
- Vigyázzunk intézményünk rendjére, tisztaságára!
- A szándékos rongálással okozott kárt meg kell térítenie a károkozónak!
- Az intézmény területén, és a bejárattól számított 5 méteres körön belül dohányozni TILOS!
- Társas életünkben tartsuk be a kulturált viselkedés szabályait!

Általános tudnivalók

Intézmény neve: Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha

Intézmény címe: 7072 Diósberény, Iskola u. 9.

Intézmény OM azonosítója: 036231

Intézmény tagintézményei:

Tagintézmény megnevezése:	**Tagintézmény címe:**
Diósberényi Napraforgó Óvoda Varsádi Tagóvodája	7067 Varsád, Kossuth L. u. 16.
Diósberényi Napraforgó Óvoda Regölyi Tagóvodája	7193 Regöly, Rákóczi F. u. 12.
Diósberényi Napraforgó Óvoda Pári Tagóvodája	7091 Pári, Kis u. 152.

Az intézmény nyitvatartási ideje tagintézményi bontásban:

Óvoda:	Nyitva tartási idő:
Diósberényi Napraforgó Óvoda - Székhely	$7^{30} - 16^{30}$
Diósberényi Napraforgó Óvoda Varsádi Tagóvodája	$7^{00} - 16^{30}$
Diósberényi Napraforgó Óvoda Regölyi Tagóvodája	$7^{00} - 16^{30}$
Diósberényi Napraforgó Óvoda Pári Tagóvodája	$7^{00} - 16^{30}$

A Házirend összhangban van óvodánk belső dokumentumaival, Szervezeti Működési Szabályzat (SZMSZ), Pedagógiai Program. Ezen dokumentumokkal szabályozzuk (Nevelőtestület, Szülők Közössége, igazgató) az óvodánk törvényes és zökkenőmentes működését. Ezért a Házirend betartása az óvoda minden dolgozójának kötelessége. Miután a szülő gyermeke törvényes képviselőjeként gyakorol jogokat, illetve teljesít kötelességeket, a házirend a szülők részére is kötelező érvényű. A házirendet mindenkinek joga megismerni, és kötelessége betartani és betartatni.

- Az óvoda vallási és politikai hovatartozás tekintetében semleges.
- Óvodában működő csoportok száma: óvodánként 1 vegyes életkorú
- Az óvoda a Pedagógiai Programban meghatározottak szerint végzi azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek a gyermek személyiségfejlődését, közösségi életre felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését segítik.
- A nevelési év szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig tart.
- Nyári takarítási szünet: 3 hét
- Ha rendkívüli időjárás, járvány, természeti csapás vagy más elháríthatatlan ok miatt a nevelési-oktatási intézmény működtetése nem lehetséges,
  - az intézményre kiterjedő veszélyhelyzet esetében az igazgató,
  - a településre kiterjedő veszélyhelyzet esetében a jegyző a fenntartó egyidejű értesítése mellett,
  - a megyére, fővárosra kiterjedő veszélyhelyzet esetében a hivatal rendkívüli szünetet rendel el.

- Az ünnepek miatti munkarendváltozásról, illetve az Nkt. által meghatározott és engedélyezett nevelés nélküli munkanapokról a szülőket az érintett időpont előtt legalább egy héttel értesítjük.

Az óvodai felvételre, óvodalátogatásra vonatkozó szabályok

- A szülőt megilleti a szabad óvodaválasztás joga. A gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, amelynek körzetében lakik, illetőleg ahol a szülője dolgozik.
- Az a gyermek alkalmas az óvodai – közösségi életre, aki kifejezi testi szükségleteit, önállóan tud étkezni, kommunikál gyerekekkel és felnőttekkel, ágy- és szobatiszta.
- Az óvodai felvétel, beiratkozás időpontját (hirdetmény útján) a beiratkozást megelőzően egy hónappal közzéteszi az intézmény.
- A beiratkozás előtt az érdeklődő szülőknek lehetőségük van az intézmény megtekintésére, pedagógiai programjának megismerésére, a leendő óvó nénikkel való találkozásra.
- Az óvodai beiratkozáskor a szülőnek be kell mutatni a gyermek nevére kiállított személyazonosságot igazoló hatósági igazolványokat, továbbá a szülő személyazonosságát igazoló hatósági igazolványokat és lakcímet igazoló hatósági igazolványát, emellett a beiratkozáshoz szükséges nyilatkozatokat és formanyomtatványokat is ki kell tölteni.
- A felvételt nyert gyermekeket az igazgató / tagintézmény igazgató a beiratkozást követően egy hónapon belül értesíti
- A napi négy órában óvodai nevelésre kötelezett, az óvodával jogviszonyban álló gyermek szülője, ha a gyermek az óvodakötelezettségét külföldön teljesíti, a szülő köteles azt írásban bejelenteni a hivatalnak, az óvodával már jogviszonyban álló gyermek szülője a hivatalnak és az óvoda igazgatójának is.

Az óvodai felmentés

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév május 25. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell

meghallgatni, csak az igazgató vagy a védőnő rendelhető ki, és a függő hatályú döntésben nem kell rendelkezni a kérelmezett jog gyakorlásáról. A kijelölt szerv a Járási Hivatal.

- A felmentett gyermeket az óvodai nyilvántartásban szerepeltetni kell.
- A kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek szülője a nevelési év közben kérheti felvételét az óvoda igazgatójánál, annak érdekében, hogy a gyermek részt vehessen az óvodai foglalkozásokon.

Az óvodai jogviszony megszűnése

Megszűnik az óvodai elhelyezés:

- Ha a gyermeket a szülő kérésére másik óvoda átvette, az átvétel napján.
- Ha járási hivatal a szülő kérelmére felmenti a gyermeket a rendszeres óvodába járás alól. Ebben az esetben az óvoda nyilvántartja a gyermeket.
- Ha a gyermeket felvették az iskolába, a nevelési év utolsó napján.
- Az óvodába járási kötelezettségét külföldön teljesítő gyermek eléri a tanköteles kort.

Ha az óvodai elhelyezés megszűnik, akkor a gyermeket törölni kell az óvodai nyilvántartásból.

Az óvodai étkeztetésre vonatkozó tudnivalók

- A család anyagi helyzetétől függően a gyermek ingyenes étkeztetésben részesülhet, nyilatkozat, ill. határozat, igazolás alapján.
- Ingyenes étkezésre jogosult az,
  - aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, és erről érvényes határozat-másolatot hoz az óvodába,
  - a három, illetve többgyermekes család.
  - tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek
  - családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek
  - nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság
  - vagy családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb minimálbér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett, azaz nettó összegének 130%-át

- Hiányzás esetén a szülőnek nyilatkoznia kell előző nap délután 14óráig, legkésőbb aznap reggel 8 óráig telefonon, vagy személyesen az étkezés igénybevételéről vagy lemondásáról.

  A gyermek távolmaradása önmagában nem jelenti az étkezési igény automatikus megszűnését. A Gyvt. (A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény) és a Gytr. (431/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet) kifejezetten nem írja le, hogy az intézményi gyermekétkeztetés igénybevételét a gyermek betegsége vagy más ok miatt bekövetkező távolmaradása ne tenné lehetővé.

  Ennek értelmében a szülő vagy törvényes képviselő a gyermek betegsége vagy egyéb okból történő távolmaradása esetén is jogosult az étkezést igényelni, amennyiben erre vonatkozó szándékát az intézmény felé előzetesen jelzi, és az étkeztetés biztosításának feltételei adottak. Az étel átvételének időpontjáról és módjáról a szülő az óvodával előzetesen egyeztet.

  Amennyiben a szülő bejelenti a gyermek hiányzását és jelzi, hogy a hiányzás alatt a gyermek ténylegesen nem fogja igénybe venni az étkeztetést, akkor értelemszerűen az intézményi gyermekétkeztetést nem kell biztosítani.

- A térítési díjak befizetésének rendje: az étkezési nyilvántartás alapján összesített és kiszámított térítési díjat utólagosan, az étkezést követő hónap 15. napjáig kell befizetni a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha bankszámlájára történő utalással, vagy a tagóvodában készpénzes befizetéssel.

Az E-ügyintézés bevezetése az oviKRÉTA felületen lehetőséget biztosít:

- az étkezés kiválasztására és a későbbi módosítások teljeskörű kezelésére, az étkezéssel kapcsolatos szülői – az E-ügyintézési rendszeren keresztüli – kommunikáció biztosítására,
- az étkezéssel kapcsolatos díjak és támogatások be- és kifizetésére és az ezzel kapcsolatos teljeskörű ügyintézésre és bizonylatolásra,
- az étkeztetés során a gyermek részére megrendelt étkezési jogosultság megjelenítésére, az étkezés megtörténtének a rendszerbe történő rögzítésére,
- az étkezés térítési díjához figyelembe vehető adatok és dokumentumok rögzítésére, tárolására, az ezzel kapcsolatos adatszolgáltatás biztosítására, az étkezéssel kapcsolatosan megállapított aktuális terítési díjak és kedvezmények idősoros tárolására, valamint
- az étkezéssel kapcsolatos egyéb adatszolgáltatásra szükséges nyilatkozatokat és az az étkezéssel kapcsolatos funkciók elérését a szülő az oviKRÉTA rendszerén keresztül tehesse meg, illetve érhesse el azokat, továbbá a keletkezett adatok és dokumentumok a rendszerben kerüljenek tárolásra.

Élelmezésbiztonsági előírások:

A gyermekek naponta háromszor étkeznek az óvodában. A heti étlap az folyosón megtekinthető, figyelemmel kísérhető. Az óvoda területén a gyermek egyéni etetése, nassoltatása otthonról hozott élelmiszerrel a többi gyermek előtt nem etikus, mások gyermekeinek étellel kínálása az ételallergiák miatt tilos! Élelmiszer, cukros üdítő az öltözőben, a gyerekek ruhás zsákjában, táskájában nem tárolható.

Betegség miatt (étel allergia) szükséges speciális diéta igénybe vétele az óvodában kizárólag szakorvos által igazolt esetben vehető igénybe az egy évnél nem régebbi szakorvosi igazolás másolatának benyújtását követően, az igazolásban feltüntetett időtartamra, és az abban foglaltak szerint.

Ha a szülő eltérően rendelkezik, és a szülő kíván gyermeke étkezéséről gondoskodni, erről írásban nyilatkozik, a feltételeket tudomásul veszi és a felelősséget a szülő vállalja. Az ételt naponta érkezéskor a gyermek nevével ellátott dobozokban a dajkának átadja. A dajka gondoskodik az étel hűtve tárolásáról és a fogyasztás előtti melegítésről.

Felhívjuk a figyelmet, hogy ingyenes étkezés esetén is szükséges, illetve kötelező a hiányzás bejelentése!

A gyermekek távolmaradásának, mulasztására vonatkozó rendelkezések

Az óvodába a beíratott gyermek, ha nem vesz részt a foglalkozásokon, távolmaradásának okát a szülőnek igazolnia kell. A nem igazolt hiányzás igazolatlan hiányzásnak minősül.

A távollét akkor igazolt, ha:

- A szülő legkésőbb a hiányzást megelőző napig előzetesen azt írásban bejelentette az óvoda / tagóvoda igazgatójánál. Indoklás nélkül a szülő éves szinten 10 napra kérheti a gyermeke távollétét. A szülőnek a 10 nap feletti hiányzást és annak okát legalább öt nappal hamarabb írásban kell bejelenteni az óvoda / tagóvoda igazgatója felé. A 10 nap feletti hiányzást az igazgató a gyermek érdekét szem előtt tartva a hiányzás okának részletes vizsgálata után engedélyezheti csak. Az óvoda / tagóvoda igazgatója szükség esetén írásban kikéri a gyermekjóléti szolgálat véleményét.
- A gyermek beteg volt és a házirendben foglaltak szerint igazolja.

- A gyermek hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudta látogatni az óvodát.
- Amennyiben a gyermek betegség miatt hiányzik, csak orvosi igazolással hozható óvodába. Az igazolásnak tartalmaznia kell a bekövetkezett távollét pontos időtartamát. A módosított és 2024. szeptember 1-jén hatályba lépő egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény szerint, betegség vagy annak gyanúja miatt a gyermek hiányzik az óvodából, távolmaradását orvosi igazolással szükséges igazolni. Az igazolást kiállító orvos az EESZT útján, elektronikus úton, soron kívül továbbítja az igazolást az intézmény felé. Az oviKRÉTA rendszerben az igazolás ugyanazon felületre fut be, mintha azt a szülő küldte volna be, feldolgozása az eddigiekkel azonos módon történik. Az orvosi igazolásokat azonban nem kötelező csak az EESZT-n keresztül elküldenie az orvosnak. Az orvos által kiállított papír alapú igazolást továbbra is érvényesnek kell tekinteni. A szülőnek jogában áll kérnie az orvostól, hogy elektronikusan küldje el számára a gyermek igazolását, amit aztán a szülő az oviKréta rendszerén keresztül vagy e-mailben juttat el az intézménynek. Abban az esetben, ha az intézmény megítélése szerint az elektronikusan küldött igazolás hamis, akkor a szülőtől elkérhető az eredeti igazolás, papír alapon is.
- A gyermekek távolmaradását a szülőnek be kell jelenteni telefonon vagy személyesen.
- Az a gyermek, aki az intézményből betegen ment haza, csak orvosi igazolással jöhet óvodába. Lázas beteg gyermeket az értesítéstől számított legrövidebb időn belül el kell vinni az óvodából.
- Fertőző betegség esetén a szülő bejelentését követően az óvoda / tagóvoda igazgatójának jelenteni kell a betegséget az ÁNTSZ felé.
- Lábadozó, gyógyszeres kezelés alatt álló gyermek – saját és társai egészsége védelmében – az óvodát a teljes gyógyulásig nem látogathatja. Gyógyszert óvodában nem adunk be a gyermekeknek! (kivéve allergia – pipa – és magas láz csillapítására szolgáló készítmények esetén)
- Ha a gyermek az óvodából távol marad, a mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha:
  - a szülő előzetesen bejelenti az óvónőnek
  - beteg volt és az előírásoknak megfelelően orvosi igazolással igazolja
  - a gyermek hatósági intézkedés vagy egyéb alapos ok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni.

Ha a gyermek távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan. Amennyiben a gyermek óvodaköteles és egy nevelési év alatt 5 napnál többet mulaszt az óvoda / tagóvoda igazgatója értesíti a Gyámhivatalt, és a Gyermekjóléti Szolgálatot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot, 11 napnál több igazolatlan mulasztás esetén a szabálysértési hatóságot és a jegyzőt. Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, az óvoda / tagóvoda igazgatója haladéktalanul értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot, a család- és gyermekjóléti központot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot.

Az óvoda / tagóvoda igazgatója a nevelési évben igazolatlanul mulasztott huszadik óvodai nevelési nap után kezdeményezi a családtámogatási ügyben eljáró hatóságnál az ellátás szüneteltetését. Erről a szülőt az óvoda / tagóvoda igazgatója az igazolatlanul mulasztott ötödik óvodai nevelési nap után értesít.

A csoport tevékenységeiben való részvétel érdekében ajánlott, hogy a gyermek reggel 8.00. óráig érkezzen meg az óvodába, fésülten, rendezett külsővel.

Szülői jogok és kötelességek érvényesülése

Együttműködés

A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében feltétlenül szükséges a szülőkkel történő nyitott, őszinte együttműködés.

A hozzánk járó gyerekeket arra neveljük, hogy tanulják meg tisztelni a felnőtteket és a társaikat. Fogadják el a pajtásaikat, tanulják meg az együttműködés, együttélés alapvető szabályait. Az óvodai másság elfogadása kulcsfontosságú a gyermekek szociális fejlődésében. Fontos, hogy a gyerekek megtanulják elfogadni társaik eltérő tulajdonságait, képességeit és hátterét. Ez a befogadó légkör elősegíti az empátiát, a tolerancia és az együttműködési készségek fejlődését. Az óvodapedagógusoknak és a szülőknek egyaránt kiemelt szerepe van abban, hogy a másság elfogadása természetes része legyen az óvodai mindennapoknak.

A gyerekekkel kapcsolatos néhány mondatos visszajelzésre napi szinten módot kell találni. A hosszabb megbeszélések lehetősége a szülői értekezletek és a fogadóórák.

A szülő kötelessége:

- gondoskodjon gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését
- biztosítsa gyermeke óvodai nevelésben való részvételét,
- tiszteletben tartsa az óvoda vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait, tiszteletet tanúsítson irántuk
- tiszteletben tartsa a közfeladatot ellátó óvodai dolgozók jogait, emberi méltóságát. A nevelőknek a szülőktől elvárható tiszteletét az a jogi helyzet alapozza meg miszerint óvodapedagógusok (közalkalmazottak) a nevelői munkájuk ellátása közben – büntetőjogi védelem szempontjából – közfeladatot ellátó személynek minősülnek.
- gyermeke biztonsága érdekében – hogy a gyermeket az óvónőnek átadva hagyja el az óvodát. Nagyobb testvér (14 éves korig), nem ismert személy csak a szülő előzetes írásos engedélye alapján viheti el az óvodából a gyermeket. Délután, ha az óvónő átadta a szülőnek a gyermeket, attól kezdve a szülő felelőssége a gyermek biztonsága. A gyermeket mindkét szülőnek kiadja az óvoda mindaddig, amíg az óvoda nem kap másolatot arról a határozatról, (kiadhatja a gyámhatóság, bíróság) mely kimondja, hogy mely szülő jogosult elvinni a gyermeket.
- távozáskor a szülő gondoskodjon a gyermek felöltöztetéséről.
- távozáskor, a szülő megérkezése után a gyermekkel együtt rövid időn belül hagyják el az intézmény és az udvar területét, az óvoda udvarát ne használják játszótérnek.
- elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az óvoda rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.
- lakcímben, elérhetőségben (telefon) történő változást a gyermek érdekében be kell jelenteni a csoport óvónőinek.
- a szülő kötelessége gyermekét tisztán, gondozottan óvodába hozni.
- a szülő kötelessége a gyermek ágyneműhuzatát kimosni, és az ágynemüre felhúzni.
- folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermek benti cipőjének állapotát (méret, tisztaság, és minőségbeli változások, stb.).
- a szülő kötelessége, hogy betartsa az intézmény nyitva tartási idejét.

A szülő joga:

- betekintést kapjon az intézményi Pedagógiai Programba és az intézmény Házirendjébe, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. Ezek a dokumentumok megtalálhatók az óvoda hirdetőtábláján.
- folyamatosan tájékoztatást kapjon az óvónőtől gyermeke fejlődésére vonatkozóan. Erre az intézmény lehetőséget biztosít fogadóóra, szülői értekezlet formájában. Gyermekekről felvilágosítást csak a csoport óvónői, illetve az intézmény vezetője adhatnak. Az óvónőkkel való közvetlen napi kapcsolattartást biztosítjuk a szülők számára, de kérjük, hogy hosszabb beszélgetéssel ne vonják el az óvónő figyelmét a gyermekről.

A gyermeki fejlődés mérésének, értékelésének rendje, szülők tájékoztatása

- A gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk. Az óvodapedagógusok a gyermek fejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer – rögzítik. Az oviKRÉTA rendszermodulban a gyermekek adatlapján elérhetővé vált a Gyermek fejlődésének nyomon követése funkció, amiben az óvodapedagógusok rögzíthetik a gyermek értékelését a megadott szempontok szerint. Ezt minden óvodában kötelező vezetni.
- Az intézmény valamennyi óvodája korábban a Patyi Zoltánné: „Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése" című kiadványát (Kiadó: Sprint Kft.) használta, amely megfelel a jogszabályi előírásnak. Természetesen továbbra is használható a fent nevezett napló, amennyiben bárki vezetni szeretné az oviKRÉTA rendszermodul (kötelező vezetése) mellett. Továbbá DIFER mérést végeznek évente egy alkalommal minden óvodában.
- A mérő-értékelő munkánk a különböző tevékenységekben való megfigyelés módszerén alapul, melyet félévente végzünk. Az eredményekről, fogadó órákon, és az oviKRÉTA felületen, valamint megbeszélések alkalmával tájékoztatják a szülőket.

A tankötelezettség megkezdésének rendje:

Magyarországon minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettséget teljesíteni. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.

- A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

- Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti.
- A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez az Oktatási Hivatal honlapján (www.oktatas.hu) Ügyfélkapu+ vagy DÁP azonosítással elérhető elektronikus felületen keresztül elektronikus úton, illetve szükség esetén postai úton. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
- Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.
- A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.
- A szülő joga igénybe venni a Nevelési Tanácsadó, illetve a Szakértői Bizottság ingyenes szolgáltatásait, valamint a rászoruló gyermekek részére a logopédiai ellátást.

Gyermeki jogok érvényesülése

A gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek nem vethető alá testi és lelki fenyítésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

A gyermeknek joga, hogy

- képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön, képességeit figyelembe véve a törvényben meghatározott jogát szabadon érvényesítse.
- a nevelési intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, óvodai életrendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.
- állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban – különleges gondozásban – részesüljön.
- a gyermeknek joga, hogy a nevelési intézményben, családja anyagi helyzetétől függően, külön jogszabályban meghatározott esetekben kérelmére térítésmentes vagy kedvezményes étkezésben részesüljön
- a gyermek – a törvényben meghatározottak szerint – köteles részt venni az intézményes nevelésben.

- Az óvodának biztosítani kell a gyermekek számára a harmonikus (testi, lelki, szellemi) fejlődéshez szükséges feltételeket.
- A gyermeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti etnikai, vallási hovatartozása miatt.
- Biztosítani kell a differenciált fejlesztéshez szükséges optimális tárgyi és személyi feltételrendszert.
- A gyermeket megilleti a jog, hogy nemzeti, etnikai hovatartozásának megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.

A pihenés és az altatás rendje

Az óvodában a gyermekek számára minden nevelési napon biztosított a nyugodt, zavartalan napközbeni pihenés lehetősége. A pihenés az óvoda napirendjének szerves része, amely a gyermekek testi és lelki feltöltődését, egészséges fejlődését szolgálja.

A pihenőidő az ebédet és az azt követő tisztálkodást követően, az óvoda helyi napirendje szerint kerül megszervezésre.

A pihenés során az óvodapedagógusok törekednek a nyugodt, biztonságos és életkoruknak megfelelő körülmények megteremtésére. Az elalvást mesével, halk zenével, simogatással, illetve egyéb, az adott gyermek számára megnyugtató pedagógiai eszközökkel segíthetik.

A gyermekek alvásigénye egyénenként eltérő. Az óvoda a pihenés során – a közösség érdekeinek és a csoport nyugalmának figyelembevételével – törekszik a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelő bánásmódra.

A pihenés alatt a gyermekeknek lehetőségük van az alvásra. Az óvodapedagógus nem kényszerítheti a gyermeket alvásra, ugyanakkor a pihenőidő nyugalmának biztosítása érdekében minden gyermektől elvárható a csendes, nyugodt pihenés és a társai nyugalmának tiszteletben tartása.

A szülő kérheti, hogy gyermeke pihenési, illetve alvási szokásait az óvoda az egyéni szükségletek figyelembevételével kezelje. A szülői kérést az óvodapedagógusok a gyermek életkorának, fejlettségének, egyéni szükségleteinek, valamint a csoport többi gyermekének pihenéséhez fűződő érdekének figyelembevételével kezelik.

A szülő kérése önmagában nem eredményezheti a gyermek pihenőidő alóli teljes mentesítését, mivel a pihenés lehetőségét az óvodai napirend részeként valamennyi gyermek számára biztosítani kell.

Az óvoda és a szülők együttműködnek annak érdekében, hogy a gyermek számára a pihenés időszaka nyugodt, biztonságos és a gyermek egyéni szükségleteit lehetőség szerint figyelembe vevő módon valósuljon meg.

A pihenőidő alatt a gyermekek felügyeletéről az óvoda a vonatkozó jogszabályokban és az intézményi szabályzatokban meghatározottak szerint gondoskodik.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái

A gyermekek jutalmazásánál az egyenlő bánásmód elvének figyelembe vételével járunk el.

Jutalmazás formái:

- pozitív megerősítés (metakommunikáció, kommunikáció)
- szóbeli dicséret

Mindannyiszor figyelembe vesszük a gyermek önmagához képest való teljesítését erőfeszítését. Nem az elért teljesítményt, hanem a bele fektetett energiát ismerjük el, vigyázva arra, hogy önértékelésében senki ne sérüljön. A jutalmazás eszmei formája mindennapi életünkben naponta jelen levő nevelési módszer. Többféle formája van verbális és nonverbális egyaránt. A tekintetváltás, elismerő mosoly, érintés, simogatás, dicséret, buzdítás, elismerés mind a gyermeki viselkedés pozitívumainak megerősítésére szolgálnak.

Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy a gyermek erkölcsi tulajdonságai (az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akarati tulajdonságai (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) kialakulását elősegítsük. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű a felnőtt tekintélyi személyek, szülők, óvodapedagógusok, nevelést segítő személyek viselkedése. A szülő együttműködését, segítségét kérjük, a tapasztalt probléma megoldása érdekében.

A gyermeket érő negatív környezeti hatások azonban időnként hibás viselkedési programokat is beindítanak.

A hibás viselkedési programok megelőzése

- A hibás viselkedési programok olyan magatartászavarok, amelyek egymás meg nem értéséből, antiszociális viselkedésmódokból fakadnak, és a cselekvőt idegrendszeri feszültségben tartják. Legfőbb megnyilvánulásai a gyermeki félelem, harag és az agresszió.
- A félelem, a szorongás számos vegetatív tünetet kiválthat, mely testi tünetekben és viselkedéstorzulásban is megjelenhet. Az óvodában ezért félelemmentes légkört biztosítanunk és igyekszünk megismerni és feloldani a szorongás okát.
- Az agresszív viselkedést könnyebb megelőzni, mint megszüntetni. Kiváltó oka a kudarc. Az agresszió megelőzését a kudarc megelőzésével valósítjuk meg. Arra törekszünk, hogy a gyermek tevékenységeiben sikerélményhez jusson. Minél több tilalommal, utasítással találja szembe magát a gyermek, annál gyakoribb az agresszió.
- Nevelési feladatunk, hogy az antiszociális irányból a társakat segítő, érdekeiket védő irányba fordítsuk a gyermeket. Erre alkalmas tevékenységek: a közösségért vállalt megbízatások, játékos vetélkedők, testneveléshez kapcsolódó erőösszemérések.

Az óvodapedagógusok és a nevelő-munkát segítő dolgozók jogai és kötelességei

- Az óvónőt megilleti, hogy emberi méltóságát, személyiségi jogát mindenki tiszteletben tartsa. Ez a jog illeti meg a nevelő munkát segítő dolgozót is.
- A nevelő kötelessége, hogy gondoskodjon a rábízott gyerekek testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről, továbbá az ismeretek tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse, szellemi fejlődését elősegítse a gyerekeknek.
- Intézményünkben a jutalmazás verbális (dicséret, kiemelés) és nonverbális (simogatás, érintés. stb.) úton valósul meg. A büntetés helyett az elterelést, megelőzést tartjuk elsődleges feladatunknak, a kevés, de állandó szabályok betartását és betartatását. Kivételes esetekben – ha a gyermek önmagára vagy társaira veszélyes- a gyermeket kiemeljük a játszó gyermekek közül. Ha a gyermek kárt okoz –játékokat, széket tör, rombol- a szülőket kérjük fel a helyrehozásra, javításra.
- Az óvónők kötelessége, hogy a szülőt folyamatosan tájékoztassa a gyermeke fejlődéséről különböző fórumokon keresztül.

- A nevelő munkát segítő dolgozók kötelessége a gyermekek gondozásában segítségére lenni az óvónőnek.
- A nevelési-oktatási intézmény igazgatója /tagóvoda igazgatója az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek részére abban az időtartamban, amikor az óvoda felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.
- Az óvoda /tagóvoda igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,

b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

- A nevelési-oktatási intézmény igazgatója az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy védőnő útján biztosítja.

- A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.
- Az intézmény igazgatója az e § szerinti esetkörben egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.

Egyéb tudnivalók

- Az esetleges balesetet követő eljárás a következő: a sérült gyereket a lehető legrövidebb időn belül eljuttatjuk az orvoshoz és értesítjük a szülőt.
- A gyermekekre, illetve a gyermekközösségre veszélyes szúró, vágó stb. tárgyak, játékok behozatala tilos.
- Otthoni értéktárgyakért (ékszerek, játékok, stb.) az intézmény nem vállal felelősséget.
- Tilos a mobiltelefonok és egyéb technikai eszközök óvodába hozatala
- Az óvodai gyereköltözők, szekrények rendjéért a szülő is felelős.
- Videó felvétel, fénykép csak az óvoda megbízása vagy engedélye alapján készíthető.
- Ügynöki tevékenység az óvodában nem folytatható.

- Az intézmény helyiségei üzleti célra nem használhatók.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása szerint:

A gyerekek részére a foglalkozások nem irányulhatnak a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérés, a nem megváltoztatása témakörre, valamint a homoszexualitás népszerüsítésére sem.

A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján és az intézményben egészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen és az intézménnyel kötött együttműködési megállapodással rendelkező állami szerven kívül más személy vagy szervezet a gyerekek részére tartott foglalkozás keretében szexuális kultúrával, nemi élettel, nemi irányultsággal, szexuális fejlődéssel, a kábítószer fogyasztás káros hatásaival, az internet veszélyeivel és egyéb testi és szellemi egészségfejlesztéssel kapcsolatos foglalkozást (e § alkalmazásában, a továbbiakban: program) csak akkor tarthat, ha jogszabályban kijelölt szerv nyilvántartásba vette.

Záró rendelkezések

Készítette: Óvodaigazgató

Hatálya:

- **Területi:** a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha területére és minden olyan helyszínre, ami a pedagógiai program megvalósítását segítő külső helyszín.
- **Személyi:** gyermekek, szülők, hozzátartozók, óvodai dolgozók

Hatályba lépése: 2026. szeptember 1.-től visszavonásig

Felülvizsgálata, módosítása:

- Jogszabályi változások esetén
- Nevelőtestületi 2/3-os többségi kezdeményezésre
- Szülői szervezet írásos kezdeményezése alapján. (A kezdeményezésnek tartalmazni kell a módosítási javaslatokat is.)

Diósberény, 2026. 08. 31.

.....

Zei Ramóna

igazgató

Legitimációs záradék

A Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Házirendjét a mai napon a nevelőtestület megismerte és elfogadta:

Diósberény, 2026. 08.31.

.....

Gebhardt Tiborné–igazgató helyettes

A Szülői Munkaközösség a Házirend tartalmát megismerte, véleményezte. Javaslattételi szándékkal nem élt.

Diósberény, 2026. 10. 08.

.....

Brisztelláné Berta Lívia

A Fenntartó a mai napon megismerte az intézmény Házirendjét, annak tartalmát ellenőrizte, azzal kapcsolatban észrevételt nem tett. A házirendben leírtakkal egyetért.

Diósberény, ...

.....

Tillmann András László

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás elnöke

DIÓSBERÉNYI NAPRAFORGÓ ÓVODA ÉS KONYHA
SONNENBLUME KINDERGARTEN UND KÜCHE BERIN

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: Zei Ramóna
igazgató

2026.

Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha
7072 Diósberény, Iskola u. 9.
036231

„Wie der Fisch das Wasser und der Apfel die Sonne,
so brauchen Kinder Spiele, Lieder, Reime,
Märchen und Puppen als Nahrung für ihr Gemüt.
Wer diese Dinge den Kindern gewährt, weckt in ihnen die Kräfte des Gemüts,
Weckt Fantasie und Sprache auf wie der Harfenspieler seine schlafende Töne."
(Franz Fischereder)

„ Ha az alkonyt nézzük, senki sem mondja: „Egy kicsit több narancs kellene a felhőtakaróhoz és egy kicsit több rózsaszín a jobb oldalon.' A naplementék egyik nagyszerűsége, hogy valamennyi egyedi. Az ember engedi őket azzá válni, amik. Ha meg tudjuk engedni a gyereknek, hogy azonos legyen önmagával és barátunk legyen anélkül, hogy megkísérelnénk őt „felsőbbrendű tudásunkkal" megformálni, vagy megváltoztatni olyanra, amilyennek lennie kellene, akkor átélheti az egész életre szóló tanulásért folyó emberközpontú „nevelés" kimagasló élményeit."
(Harold C. Lyon)

Tartalomjegyzék

Bevezető ... 5
A költségvetési szerv hivatalos adatai az Alapító Okirat szerint ... 5
Törvényi háttér: ... 6
Bemutatkozás ... 7
Az óvoda bemutatása ... 7
Az alapprogram által meghatározott elvek: ... 8
Az óvoda hitvallása ... 9
Gyermekkép: ... 9
Óvodakép: ... 10
Intézményi jövőkép: ... 10
Az óvoda pedagógiai alapelvei ... 11
Die Nationalitäten - Erziehung ... 11
Az óvodai nevelés célja ... 12
Az óvoda által használt nyomtatványok: ... 12
Az óvoda nevelés feladatai ... 12
Az óvodai nevelés általános feladatai: ... 12
Az egészséges életmódra nevelés - egészségfejlesztés: ... 13
Egészségfejlesztési program ... 15
Környezettudatos magatartás megalapozása ... 17
Die Nationalitäten - Erziehung ... 18
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés: ... 18
Die Nationalitäten - Erziehung ... 22
Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés: ... 22
Die Nationalitäten – Erziehung: ... 23
A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok ... 23
Az óvoda élet megszervezésének elvei ... 25
Az óvoda személyi feltételei ... 25
Az óvoda tárgyi feltételei ... 26
Az óvodai élet megszervezése: ... 27
Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei ... 28
Az óvoda kapcsolatai: ... 29
Család: ... 29
Iskola: ... 30
Egészségügyi szakemberek: ... 30
Idősklubok: ... 31
Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat ... 31
Önkormányzat: ... 31
Közművelődési intézmény: ... 31
Német Nemzetiségi Önkormányzat: ... 31
Pedagógiai intézetek: ... 31
Óvodák: ... 31
Gyermekvédelem az óvodában ... 32
Megkülönböztetett bánásmód ... 33
Óvodai fejlesztő program szervezése ... 33
Tehetséggondozás –fejlesztés ... 33
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai ... 34
Játék ... 34
Die Nationalitäten - Erziehung ... 37
Anyanyelvi nevelés ... 37
Irodalmi nevelés, verselés, mesélés ... 39
Die Nationalitäten - Erziehung: ... 43
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: ... 44
Die Nationalitäten - Erziehung: ... 46
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ... 47
Die Nationalitäten - Erziehung: ... 52
Mindennapos mozgás ... 52
Die Nationalitäten – Erziehung: ... 56
Külső világ tevékeny megismerése: ... 56
Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak tartalma ... 61

Unsere Aufgaben im Kreise der Nationalitäten Kenntnisse **63**
Munka, munkajellegű tevékenységek **64**
Die Nationalitäten - Erziehung: **66**
A tevékenységekben megvalósuló tanulás **66**
Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése 68
Tervezés, szakmai dokumentumok, mérés, ellenőrzés, értékelés 70
Az óvoda irányítási - szervezeti felépítése, sémája **70**
Szervezeti leírás 70
Gyermekek egyéni képességeinek mérése, nyomon követése **72**
Folyamatos ellenőrzés, értékelés **73**
A helyi Pedagógiai Program értékelése 74
A fejlődés jellemzői óvodáskor végére: 75
TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAM 77
Program elfogadása, érvényesítése, módosítása, érvényességi rendelkezések 79
FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS DOKUMENTUMOK 80
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 81
Az integrációs program 82

Bevezető

A költségvetési szerv hivatalos adatai az Alapító Okirat szerint

A költségvetési szerv hivatalos elnevezése:
Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha
német nyelven: Sonnenblume Kindergarten und Küche Berin

A költségvetési szerv székhelye, telefonszáma:
7072 Diósberény, Iskola u.9.
74/448-282

A költségvetési szerv irányító szerve:
Diósberényi Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa
Székhelye: 7072 Diósberény, Iskola u.9.

A költségvetési szerv fenntartója:
Diósberényi Óvodafenntartó Társulás
Székhelye: 7072 Diósberény, Iskola u.9.

A költségvetési szerv közfeladata:
Óvodai nevelés és konyhai étkeztetés

A költségvetési szerv alaptevékenysége:
Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása
Nemzeti és etnikai kisebbségi óvodai nevelés, ellátás
Konyhai étkeztetés

Tagintézmények megnevezése és címe:
Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Varsádi Tagóvodája
7067 Varsád, Kossuth L. u. 16.
Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Regölyi Tagóvodája és Konyhája
7193 Regöly, Rákóczi F. u. 12.
Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Pári Tagóvodája
7091 Pári, Kis utca 152.

Az intézmény típusa: óvoda

OM azonosító: 036231

Gazdálkodási besorolása:
Gazdálkodási feladatait a Regölyi Közös Önkormányzati Hivatal Diósberényi Kirendeltsége látja el.

A költségvetési szerv illetékessége, működési területe:
1. Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha
- Diósberény közigazgatási területe
- Szakadát közigazgatási területe
- Udvari közigazgatási területe

2. Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Varsádi Tagóvodája
- Varsád közigazgatási területe
- Udvari közigazgatási területe

3. Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Regölyi Tagóvodája és Konyhája
- Regöly közigazgatási területe
- Keszőhidegkút közigazgatási területe

4. Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha Pári Tagóvodája
- Pári közigazgatási területe

Alapító okirat kelte: 2023.12.07. (TAR/18-6/2023)

Törvényi háttér:
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
A Kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról
32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelemről, és gyámügyi igazgatásról
Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
Az óvoda hatályos Alapító Okirata
32/1997.(XI.5.) MKM rendelet a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

Pedagógiai Program:

Pedagógiai programunk újragondolását az Óvodai Nevelés Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi. CXC. törvény, a köznevelléssel összefüggő egyes kormányrendeletek, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról, valamint a Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha sajátosságai tették szükségessé. 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló jogszabály alapján a programunk felülvizsgálata és kiegészítése megtörtént.

Pedagógiai Programunkban összegezve van mindaz a szellemiség, szakmai tudás, közös értékrend, amelyet a „mi óvodánk" életérzés jelent. Óvodánk elvárásként támasztja a dolgozóival szemben, hogy az intézményünkben cseperedő gyermekek sikeresen nevelkedjenek, kompetenciáik pozitív irányba fejlődjenek. Célunk, hogy a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalmat közvetítsünk, segítsük a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció kialakítását. Ezzel is biztosítva az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentességét.
Fontos számunkra a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék, mint az óvodáskorú gyermek, legfontosabb tevékenysége.
Hiszünk abban, hogy az intézményünket választó családokkal való jó együttműködés alapja az, hogy a gyermekek szülei az óvodába lépés pillanatától megismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják, azonosuljanak vele és megvalósításban partnerként közreműködjenek.
A Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha nevelőtestülete és a nevelő és oktató munkát segítő alkalmazottak közössége együttesen arra törekszünk, hogy az elmúlt évek szakmai eredményeit megtartva, színvonalas, pozitív jövőképet sugárzó intézmény maradjunk, ahol jó gyermeknek és felnőttnek lenni egyaránt.

Bemutatkozás

Az óvoda bemutatása

Óvodánk programja a népszokásokra, hagyományokra épülő óvodai neveléssel valósítja meg a normál fejlődésű, a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált együttnevelését, differenciált óvodai fejlesztését. A pedagógiai program támaszkodik más, már eredményeket felmutató nemzetiségi óvodák programjaira, ill. felhasználja a nemzetközi széles körű tapasztalatokat. A pedagógiai program összhangra törekszik a helyi, nem nemzetiségi sajátossággal, elvárásokkal.
Az óvoda a község központjában helyezkedik el. Azelőtt iskolaként működött, de a körzetesítések miatt, 1976-tól a gyerekek Gyönkre járnak iskolába. Ezután kezdték meg az épület átalakítását, és 1981-ben kezdett óvodaként működni.
Két nagy terme van:
- az egyiket csoportszobának rendezték be,
- a másik termet könyvtárként használjuk.

Az óvodában önálló konyha működik, ezen keresztül oldják meg az idősek étkeztetését is a faluban. A gyerekeknek külön öltözőjük van, a mosdó és WC helyiségek is az előírásnak megfelelőek.
Hideg – meleg víz biztosított, egy zuhanyzó fülke is rendelkezésre áll a dolgozók részére.
Az óvodának tágas, füves udvara van, mely a törvényi előírásoknak megfelelően van kialakítva, és megjelenése, kialakítása kedvező hatással van a gyermekek esztétikai érzékére. A korábbi vasból készült játékok uniós előírásoknak megfelelően kicserélésre kerültek.
Az óvodához tartozik egy felnőtt öltöző, óvodavezetői iroda és egy tornaszoba is. Melyek a szolgálati lakásból lettek kialakítva.
A csoportszoba tágas, világos, 25 férőhelyes, de fenntartói engedéllyel szükség esetén 20%-kal túlléphetjük ezt a létszámkeretet. Fűtést vezetékes gázzal és vegyes tüzeléssel oldjuk meg. Az évek során minden erőnket az intézményünk fejlesztésére fordítottuk. Rendszeresen élünk a pályázatok adta lehetőségekkel, illetve rengeteg támogatást kapunk a helyi Német Nemzetiségi Önkormányzattól. Bútorzataink, eszközeink, infrastruktúránk folyamatosan újul és bővül.

Fontosnak tartjuk, hogy csoportszobánk bútorai könnyen tisztán tarthatók, stabilak, ugyanakkor a gyerekek által is viszonylag könnyen mozgathatók legyenek, illetve ne legyenek balesetveszélyesek. A dekoráció saját kezünk munkája. Folyosónkat mindig gyermekmunkák díszítik. Az óvoda környezete tükrözi a német nemzetiségű emberek kultúráját, életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

Megjegyzés:

Társulási megállapodás a következő településekkel történt: 2003. Szakadát, 2005. Varsád, 2006. Udvari, 2007. Szárazd, (2018.-ban kilépett az Óvodatársulásból), 2010. Miszla (2022-ben kilépett az Óvodatársulásból), 2013. Regöly, Keszőhidegkút, 2015. Pári. Elmondható, hogy mindegyik község hasonlóan hátrányos helyzetű kistelepülés, mégis Diósberény lehet a társulás gesztora. Az intézményt irányító társulás operatív szerve a Társulási Tanács, melynek elnöke a mindenkori diósberényi polgármester. Már január elején megkezdődnek a költségvetési tárgyalások, egyeztetések.

Diósberényi Óvodafenntartó Társulás keretében polgármesterek döntenek az óvoda önálló költségvetésének elfogadásáról az óvodaigazgató jelenlétében.

Az idők során tehát eljutottunk oda, hogy több településről (Szakadát, Gyönk, Hőgyész, Szakály) is bejárnak hozzánk a gyerekek falugondnoki busszal, illetve szülői szállítással.

Az alapprogram által meghatározott elvek:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

A helyi pedagógiai program tartalmazza:

- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet
- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet
- a szülő, gyermek, pedagógus együttműködési formáit

- nemzetiségi óvodai nevelésben résztvevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat
- az egészségnevelés és környezeti nevelés elveket, programokat, tevékenységeket
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket
- a nevelő testület által fontosnak tartott további elveket

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe vettük:

- ❖ a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét,
- ❖ a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyerekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését.
Az óvoda tárgyi környezete egyidejűleg - a mindenkori előírásokkal összhangban - biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodapedagógusnak.
Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz. A nemzetiségi óvodák számára a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról és a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet A **nemzetiség óvodai nevelésének irányelve** ad útmutatót a speciális eszközállományról.

A minimum eszközrendszer a nemzetiségi identitás megalapozásához, fejlesztéséhez:

- ❖ tárgyi eszközök, textíliák gyűjtése
- ❖ szimbólumok, melyek a hagyományt, szokást tükrözik
- ❖ népviseleti ruha, mint ünnepi viselet

A „magyarban" használatos eszközök is felhasználhatók megfelelő módszerek alkalmazásával.
Óvodánk a fenti feltételeknek megfelel az alapelvekben meghatározottak szerint működik.

Az óvoda hitvallása

„Szentnek kell tartanunk a gyermek érintetlen lelkét, amit abba ültetünk minden próbát kiálljon. Ha rosszat ültetünk bele, megmételyezzük egész életére...S ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik..." (Kodály Zoltán)

„In der Hand ist es gegeben
Den Kindern eine Welt zu bau'n
Inder sie ganz geborgen leben
In der sie frei auf sich vertrau'n. (Ursula Bintig: Hoffnung)

Gyermekkép:

A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvoda a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évben az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, az érintett településen lakóhellyel, vagy ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező három éves és annál idősebb gyermek óvodai felvétele teljesíthető.
A gyermek fejlődő, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen

alkalmazott környezeti hatások - beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is - együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége, örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önálló gondolkodása, az életkornak megfelelő neveltsége. Megfelelő pedagógiai légkörben kialakul az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, elfogadás, segítőkészség és együttműködés. Harmonikus, tevékeny gyermekközösségek alakulnak, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kialakulásának.

Óvodakép:

- A családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek érdekét szem előtt tartva szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalomteli légkörben neveljük a gyermekeket harmadik életévtől az iskolába lépésig.
- Óvodáink pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének alapvető feltételeit.
- Óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkcióik teljesítése közben a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- A szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, mely lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálja helyét a csoportban.
- Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételét (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor szerinti specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integritását.

Intézményi jövőkép:

Óvodánk jövőképét az intézmény nevelőtestületével együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk. Arra törekszünk, hogy a továbbképzéseken és az önképzések által szerzett kompetenciaterületek megfeleljenek az Alapprogram, a helyi Pedagógiai Program és az Intézményi Önértékelési Program elvárásainak, segítsék elő a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményi működést. Ahhoz, hogy megfeleljünk a mai kor elvárásainak, a folyamatban lévő és várható társadalmi változásoknak, a korszerűbb, biztonságosabb működéshez állandó fejlesztésekre van szükség.
A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni. Intézményünk gyermekközpontú, ahol a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük,

fejlesztjük és a partnerek elvárásainak megfelelő, szakmailag jól megalapozott alkalmazotti közösség dolgozik.

Közös célok:

A 3-6-7 éves gyermekek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakul:

- az egészséges, sokoldalú személyiség,
- a gyermekek környezettudatos szemlélete,
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, érzelmi, értelmi érettség,
- a más nemzetiségű gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően ismerik kultúrájuk elemeit, szokásait, ezáltal erősödik identitástudatuk,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeknél érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, és csökkennek a sajátosságokból adódó különbségek,
- a tehetséges gyermek átlag feletti, speciális egyéni képességei felszínre kerülnek, fejlődnek,
- a hátrányos helyzetű gyermekek összehangolt integrált nevelése révén az esélyegyenlőség növekszik, az indulási hátrányok csökkennek, az iskolába való átmenet zökkenőmentesebbé válik.

Az óvoda pedagógiai alapelvei

- Az ember mással nem helyettesíthető, *szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben* is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- Hagyjuk menni gyermekeinket a maguk útján, egyéni testi-lelki-érzelmi adottságaiknak megfelelően, de folyamatosan kísérjük figyelemmel.
- Gyermekeink családias, nyugodt, derűs légkörben éljenek, ahol érezzék, hogy tiszteljük őket, rájuk figyelünk és segítünk, ha szükségük van a segítségünkre.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek életkoronként és egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek előtérbe helyezését.
- Gyermekközpontú neveléssel törekszünk a gyermeki személyiség sokrétű kibontására.
- A nemzetiségi nevelés- messzemenően építsen a gyermek érzelmi belső motivációjára.
- Kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységéhez.
- Az óvodai élet egészére terjedjen ki.
- A gyermekhez igazodó, jó közérzetet biztosító - módszerek alkalmazása.
- Minden gyermek jusson el az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
- Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Die Nationalitäten - Erziehung

- soll sich:
- weitgehend auf die innere gefühlsame Motivation des Kindes bauen
- mit der spontaner Tätigkeit des Kindes verbinden
- auf das ganze Leben des Kindergartens ausbreiten
- eine für die Kinder geeignete - gute Allgemeinbefinden sichernde – Anwendung der Methoden bieten

Az óvodai nevelés célja

Az óvodába járó gyermek biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjen életkorának és fejlettségének megfelelő óvodai értékrend alakításával, hozzájáruljunk képességeinek kibontakoztatásához. Nevelésünk alappillére a szeretet. Az óvodapedagógus sikeres munkájának eredménye a társadalmilag hasznos és egyénileg értékes neveltséget, készségeket, jártasságot és tudást birtokoló gyerekek iskolába lépése.
Az óvodapedagógus kötelessége olyan nevelési feladatok és tevékenységek meghatározása, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre való felkészülését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
A nemzetiség kultúrájának megismerése, elsajátítása, a kulturális hagyományok átörökítése az óvodai nevelés keretein belül.

Az óvoda által használt nyomtatványok:

- oviKRÉTA felületen belül:
  - felvételi előjegyzési napló
  - felvételi és mulasztási napló
  - gyermek alap adatai, felügyeleti jog, jogviszony, nevelési adatok, egyéb csatolt iratok, jelenléti ív
  - óvodai csoportnapló: a csoportnaplónak tartalmazni kell a gyermeknevelésével szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit
  - a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció
  - anamnézis
- óvodai törzskönyv

Az óvoda nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Feladatunk szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő komplex módon érvényesülő tevékenységek szervezése, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét, *kielégítve az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteit.* A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, *esetenként hátránycsökkentő* szerepet töltenek be. Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését. A rendszer elemei:

- a, a nevelés alapvető keretei: a gondozás, az egészséges életmódra nevelés, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés és az egyéni bánásmód érvényesülése, szocializáció biztosítása, az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés, és a kisebbségi nyelvi és kulturális fejlesztés.
- b, az egyes kereteken belül a gyerekek tevékenységei: a játék, a munka, a tevékenységben megvalósuló tanulás. Közülük elsődleges és alapvető a játék, mely áthatja a gyermek egyéb tevékenységeit is.

Az óvodai élet tevékenységi formáiban a német és a magyar nyelv használata egyaránt érvényesül. A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszünk a minél teljesebb német nyelvű kommunikációra. Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánzáson alapuló nyelvtanulást. A német kultúrkincsből (irodalom, zene, népi

játékok), tudatosan felépített tematika segítségével, változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást.
Az óvodai élet megszervezésénél, a program módosításánál elsődleges szempont, hogy minden gyermek személyiségének formálása speciális módon, sok játékossággal, ötletességgel, de mindig sok türelemmel és szeretettel történjen. A másság tiszteletének és elfogadásának eredményeképpen a kölcsönös együttműködés kibontakoztatása a játékon, és a különböző érzelem gazdag, életkornak megfelelő, hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül segítse a kisebbségi identitástudat kialakítását és fejlesztését.
Célunk még a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek felkarolása, segítése, részképesség-zavaraik kiküszöbölése, egyéni fejlesztések beépítésével.

Az egészséges életmódra nevelés - egészségfejlesztés:

Az óvodáskorú gyermek testi fejlődésének elősegítése minden óvodai programban kiemelt nevelési feladat.

Az egészséges életmódra nevelés - egészségfejlesztés célja és feladatai:

- az egészséges életmód és szokások megalapozása, kialakítása, vagyis megtanítani a gyermekeket helyesen élni,
- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásuk fejlődésének megalapozása, elősegítése
- a családok egészséges életvitelének segítése, életmódbeli szokásainak befolyásolása az egészséges nemzedék felnevelése érdekében,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az életmód formálás egyik lényeges célja a megelőzés fontosságának felismertetése,
- a szülők bevonásával a gyermekek körültekintő testápolása, a tisztálkodás, az étkezés higiéniájának megalapozása, a fogmosás, az időjáráshoz igazodó öltözködési szokások kialakítása, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése
- az egészségmegőrzéshez szükséges szokások gyakoroltatása,
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése, a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészségtudata a saját tapasztalatra és információszerzésre alapozott formálása.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakember bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- olyan tevékenységek, programok biztosítása, szervezése, folytatása, melyek biztosítják az egészség nevelési és környezetvédelmi elvek érvényesülését, megvalósulását az óvodai élet egésze során

Megvalósítás feladatai:

- az egészséges környezet biztosítása

Cél: az egészséges, barátságos környezet kialakítása, mely lehetőséget nyújt a gyerek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére.

A gyermekbarát, esztétikus csoportszoba mintaként hat, és épül be a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek életébe. A csoportszobánk több funkciót is ellát: a játék, a tevékenységek, az étkezés és az alvás helyéül is szolgál. A nagy ablakok szolgálják a természetes fény besugárzását és a nap folyamán a többszöri levegőcserét is lehetővé teszik. A gyerekek által használt játékok, eszközök elérhető magasságú polcokon legyenek elhelyezve, így ők is részt vehetnek azok megóvásában.

Az öltözőben a gyerekek váltóruhája, cserecipője, ruhája, tornafelszerelése külön jellel ellátott helyen van. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felszerelését szükség esetén egyéb forrásokból biztosítjuk a szociális hátrányok mérséklése céljából.

A mosdóban a gyerek a jellel ellátott fogmosó felszerelését, törölközőjét könnyen megtalálja. A kézmosáshoz a folyékony szappan használatát tartjuk megfelelőnek. A különböző korosztályok részére különböző méretű WC-k állnak a gyermekek rendelkezésére, egymástól elválasztva, az intimitás biztosítása érdekében.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodának sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban. Az udvar változatos felületű: füves, betonozott, árnyas és napos részek váltják egymást. Mozgást fejlesztő eszközök (pl.: különböző mászókák), homokozó és egyéb udvari egyéni – társas játékszerek teremtik meg a lehetőségét a sokoldalú, szabadon választott tevékenységeknek.

- a gyermekek egészségre nevelése, gondozása / testápolás, öltözködés, táplálkozás /

A gondozási tevékenység a nevelés szerves részét képezi, azzal egységben valósul meg. Alapvető szükségleteket elégít ki, melyek elősegítik a gyermek fejlődését.

Cél: az egészség gondozásához szükséges készségek megalapozása.

A különböző szokások (étkezések, önkiszolgálás, tisztálkodás, stb.) kialakulási folyamatában törekszünk arra, hogy a gyermekek sok elismerést, bizalmat kapjanak, jussanak sikerélményhez. A gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve az óvodás kort alapozó jellegűnek tekintjük. Ez az időszak a legalkalmasabb a személyi higiénia alapkészségeinek begyakorlására, az egészségügyi szokások kialakítására. A gondozás nemcsak a gyermekek egészséges fejlődését biztosítja, hanem magában rejti a megbetegedések megelőzését, a gyermekek egészségének védelmét is. Az egészség megőrzésére irányuló gondozás magába foglalja a személyi és környezeti higiéniát, az egészséges táplálkozást, a kulturált étkezést, a szervezet edzését, a testnevelést és a betegségek, kisebb rendellenességek prevencióját, korrekcióját.

A gyerek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges táplálkozás, a gyerek egyéni ízlésének ismerete, formálása. Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységekkel valósulnak meg. Fontos az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások betartása.

- Tisztálkodáshoz szükséges felszerelések, testápolás: A testápolást szolgálja a gyerek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását. Testápolás közben a gyermek utánzási hajlama lerövidíti a szokás – tanulás folyamatát. (mosakodás, kéztörlés, fogmosás, fésülködés, WC használat) Fontos a felnőtt állandó, segítőkész jelenléte. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek alapvető higiéniai szokásai a napi tevékenységekben sok gyakorlással, folyamatos korrekcióval, segítő értékeléssel alakulnak ki.
- Öltözködés rendje: A gyermekek öltözéke legyen célszerű, álljon összhangban önállóságukkal és az óvodai élettel. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ruházata tiszta, ízléses, praktikus legyen, és ezt önmaguk is igényeljék. Az öltözködésnél a rétegességet

hangsúlyozzuk, mely az öltözködési szabályok közül a leglényegesebb. Jelentőségét nap, mint nap éreztetjük a gyerekekkel, és ebben kérjük a szülők segítségét is. A lábbeli legyen kényelmes, levegőzzön, és tartsa a bokát. Egészségügyi szempontból szükséges a benti cserecipő. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ruházatának rendben tartása, cseréje, beszerzése szükség esetén különböző forrásokból, fokozott gondoskodással, összefogással történik.

- Mozgás – edzés, a teremben és a szabadban való mozgás: A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelés foglalkozások, és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek (változatos udvari játékok, sokféle és sokirányú mozgásos szabályjátékok, küzdőjátékok, népi dalos játékok, körjátékok) szolgálják, melyeket részben a gyerekek szabadon választanak, részben az óvónők kezdeményeznek, szerveznek. Környezetünkben lehetőségeinkhez mérten sétákat, kirándulásokat, túrákat („Természet csodái az óvodában"c. projekt) szervezünk, melyek az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásuk fejlesztését is szolgálják. A testi és lelki egészség eléréséhez a test rendszeres edzése is hozzájárul. A mozgás a gyermek egyik legtermészetesebb életmegnyilvánulása. A megfelelő, célszerű és tudatosan irányított higiénikus környezetben megvalósuló mozgás pozitívan hat az anyagcserére és az idegrendszerre. Javítja a mozgási rendellenességeket, segíti a növekedést és a helyes testtartás elsajátítását. A mozgás folyamatában a gyermek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok váltakozásához.
  Fontos, hogy a gyerekek minden évszakban minél több időt töltsenek a szabadban. A jó levegő, a napfény és a víz a gyerekek edzését segíti.
- Pihenés: A mindennapi mozgás után a gyerekeknek szükségük van hosszabb, rövidebb ideig tartó pihenésre. A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata, a szoba levegőjének cseréje illetve a külső zavaró ingerek megszüntetése. Mesével, halk zenével, párologtatóból áradó levendula illattal csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyerekeket.

Egészségfejlesztési program

„A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési - oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő." 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. §

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása az óvodás életkorban kiemelkedő jelentőségű. Az egészségvédelem elsődlegesen a gyermek testi fejlődésének elősegítését célozza. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kimüvelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármas (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Az egészséges életmódra nevelés területei:

- Gondozás - Egészség védelem - Betegség megelőzés - Személyes motívumok, higiéné alakítása - Mozgás, edzettség - Egészséges környezet megteremtése
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatosság

Az életkori sajátosságaiból eredően a kisgyermek mozgásigénye nagy, amelynek kielégítésére törekedni kell. A mozgásfejlődésre épül, az egészséges életmód, a testápolás, az önkiszolgálás, az egészségmegőrző szokások kialakítása. Az óvodás gyerekre vonatkoztatva tudjuk, hogy minden gyermek más és más, mindegyiküknek más az egészségügyi állapota, edzettsége, teherbíró képessége.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az egészségfejlesztésre, egészséges életmódra nevelés összefüggő feladatokra:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapi egészségvédő testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségek megelőzése,
- a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- egészségmegőrzés,
- a személyi higiéné területe,
- környezeti higiéné.

A személyi, környezeti higiéné, a mozgásos életmód, az egészséges táplálkozás és kultúrált étkezés, az egészséget károsító magatartásformák elkerülése, megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel és óvodapedagógussal együttműködve.

Az óvodapedagógus feladatai az egészségneveléssel, egészségfejlesztéssel kapcsolatban

- megteremti a gyermekek a gyermekek gondozása, testi-lelki szükségletük, mozgásigényük kielégítése, a szokásrend kialakítása, az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, betegségmegelőzés és az egészség megőrzés szokásainak alakítása,
- biztosítja a gyermekek egészségének védelmét, edzettségét a mozgás, mindennapos testnevelés, testmozgás és pihenés összhangját
- kialakítja az egészséges életritmus, életvezetés koncentrációját
- biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezetet, a helyes higiénés szokások kialakítása,
- kialakítja a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, környezet tudatos magatartás megalapozása,
- kialakítja a család és az óvoda együttműködésén alapuló kapcsolatát
- megelőzi a bántalmazást, erőszakot, baleset és szükség estén elsősegélyt nyújt
- a gyermekek testi épségének védelme és a baleset megelőzés,
- megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

A gyermek egészségnevelésének fejlettségi mutatói iskolába lépéskor

- kialakulnak az életkornak megfelelő egészséges életmód szokásai
- viselkedésüket a közösségben jellemzi az egyéni érdekeik érvényesítése mellett a közösségi érdekek tiszteletben tartása, a társakra való odafigyelés és alkalmazkodás, együttműködés,

- ismerik és betartják a közösségi életben elengedhetetlen viselkedési formákat, érintkezési szabályokat,
- kialakult a társaikhoz, felnőttekhez, csoporthoz, óvodához fűződő kötődésük, figyelnek és vigyáznak egymás játékaira, alkotásaira,
- szükség szerint segítenek egymásnak a különböző tevékenységek során,
- konfliktusok esetén képesek a megegyezésre, törekszenek az agressziómentes kommunikációra,
- a közösségért tevékenykednek, közösségi feladatokat vállalnak („mosdó - felelős"), aktív résztvevői a közösségi tevékenységeknek, ünnepeknek,
- pozitív, reális énképük alakul ki,
- társaikban is meglátják az értékes tulajdonságokat, pozitív jellemvonásokat, türelmesek a sajátos nevelési igényű gyerekekkel, segítik és támogatják őket.
- ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, elemi ismeretekkel rendelkeznek szülőföldjükről, hazájukról,
- a más országokból származó, idegen anyanyelvű gyermekekkel szemben befogadók, törekszenek egymás megismerésére, tiszteletére,
- viselkedésüket jellemzi a természeti értékek megbecsülése, környezettudatos magatartás.
- a kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Környezettudatos magatartás megalapozása

Az egészségünk és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a természet megvédése, a hulladékkezelés, az energiával való takarékosság szemléletformálásának, új értékek, célok beemelése az óvodai nevelés kompetenciájába.

A környezettudatos magatartásra nevelés célja:

- olyan szemléletet közvetíteni, amely elősegíti, hogy - a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, a kulturális és természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat.
- pozitívan viszonyuljanak a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez
- hogy a családok életvitele is környezettudatossá váljon a gyermekek szokásai, viselkedése, ismeretei hozadékaként.

Óvodapedagógusok, és a nevelést - oktatást segítő alkalmazottak feladatai:

- modell értékű példamutatás
- az óvodában élősarok kialakítása, gyermekek bevonása a növények gondozásába
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- a környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni,
- az óvoda tisztaságának megóvása, az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása, a csoportszobák szellőztetése,
- a megfelelő fűtés és világítás biztosítása, takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.
- családok bevonása (óvoda szépítése, egészségvédő programok szervezése)
- zöld jeles napok beépítése az óvodai élet folyamataiba

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ❖ környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját,
- ❖ megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztán tartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök),
- ❖ takarékoskodnak a vízzel,
- ❖ részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).
- ❖ a kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Die Nationalitäten - Erziehung

Die Sprache übende Nationalitäten - Kindergärtnerin(en) und die Amme sollen regelmäßig mit der zurückkehrende Kommunikationslagen eine Muster für die Kinder fürs Nachahmung geben, im angesicht der eigene Fähigkeiten des Kindes.
Zum Ausdrücken der Bitten, Anweisungen und Mitteilungen bestreeben wir uns auf die Gebrauch der ständigen Wortanwendungen:
-In den folgenden Tätigkeiten:

- ➢ Kleidung
- ➢ Körperpflege
- ➢ Mahlzeit
- ➢ Erholung

Charakteristische Entwicklungen am Ende des Kindergartenalters:

- ➢ Die Kinder verstehen und benutzen die in der Kleidung verwendete Ausdrücken, Bitten und Anweisungen in der Sprache der Minderheit
- ➢ Sie kennen die üblichen Mitteln der Mahlzeiten, die Namen der Speisen, auch in der Sprache der Minderheit
- ➢ Sie kennen die typische Speisen der Nationalität
- ➢ Sie kennen und verwenden die Ausdrücke (im Laufe der Körperpflege und Erholung) in der Sprache der Minderheit

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:

(lelki és társadalmi egészség) biztosításának óvodai feladatai, az erkölcsi és a közösségi nevelés:
Az óvodás korú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Az interperszonális kapcsolatok jellemzője is az érzelmi alap, melyek kölcsönös érzelmekből keletkeznek és az embereket közelebb hozzák egymáshoz, vagy eltávolítják egymástól. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segítit a gyermeket, hogy megismerje szükebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, keresztény kultúrán alapuló értékrend, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Célunk:

- ❖ A gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, otthonosság, derűs szeretetteljes, *kiegyensúlyozott légkör, állandó értékrend vegye körül a beszoktatástól az óvodás kor végéig, biztosítva ezzel azt, hogy a gyermeket kedvező érzelmi hatások érjék*

- A gyermekek környezettel szoros kapcsolatban történő személyiségforrása, melyben kapcsolatokat teremtenek másokkal, közelebb kerülnek egymáshoz, és amelynek következtében alakul énképük. A szociális képességek kialakítása, az érzelmek és a barátság fogalmának illetve az iránt uk való igénynek a kialakítása.
- Barátságos, derüs légkör kialakítása és a kötődési hajlam erősítése.
- Erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése: figyelmesség, egymás segítése.
- Fegyelmezettség, kooperáció, illemtudó viselkedés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabálykövetés.

Társas kapcsolatok:

- Egymás közötti bizalom kiépítése / óvónő - gyerek, gyerek - gyerek között.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- Biztonságérzet keltése a csoportban való tartózkodás során.
- Alá -, fölé-, és mellérendeltségi helyzetek átélése, elfogadása.
- Egymásiránti tolerancia alakítása.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, „én-tudatának" alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés folyamatban a pedagógus feladatának tekintjük:

- a viselkedéskultúra megalapozását;
- a kultúrához kötődés erősítését, az értékek megbecsülésére nevelést;
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítését;
- adjon lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit, gyakorolhassa a másság elfogadását.
- a közös szabályalkotásra, a szabályok betartására és esetleges módosítására ösztönzést;
- az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztését;
- a megkezdett tevékenység befejezésére való ösztönzést;
- birtokló gondoskodás helyett ésszerű korlátok közötti szabadság biztosítását;
- a példaadást, a pozitív értékek megmutatását, mindig a pozitívumból kiinduló, majd az esetleg szükséges korrigálásra rámutató értékelést;
- a nehezen szocializálható, *kiemelt figyelmet igénylő*, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén *speciális felkészültséggel* rendelkező szakemberek, (pl.: pszichológus vagy logopédus stb.) közreműködésével.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez; ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra;
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak betartása;
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén;
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival;

- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben;
- Törekszenek a konfliktus helyzetek önálló megoldására;
- A csoportba látogató vendégeket szeretettel fogadják;
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján végzik, be is fejezik;
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit;
- Értékelik saját és társaik tetteit, megpróbálnak megfelelni az eléjük tárt pozitív magatartási formáknak;
- Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket;
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat;
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- A feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – *szükség szerint kreatív* – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
- A *kiemelt figyelmet igénylő gyermekek* iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.
- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

„Lelki" egészségvédelem: Feladataink azokkal a gyermekekkel kapcsolatban, akik hátrányos helyzetük miatt nem érik el az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja, feladatai:

- Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, e s engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szükebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon

csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be. Az óvoda barátságos, bizalmat teremtő és szeretetteljes környezete ösztönzi a gyermeket, amely befolyásolja a gyermek érzelmi kötődésének fejlődését, ennek megvalósítása a pedagógus és a nevelő és oktató munkát közvetlenül segitők feladata. A gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságjegyek.
- "Kiegyensúlyozott, boldog gyerek - állapot" létrehozása.
- A multikulturális nevelés feladata az, hogy felkészítse a gyermeket több kultúrához való alkalmazkodásra. Megkönnyíti a különböző kultúrák egyenjogúságának elismerését, ha a többségi kultúrába is beépülnek a kisebbség értékei, információi. Ez nagymértékben segíti a társadalmi beilleszkedést.
- Az érzelmekre épülő szeretetteljes óvodai légkörben elősegítjük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kapcsolatainak alakulását, közösségbe illeszkedését,

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés színterei:

1. A beszoktatás időszaka:

Az óvodakezdés első benyomásai "életre szóló" élményeket adnak, meghatározzák a gyereknek, szülőnek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét. A programban ez a közismert tény válik a szocializációs nevelés mozgató erejévé.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása a szocializációs esélyeik növelése érdekében kiemelt figyelemmel történik.

A beszoktatás célja: a gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

2. Együttlét a mindennapokban:

Az egyes gyerek szociális viselkedési készségének szintjét befolyásolja a gyermek kommunikációs fejlettsége. A gyermek az egymás mellett játszástól az együttjátszásig, majd az együttjátszás és tevékenykedés során a "mintha" helyzetekben viselkedést gyakorol, tapasztalatokat szerez, alakul szociális készsége. A viselkedést megerősítő jelzések segítik a gyermeket a kommunikációban és abban, hogy megtanulja értékelni saját és mások cselekedeteit, megtalálja helyét a csoportban. Az életkorra jellemző gyermeki "kódolást", jelzésvételt a beszéd mellett a metakommunikációs hatások erősítik meg. A közösen átélt élmények a gyermekben az újra - meg újra átélés vágyát erősítik, az együttműködés reményében alkalmazkodásra serkentik. Ez egy olyan spirál, amelyben a szociális viselkedéskészség egyre magasabb szinten jelenik meg.

3. Óvodai ünnepnapok:

A program tartalmából fakad, hogy a német nemzetiségi hagyományőrzés erősíti az óvodai élet hagyományait és a népszokásőrző és a természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol. A közösségfejlesztő és közösségépítő programok a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányait csökkentik és hozzájárulnak a szocializációs képességeik fejlődéséhez.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés személyiségfejlesztő hatása

A szocializáció folyamatában, a gyerek teljes személyisége fejlődik. A mindennapokban az önkipróbálási vágy szükséglete, a jeles napokon a "másképp" viselkedés vágya a szociális viselkedésben a gyereket egyre magasabb szintre juttatja. A gyerekben alapozódnak azok a készségek, amelyek további fejlesztésének feltételei. Alakul szociális beleérző képessége,

kapcsolatteremtésben kezdeményezővé válik, elsajátítja a társas együttélés viselkedésnormáit. A **másság** elfogadási folyamatában formálódik segítő és tolerancia készsége. Az udvariassághoz, az illemhez tartozó szokásokat: a köszönés, a megszólítás, a mással való, a máshol való viselkedés, a vendégfogadás, a kulturált étkezés alapformáit, stb. az együttélés során gyakorolja, képes magáévá tenni.
A közös élmények, a tevékenységek állandó körforgása, a megerősítő szeretet kialakítják a gyerek biztonságérzetét.

Összegzés
A gyerekek pozitív szocializálódását derűs, jóindulatú felnőttek segítik. Az óvónő a nevelési eszközeit tudatosan gazdagítja a hagyományápolás érzelemfokozó eszközeivel. A családok bevonása, a közös készülődések fokozzák a gyerek örömérzését. A német kisebbség hagyományainak ápolásból fakadó együttélés egy olyan biztonságérzetet sugárzó légkört teremt, amely védelmet nyújt és alapul szolgál a gyerek teljes kibontakoztatásához.

Die Nationalitäten - Erziehung

Von dem Eintritt ins Kindergarten modellisieren wir die Höflichkeits-, und Begrüßungsformen in Deutsch. Mit situatives Lagenerschaffung bemühen wir uns ein positives Erlebnis zu bieten und an das vielseitige Betätigung

Wir halten es für die Erlebnissartigkeit wichtig:

- Auf den Kindern achtende, mit entsprechende Sprachfähigkeit verfügbare Kindergärtnerin
- Die bewußte Benutzung der Metakommunikationsmitteln, die die sprachliche Ausdrücken begleiten
- Die ständige Beachtung der kinderlichen Bedürfnissen, Freiwilligkeit, und sich im Spiel zu Betätigen
- Durch den minderheitlichen Umwelt des Kindergartens möchten wir den Sicherheitsgefühl erreichen
- Solche Interaktionen, gesellschaftliche Verbindungen zu stärken, die den Gebrauch der Minderheitensprache motivieren

Charakteristische Entwicklungen am Ende des Kindergartenalters

- Die Kinder verstehen und verwenden verschiedene Verhaltungsformen, und mit den Regeln verbundene Ausdrücke in der Sprache der Minderheit
- In alle Formen der gesellschaftlichen Verbindungen benutzen sie die Begrüßungs-, und Höflichkeitsformen in Deutsch
- Sie sind aufgeschlossen und motiviert auf die deutsche Sprache

Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés:
Az érzelem a gyermeki érdeklődés egyik irányító, mozgató ereje, így az érzelmi állapot mindig cselekvés akarásának elindítója. A gyerek, ami iránt érdeklődik azt törekszik megismerni, s így indul a megismerés folyamata. Érzékszervein keresztül szerzi a tapasztalatokat, az érzelmi benyomásokat. Ugyanígy cselekvésre készteti a mozgás által szerzett tapasztalat, amikor a mozgásöröm készteti az újabb és újabb próbálkozásra. Ezek az érzékszervi - mozgásos sémák és annak tapasztalatai indítják el a tanulás folyamatát. Ezt a tanulási folyamatot felgyorsítja a környezet érzelmi hatástöbblete. A gyerek értelmi képességei fejlődnek.

Az anyanyelvi-, értelmi nevelés célja

A gyerek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyereket a szimbolikus, egocentrikus gondolkodástól a szemléletes, a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.
Lehetővé kell tenni, hogy ők is eljussanak oda, ahova azok a gyerekek, akik nincsenek hátrányos helyzetben. Tehát biztosítanunk kell a sokoldalú, harmonikus fejlődésüket, kapjanak megfelelő alapot az iskolai neveléshez. (Esélyegyenlőség biztosítása.)
A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről
Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelvi-, értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyerek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot. Az átélt közös alkotó tevékenységek fejlesztik a gyerek értelmi képességeit, intellektuális élményeket kelt bennük, ez sikerre motiváló erő. A sikerélmények hatására az emlékezeti bevésés erősebb és újra átélésre ösztönzi a gyereket. Az érzelmi többlet, fokozza az értelmi fogékonyságát, *alkotóképességét*. A közös tevékenységek, a beszélgetések során ráérez az együttgondolkodás örömére, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása.

Összegzés

A gyerek értelmi fejlődésének, fejlesztésének a feltétele a környezet által nyújtott érzelmi biztonság. Az érzelmi stabilitás, a felnőtt mintája, a motivációs helyzetek, a gyereket cselekvésre késztetik. A gyerek a differenciált bánásmód hatására jut el a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére.

Die Nationalitäten – Erziehung:

- Durch eigene Erfahrungen sollen sie aktive sprachliche Kenntnisse aus ihrem Umwelt sammeln
- Durch den Verlauf des Erfahrens, des Gedächtnisses und des Verständnisses soll ihr aktiver Wortschatz erweitert werden
- Die Erkennung der Zusammenhänge sollen mit einfachen sprachlichen Ausdrücke begleitet werden

A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

A nemzetiségi nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja. Óvodánk nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda, mely mindkét nyelv (magyar és német) fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet tevékenységformáiban a két nyelv használata érvényesül. Az óvodások igen fogékonyak mindenre, így a nyelvre is. A nyelv bevezetésekor el kell érjük, hogy figyelmüket felkeltsük és meg is tartsuk. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett – figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét – minél tejesebbé váljon a

nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást. A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak köszönhetően rugalmasan alakítja a csoport heti-, és napirendjét. Elsősorban a gyermek érdeklődésére, élénk fantáziájára és érzelemgazdagságára építünk.

Célunk, a nemzetiségi óvodai nevelés a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően, a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése, és a hagyományok átörökítése.

A német nemzetiségi nevelés feladata: hogy:

- a gyermekek számára anyanyelvi környezetet biztosítson,
- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat,
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

Az anyanyelvi ismeretek mindenképpen bázist nyújtanak a második/idegen nyelv elsajátításához. A foglalkozáson kívüli nyelvhasználat a nemzetiségi nyelven (német) történik, de alkalmazkodva a gyerekek nyelvi ismereteihez, lehetőséget ad a kezdeti magyar nyelvi instrukciókra is, melyet fokozatosan és módszeresen a nemzetiség nyelvére kell váltani.

A német nemzetiségi nevelés óvodai nevelésünk teljes egészét átszövi, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségét.

- A német nyelv használatával lehetőséget biztosítunk a gyermekeinknek a nyelv megszerettetésére. A német nemzetiségi tevékenységek anyaga magyar nyelvű tevékenységekre épül, párhuzamos tervezéssel.
- Már az óvodába lépés pillanatától beszélünk a gyermekhez német nyelven. Eleinte csak az alapvető köszönési, udvariassági formákkal, egy – egy szóval, később tömondatokban. Minél többször hallják a gyerekek a mondatmodelleket, annál gyorsabban sajátítják el azokat.
- A nemzetiségi identitás kialakításához, az érdeklődés felkeltéséhez tárgyi eszközöket is használunk. Óvodánk belső tere is tükrözi német nemzetiségi jellegét.
- A gyakorló és szabályjátékok során (pl.: memória) gyakorolják a szavak helyes kiejtését. A játékszituációkon keresztül lehetőség kínálkodik a gyerekek megterhelése nélkül, nyelvi helyzetek teremtésére mindennapi tevékenységeken és szituációkon keresztül. A gyerekek megnyilvánulásaihoz időt adunk, nem sürgetjük őket, fontos, hogy jól érezzék magukat és sikerélményük legyen.
- Német nemzetiségi nevelésünk fontos színtere az éneklés, az énekes játékok, zenehallgatás és a táncok.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt
- Életkorának és egyéni képességének megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni, tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.
- Ismerjen a nemzetiség, az anyaország kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat, játékokat és táncokat.
- Ismerkedjék meg a helyi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.
- Tudjon megnevezni nemzetiségi nyelven tágyakat, színeket, számokat, állatokat, családtagokat, testrészeket, évszakokat, időjárás jelenségeket.
- Legyen képes reagálni szituációkhoz kötött kommunikációs helyzetekben, tudjon

egyszerű kérdést feltenni, és megválaszolni nemzetiségi nyelven.
- A passzív befogadó nyelvtanulás mellett képes legyen egyénileg különböző szinten az aktív nyelvhasználatra
- Ismerje és alkalmazza az egyszerű köszönési és udvariassági formákat német nyelven.

Az óvoda élet megszervezésének elvei

Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelőmunka központjában a gyermek áll. Intézményünkben valamennyi pedagógus szakirányú főiskolai végzettséggel, és közülük néhányan speciális szakmai képzettséggel rendelkeznek. Munkánkat szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek és gondozó/takarítónők segítik. Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, továbbképzésekre, törekszünk módszertani, szakmai kultúránk, tudásunk fejlesztésére programunk eredményes megvalósítása érdekében. A mai kor elvárásához igazodva elmondhatjuk, hogy számítógépes alapismeretekkel minden óvodapedagógus rendelkezik.
Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus. A csoportokban a gyermekek a személyi állandóságot érzelmileg igénylik.

- Alapkövetelmény, hogy minden csoportban két szakmailag jól képzett, átfogó és korszerű pedagógiai ismeretekkel és módszertani tudással rendelkező, helyes erkölcsi megítéléssel önállóan, de egymással összhangban végző - óvodapedagógus nevelje a gyermekeket.
- Hangsúlyos az óvodapedagógus személyisége, nevelési szemlélete, stílusa és hivatástudata.
- A nemzeti és nemzetiségi kisebbséghez tartozó és migráns gyerekek tiszteletben tartása, elfogadása alapkövetelmény és modell a különböző korú és fejlettségű gyermekeknek. Érzékenység a másik emberre, nyitottság a kapcsolatépítésben.
- Az óvodapedagógus értelmiségi státuszának megfelelően legyen tájékozott a különböző műveltség területeken, mert az integrált műveltségtartalmakat óvodai szinten csak így tudja beépíteni a spontán és szervezett pedagógiai szituációkba.
- Az óvodapedagógusok és a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak (NOKS) összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit, és az abban, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Tudását folyamatosan bővíti és megosztja, figyelmet fordít a modern, újszerű módszertani eljárások alkalmazására, fejleszti módszertani kultúráját hospitálások, továbbképzések, házi bemutatók, tudásmegosztó értekezletek alkalmával.
- Aktívan részt vesz a közösségi oldalon létrehozott zárt csoport életében
- Szakmai kérdésekben, továbbképzési igény esetén megoldást keres.
- A tagintézményekkel való együttműködését szakmaiság jellemzi.
- Pedagógiai munkáját folyamatként kezeli, meghatározott elvárásoknak megfelelően adott időszakokra tervezi, melyet reflexióval zár.
- Tevékenységeit reflektív gondolkodás jellemzi, visszajelzéseket átgondolja, értékeli, az eredményeket felhasználja munkája során.
- Tervezése során tudatosan épít a megszerzett ismeretekre.
- Szülők igényeinek alapján közös programokat szervez
- Ötleteivel és programajánlásaival, aktív szervezőmunkájával gazdagítja a gyermekek intézményen belüli és kívüli tevékenységét.
- Értekezleten, szakmai vitákban aktívan részt vesz képes a szakmai állásfoglalásra, tudásával alátámasztja, megerősíti azt.

- Tudásával támogatja és kezdeményezi az intézmény innovatív törekvéseit – pályázati kiírások figyelése, pályázatírás.

A nevelési-oktatási intézmény igazgatója az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek részére abban az időtartamban, amikor az óvoda felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja. (1b) Az intézmény igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,

b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

A nevelési-oktatási intézmény igazgatója az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy védőnő útján biztosítja.

A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.

Az intézmény igazgatója az e § szerinti esetkörben egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.

Az óvoda tárgyi feltételei

- Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda berendezési tárgyai épületben, udvaron a gyerekek fejlesztésének eszközei, a fejlődést szolgáló környezet elemei, amelyek a gyermekek sokféle egyéni és közös tevékenységét szolgálják.
- Épületben: a tere, folyosó - öltöző, fürdőszoba berendezései otthonos környezetet, családias hangulatot biztosítanak.
- Udvaron: rögzített és mobil tárgyak, eszközök a mozgásfejlődést segítik, sokféle mozgás gyakorlására adnak módot. A feltételek között pihenés is megvalósítható
- Biztosítva van a megfelelő munkakörnyezet az óvodai dolgozói részére (nevelői) és a szülők fogadására
- A berendezési tárgyak természetes anyagokból készülnek, színek, formák harmóniája az esztétikai igény belsővé válását segíti.
- A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét, fejlesztését szolgálják
- A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.
- A berendezések alakíthatósága a gyermek kreativitását fejleszti
- A játékeszközök a gyerekek fejlődéséhez tevékenységeihez igazodnak
- Gyermeklexikonok, képeskönyvek széles kínálata a gyermek ismereteit bővíti.
- Infokommunikációs eszközök használata, nagymértékben fejleszti a gyermekek természetes kíváncsiságát, érdeklődést
- A sportszerek az önálló gyakorlások során a kis és nagymozgások fejlődését segítik

- Szertárban megtalálható fejlesztőjátékok, és mozgástevékenységekhez használt mobil eszközök, naponta a játék alakulásától, és a gyermekek igényeitől függően kerülhetnek be a csoportba

Az óvodai élet megszervezése:

A program a helyi igényeknek megfelelő hagyományos nyitvatartási időben szervezhető.
Óvodánk nyitvatartási idejéről a fenntartó dönt.
A csoport szervezése. A csoport szervezési módját a nevelőtestület határozza meg.
Óvodánk csoport összetétele vegyes életkorú. A kisebb gyerek tanul a nagyobbtól, kezdetben csak nézője, próbálgatója a színes, változatos tevékenységeknek (mint régen a családban, ellesték a mintát). A nagyobb gyerek segíti a kisebb szocializációs folyamatát.
A gyermekek egészséges óvodai fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a megfelelelő kereteket. Az adott korosztálynak és fejlettségi szintjének megfelelő komplex tevékenységek, csoportos, mikro csoportos és egyéni kezdeményezések, foglalkozások keretében valósulnak meg. A napirend és a hetirend igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, az intézmény szokás és normarendjéhez. **A hetirend** rendszeresen visszatérő tevékenységekből épül fel, biztosítva a gyermekek számára az állandóságot és a változatosságot. Összeállításánál figyelembe vesszük, hogy minden korcsoport számára biztosított legyen a megfelelő hely, idő, eszköz és nyugalom a különböző tevékenységformák gyakorlásához. Szem előtt kell tartani a gyerekek igényeit, a spontán adódó helyzeteket, így a hetirend a gyermekek érdeklődéhez alakítható.
A napirend folyamatos, az egyes tevékenységformák a játékba ágyazottan szerveződnek.
A gondozási teendők időtartama (a mosdóban, az öltözőben, az udvaron, a déli étkezések és a pihenés idején, stb.) a gyerekek tempójához, igényéhez igazodik.
A tanulási *tevékenység* időtartama nem behatárolt, a gyerekek érdeklődéséről függ. A tanulási folyamatban a gyerekek az óvónő által tervezett játékokon, játékos feladatokon keresztül szerzik meg, gyakorolják, alkalmazzák ismereteiket.
A tanulás jelen van a játékban, munkában, azaz a gyerekek minden tevékenységében. A tevékenység, a játék öröme az öntevékeny részvétel a tanulásban, a tudás szülte sikerélmény pozitívan befolyásolja a gyermek viszonyát a tanuláshoz, kiküszöböli a tanulásban a kudarcot, ami a tanuláshoz, iskolához való viszony szempontjából rendkívül fontos.
A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben lehetséges, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
A tankötelés korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tankötelés korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
A gyermek fejlődésének nyomon követése a tankötelés kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola - előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
A Nemzeti, Etnikai Kisebbség óvodai nevelésének irányelve alapján törekedni kell a napirend során a minél teljesebb nemzetiségi nyelvhasználatra.
A gyermekek nyelvismeretének figyelembevételével az óvónő dönt a nyelvhasználat arányáról. A nyelv óvónőhöz (személyhez) kötött illetve szituációhoz.
A két óvónő heti váltásban dolgozik, így a nyelvi váltás megszervezése is célszerűbb. Így elkerülhető - a gyermek számára nem előnyös - az állandó gyors nyelvi váltás.

Keretek:

- játék,
- verselés, mesélés,
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
- mozgás,
- a külső világ tevékeny megismerése,
- munka jellegű tevékenységek,
- a tevékenységben megvalósuló tanulás,
- udvari játék, szabad mozgás,
- Az egyéb tevékenységi formákat a csoportok óvónői a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével szervezik.

Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei

Az óvoda őszi ünnepei:

Hagyományápolási nap: hagyományokkal, nemzetiségi kultúrával kapcsolatos rendezvény.
Erntedankfest: /szüret/

- Termények, gyümölcsök gyűjtése, otthon, erdőn, mezőn
- Szüret egy családban, vagy egy gazdaságban: szőlőszüret, kukoricatörés, dióverés, stb.
- Mustkészítés, saláták készítése, elfogyasztása

Idősek napja

- Szereplés Diósberényben, Szakadáton, szomszédos településeken, magyar és német nyelvű műsorral

Márton-napi megemlékezés:

- Lampionkészítés
- Sütés (libakalács)
- Felvonulás a családokkal együtt (tábortűz az óvoda udvarán, sült alma készítése, meleg szendvics, forró tea készítése, fogyasztása)
- Tökből lámpás

Búcsú – bál szervezése a szülőknek
Német nemzetiségi nap:
Német nemzetiségi ruhában való fellépés a Művelődési Házban. A műsor teljes egészében német nemzetiségi nyelven folyik.

Az óvoda téli ünnepei:

Advent:

- Adventi koszorú készítése, gyertyagyújtás, folyamatos készülés a karácsonyra (ajándékok, díszek készítése)

Mikulás:

- A Mikulás - ünnepség megszervezése

Karácsony:

- Teremdíszítés, fenyőfadíszítés közösen
- Részvétel a „Falu – Karácsonyon"
- Szereplés Diósberényben, Szakadáton, szomszédos településeken, magyar és német nyelvű műsorral

Farsang

- Közös sütés / linzer, kókuszgolyó, farsangi fánk /

Az óvoda tavaszi ünnepei:
Húsvét:

- Teremdíszítés
- Tojásfestés
- Fészeképítés
- Tojáskeresés
- Locsolás
- Tojásfa állítás

Anyák napja:

- Ajándékkészítés
- Édesanyák felköszöntése az óvodában, részvétel a községi ünnepélyeken (Diósberény, Szakadát, szomszédos települések)

Gyereknap – Családi nap:

- Sorversenyek, vetélkedők, egyéni versengések
- Közös szalonnasütés a szülőkkel
- Egyéb programok

Évzáró - ballagás:

- Az évközben tanult anyagok bemutatása a szülőknek, hozzátartozóknak
- Búcsúzás a nagyoktól, óvodai dolgozóktól

Az óvoda kirándulásai:
Minden évszakban egy hetet a „Természet csodái az óvodában" c. programra szentelünk. Ilyenkor reggeltől délig szabadon túrázunk a település határában. A hosszabb utakra igénybe vesszük partnereink segítségét.
A szülők javaslatai alapján döntjük el a nyári kirándulás helyét (pl.: Budapest, Balaton, stb.)
Közös kirándulás egy nemzetiségi településre (hagyományápolás, óvoda, tájház stb. megtekintése.)

Az óvoda kapcsolatai:

Család:
Óvó – védő - segítő kezet nyújtani a gyereknek, a családnak, létrehozni egy olyan szoros emberi kapcsolatrendszert, amelyből merít a gyerek, a család és az óvodai testület. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Fontos a bizalomkeltő, együttműködésre késztető stílus. Külön figyelmet kap a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek beóvodázása, egyéni beszoktatásának személyre szóló segítése.

Alapelvek	Óvónő a folyamatban
Bizalomteli, őszinte óvodai légkör	Megteremteni az oldott kapcsolatteremtés lehetőségét.
Egyenrangú partnerkapcsolat.	A kapcsolatot a családdal a gyerek érdekeinek rendeli alá. Közös célkitűzések.
Másság tisztelete, elfogadása.	Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul veszi.
Nyitott, segítőkész testület.	Az óvónő tapintatosan segíti a családi nevelést.
A program hiteles éltetése.	Mintaadással és felkészültséggel építi be a német nemzetiségi óvodai nevelés elemeit az együttműködés rendszerébe.
Egyenletes kapcsolattartás.	Gondoskodik a folyamatos információcseréről és a rendszeres közös programokról.
Pedagógus etika.	A szülők, a gyerekek személyiségjogait tiszteletben tartja.

Az óvodában a szülők jogainak érvényesítése és kötelességük teljesítése érdekében ***Szülői Szervezet*** működik. A Szülői Szervezet kéttagú: egy fő vezető, egy fő gazdasági vezető. A vezetőséget a tanévnyitó szülői értekezleten megjelent szülők választották meg nyílt szavazással. Az óvodában nem működik óvodaszék.

Iskola:
A községben iskola nem működik, a tanköteles korú gyerekek Gyönkre járnak iskolába. Kapcsolatunk az iskolával folyamatos.

Cél:

- A nevelőmunka egymásra épülésének megismerése, a nevelési gyakorlatban a folyamat biztosítása, a gyerekek zavartalan fejlődése érdekében.
- A gyönki német nemzetiségi általános iskolával, elsősorban a német munkaközösséggel, illetve az első osztályban tanító németes tanítóval, rendszeres kapcsolat kialakítása
- Elégedettség, elégedetlenség, igény figyelembe vétele a minőség fejlesztésben nemzetiségi területen is – szem előtt tartva az óvoda célját és feladatát.
- Módszertani beszélgetések, tapasztalatszerzések kezdeményezése.
- Az iskola nemzetiségi oktatását is érintő pedagógiai program megismerése, valamint a nemzetiségi kerettanterv megismerése.

Az óvoda-iskola kapcsolat alakításában elvünk, az átmenet támogatása, a gyermekek után követése az iskolában.

Egészségügyi szakemberek:
A kapcsolatok a gyerekek egészséges testi, lelki fejlődésének követése, segítése érdekében jönnek létre, folyamatosan működnek.

Védőnő - Gyermekorvos: elvégzik az iskolaérettségi vizsgálatokat minden évben, az ehhez szükséges előkészítő és szűrővizsgálatokat a védőnő végzi. A védőnővel kapcsolatunk folyamatos, gyakran tesz látogatást óvodánkban. A gyerekekkel is közeli kapcsolatban áll.

Idősklubok:
Közös programok szervezése az *Idősek Napközi Otthonában* és óvodánkban. Idősek tiszteletére, szeretetére nevelés.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Legfontosabb feladatunk az, hogy megfelelően ismerjük az óvodások családi hátterét, szociokulturális, szükség esetén anyagi helyzetét.
Továbbiakban halaszthatatlan feladatunk a kapcsolatfelvétel a gyerekjóléti szolgálattal, mert az óvoda - nevelési eszközein túl - a szolgálaton keresztül segítséget nyújthat a gyerekeknek és szülőknek egyaránt. Gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén értesítjük a gyermekjóléti szolgálatot. A nevelési-oktatási intézmények közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel hatóságokkal. Ennek megvalósítása érdekében a Gyermekjóléti Szolgálat szervezésében havi rendszerességgel a gyermekvédelmi felelősök részére esetmegbeszélést tartunk, ahol megtörténik a feladatok, tervek, lehetőségek, az aktuális problémák, problémás esetek megbeszélése. Szükség szerint külső szakemberek bevonása.

Önkormányzat:
Óvodánk fenntartója a Diósberényi Óvodafenntartó Társulás, mellyel kapcsolatunk harmonikus. A felmerülő problémáinkat meghallgatják és a lehetőségeikhez mérten megoldják. Egyes ünnepeinkre a polgármesterek (Diósberény, Szakadát, Varsád, Udvari, Regöly, Keszőhidegkút) és a jegyző - ha tehetik - ellátogatnak.
Az óvoda igazgatója évente egy alkalommal beszámol az éves munkájáról az Óvodafenntartó Társulásnak. Részt vesz az óvoda költségvetésének elkészítésében és az éves zárszámadás megtárgyalásán.
Közös rendezvényeink: községi rendezvények (Idősek napja, Karácsony, Anyák napja, Gyermeknap, stb.)

Közművelődési intézmény:
A helyi könyvtárral olyan együttműködés kialakítása, mely segíti az óvodai *nemzetiségi* nevelést is (könyvkölcsönzés, „Téli könyvtári esték" programsorozat, „Könyvtár-mozi", stb.). Megfelelő programajánlat esetén látogatás a szekszárdi Német Nemzetiségi Színházba. (DBU)

Német Nemzetiségi Önkormányzat:
Az igazgató évente egy alkalommal beszámol az éves munkájáról a helyi Német Nemzetiségi Önkormányzatnak. Az együttműködés lehetőségeinek biztosítása. Pl.: *nemzetiségi* rendezvényeken való részvétel, óvodai eszközök beszerzése, stb.

Pedagógiai intézetek:
A nemzetiségi óvodai nevelést is érintő tanácskozások, tanfolyamok, továbbképzések, információk, szaktanácsadók segíthetik a pedagógiai - szakmai munkát.

Óvodák:
Nyitottak vagyunk, szívesen látjuk a tagóvodák óvónőit és a szakmai közösségeket.
Partner kapcsolatok keresése olyan nemzetiségi óvodákkal, amelyek a szakmai együttműködésen keresztül segítik az óvodai nevelés tovább fejlesztését, a gyermeki szülői kapcsolatokat, esetleg ezen keresztül a települési kapcsolatokat is.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Gyermekvédelem az óvodában

Óvodánkba járó gyermekek összetételéből adódóan a következő feladataink vannak:

- Minden nevelési év elején a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek folyamatos feltérképezése.
- Fel kell venni az óvodába azt, akinek felvételét a gyámhatóság kezdeményezte, illetőleg ha az intézetben elhelyezett gyerek felvételét törvényes képviselője kezdeményezte, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes körű beóvodázására törekszünk.
- A hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek nevének, veszélyeztetettség okának írásbeli rögzítése.
- Az okok ismeretében a segítségnyújtás folyamatos keresése, szociális, nevelési, anyagi téren egyaránt, ha szükséges gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozás kezdeményezése a gyerek érdekében.
- Az óvodára háruló gyermekvédelmi feladatokat az intézmény dolgozói közösen oldják meg.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése, ennek hiányában a szülő megkeresése, felkérése.
- Szükség szerinti családlátogatások.
- Az igazolatlan hiányzások okának feltárása, a szülő felszólítása a rendszeres óvodába járásra (törvény szerint). A szülő figyelmeztetése, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek. Célunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek igazolatlan hiányzásának minimalizálása.
- A gyermekek anyagi körülményeinek figyelemmel kísérése. Szükség esetén anyagi segítségnyújtás (pl.: rendkívüli segélyek igénylése).
- A rászoruló családok felvilágosítása a rendszeres gyermekvédelmi támogatás igénylésének lehetőségéről, segítségnyújtás az igénylés megindításakor.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek testi-szellemi, mentális fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérése.
- A differenciált bánásmód, egyéni fejlesztés kiemelt érvényesítése.
- Óvónői feladat a neveltségi, értelmi képességek fejlettségi vizsgálati mérése.
- Segítségnyújtás a helyes beiskolázási döntésben, szülők informálása az iskolai tájékoztatókról, beíratás időpontjáról.
- A gyermekek életében előforduló problémák (otthoni-óvodai) folyamatos megbeszélése a szülőkkel. Közös megoldás keresés a gyermek érdekében.
- A gyermekvédelmi felelős folyamatos kapcsolattartása a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal, gyámüggyel.
- Szükség esetén segítségkérés a szervektől a gyermek érdekeinek megfelelő megoldás megtartására (családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, gyámügy, gyermek pszichológus, nevelési tanácsadó, gyermekorvos, védőnők, logopédus).
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében rendszeres egyeztetés a Önkormányzat jegyzőjével.
- Az óvodában a szülők által jól látható helyen (információs tábla) közzétesszük a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények nevét, illetve helyét (pl.: gyermekjóléti szolgálat).

Megkülönböztetett bánásmód

Óvodai fejlesztő program szervezése

Az óvoda a hátrányos helyzetű gyermekek számára a szükségleteknek megfelelően személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató programot szervez az erre kijelölt szakmai szervezet támogatásával.

A fejlesztőprogram keretében- a gyermek igényéhez igazodva- biztosítja az óvoda:
- a gyermek fejlődésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységeket,
- az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

A fejlesztőprogram keretében a pedagógus feladata:
- a programnak megfeleltethető tevékenységek megvalósítása, így egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés,
- együttműködést támogató szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermek nevelésében,
- a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés,
- a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése,
- a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.

A programban részt vevő gyermek egyéni fejlesztési terv alapján történő – haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni fejlesztésben résztvevő pedagógusok legalább háromhavonta értékelik. Az értékelésre meg kell hívni a gyermek szülőjét és indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, valamint a nevelési tanácsadást végző pedagógiai szakszolgálat képviselőjét.

Tehetséggondozás –fejlesztés

A tehetséggondozás során igyekszünk a gyermekek lehetőségeit tágítani, ismereteiket a kiemelt területen dúsítani, gazdagítani. A tevékenységekben társaikkal együtt vesznek részt, de az óvodapedagógus a nap folyamán differenciáltan, külön foglalkozik a gyermekkel. A pedagógus megkeresi az óvodán kívüli fejlesztési, gondozási lehetőségeket, és egyeztetve a szülőkkel segítséget nyújt a legmegfelelőbb intézmény kiválasztásában. Folyamatosan nyomon követi a gyermek óvodai és óvodán kívüli fejlődését. Óvodában felismerhető tehetségi területek: zenei, mozgásos, matematika – logikai, képzőművészeti tehetség.

- Tehetség felismerése, azonosítás
- Egyéni differenciálás
- Tehetségpontok, területek ajánlása

A tehetséges gyermek gondozása a meghatározó képességek tehetségígéretek feltérképezésével kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjával folytatódik:

- intellektuális tehetség
- művészi tehetség
- pszichomotoros tehetség
- ***szociális tehetség***

Speciális célunk:

- a kiemelkedő képességű gyermek erősségeinek fejlesztése,
- tehetségével összefüggő gyengeségeinek kiegyenlítése, harmonizálása,
- az átlagos képességek, az egész személyiség optimális támogatása,
- elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése,
- az esélyegyenlőség biztosítása

Óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek megismerése, a tehetség keresése, azonosítása folyamatos
- megfigyeléssel, konzultációval, a tapasztalatok rögzítése, egyéni fejlesztési irányok meghatározása,
- a gyermek érzelmi támogatása, elfogadása, odafigyelés,
- egyoldalú képességfejlesztés helyett komplex tehetségfejlesztés megvalósítása a napi tevékenység során,
- erős és gyenge oldalak egyforma fejlesztése,
- a fejlődés folyamatos értékelése,
- megfelelő légkör, lazító, közös programok szervezése, támogató környezet biztosítása,
- intenzív együttműködés a családdal.

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

Az óvodai élet tevékenységformái közül a német nemzetiségi nevelés szempontjából is kiemelten fontos a játék és a tanulás. *Az óvodapedagógus* jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Mit jelent ***az óvodáskorú gyermek életében a játék***?
A játék a kisgyermek legkomolyabb tevékenysége, létfontosságú alaptevékenység. A játék örömforrás. Több forrásból fakad, a játék lényegéből adódik, abból a tulajdonságból, hogy a játék önmagáért való. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

- A játék célja maga a játék. Örömet okoz maga a cselekvés, manipuláció, elképzelés. A különböző funkciók gyakorlása, a ritmikus beszéd és a lépegetés ismétlése pl.: felnőttektől átvett régi mondókákban, kiszámolókban, népi játékokban. A játékköröm nagyon gyakran a kellemes élmény újraéléséből fakad.
- A gyerek a játék közben ismerkedik a világgal, megismeri a véletlen és a valószínű törvényszerűségeit. Összeköttetést jelent élő- és élettelen környezetével, ismerkedik, tapasztalatokat szerez, reagál. Kíváncsisága belső indíttatású, előhívott "tapogatózások" láncolata, amely ismeretszerzés is egyben.
- A sokféle mozgásban kipróbálja az erejét, ügyességét, a térben egyre biztonságosabban tájékozódik. A játék állandó erőforrás, az érzelmek megjelenésének domináns tere.
- Az élményeknek meghatározó szerepük van a játékban. A gyerek élményeit a játékban sokszor rejtett formában, néha szelídített feszültséggel éli át. Ez segíti élményei, tapasztalatai feldolgozásában, a maga kedve szerint alakítja át a megfigyelt valóságot.
- A gyerek állandó belső késztetést, hajlandóságot mutat a játékra. A játék vágymegjelenítés is. A gyermek kívánsága, óhaja a játékban mindig beteljesülhet, nem

ütközik akadályba. Keresi helyét a felnőttek világában. (Például: önállósodási vágy, megismerési vágy, tevékenységi vágy, utánzási vágy, szereplési, magamutogatási vágy, mássá változási vágy, mozgási vágy, stb.)

- ❖ A társigény, az ötletek elfogadására ösztönzi, az együttjátszás kreatív együttműködést alakít ki, alakulnak a jó játék hagyományai.
- ❖ A választás és vállalás önkéntessége, az utánzó beleéléssel, fantáziával játszás képessége önkifejezésre készteti.
- ❖ A konfliktusok birtoklási vágyból, önérvényesítési törekvésekből, ellentétek ütköztetéséből fakadnak. Ez természetes jelenség. A játékban gyakorolható ezeknek a problematikus helyzeteknek az önálló megoldása (egyezkedés, rábeszélés, kompromisszumkötés). Az ÉN tudat erős dominanciája mellett megjelenik a TE és a MI fogalma. A közös játékot áthatja az összetartozás érzése is. Ez az a motiváló erő, amelynek hatására a gyerek képessé válik a játékhoz szükséges szabályok betartására.
- ❖ A játék a későbbi tevékenységformákat is megalapozza, így a munkát és a tanulást.

A játék feltételrendszere

- ❖ A *légkör* nyugodt és biztonságérzetet keltő, melyben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat, önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű.
- ❖ A *hely* a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeli kibontakozását szolgálja. A játék színtere a *csoportszoba*. Az óvónő a gyerekek közreműködésével állandó és ideiglenes játszóhelyeket, kuckókat alakít ki. Ügyel arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást. Az irodalmi és zenei élmények befogadására alkalmas hely a csoportszoba nyugalmas része. (pl.: zenesarok, mesekuckó, meseszőnyeg, stb.) A mindennapok hagyományőrző tevékenységeinek gyakorlására kialakított kézműves sarokban a közösen gyűjtött, illetve vásárolt természetes anyagok, kellékek játékgazdagító lehetőségeket nyújtanak.
- ❖ A játék további helye az *udvar*. Az udvar alkalmas a mindennapi játékok mellett a népi játékok játszására. A csoportszobában megkezdett tevékenységek az udvaron folytathatók.
- ❖ *Az óvoda területén kívül* is adódhat hely játékra pl.: játszótereken, családi házaknál kertekben, kirándulások alkalmával erdőkben, réteken, stb. Fontos az óvónő helyismerete.
- ❖ A *játékidő* a napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. A gyerekek a délelőtt elkezdődő játéktémát nemcsak délután, hanem akár több napon és héten keresztül is játszhatják. Addig folytatódik a kedvelt tevékenység, amíg az a gyerekek számára érdekes, élményt és örömet adó.
- ❖ A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába. Időlegesen megszakítják ugyan, de nem tördelik szét. A konkrét szervezést igénylő, kötött időpontú foglalkozások kivételt képeznek (pl.: testnevelés foglalkozás, kirándulások, stb.)
- ❖ *A játék eszközei:* A mai kor játékpiaca ezrével kínálja a különféle játékeszközöket. A jó ízlésnek, a játék funkciójának nem minden játék felel meg. A játékszerek megválogatásában tükröződik az óvónői igényesség. A játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék elő a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsen.
- ❖ A mai játékeszközöket harmonikusan egészítik ki az ősi-népi játékeszközök, rongybabák, falovacska, stb.

Értékük az alábbiakban rejlik:

- - természetes anyagból készültek,
- - kapcsolódnak a természeti környezethez,
- - hordozói egy sajátos ízlésvilágnak, ízlésformáló hatásúak,
- - fellelhetőek a felnőttek munkaeszközeinek, használati tárgyainak kicsinyített másai,

- A játékeszközök lehetnek még, a környezetben fellelhető dolgok is: kavics, falevél, bot, ágdarab, stb.
- ❖ A *dramatikus játékeszközök* ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk szárnyalására. Az esztétikus textíliák, a színes leplek, az ízlésesen elkészített korona, palást, tarisznya, mind elindítói lehetnek egy-egy szerepjátéknak, mesedramatizálásnak, spontán "mintha" játéknak. Ezek az anyagok az építő játékban is új színfoltként jelennek meg.
- ❖ A gyermeki önkifejezésmódokat *a bábozás eszközei* teljesítik ki. Fontos a báb és a dramatikus eszközök állandó jelenléte és helye.

A játék személyiségfejlesztő hatása:

A játékban a gyerek teljes személyisége fejlődik. A játéknak az értelmi képességre gyakorolt hatása jól mutatkozik az érzékszervek működésének pontosabbá válásában. Fejlődik az észlelés, a megfigyelő-képesség, az önkéntes és szándékos figyelem, az emlékezet és felidézés, a képzelet működése, a gondolkodás. A játék közben felmerülő nehézségek leküzdése alakítja a gyermek intellektuális tevékenységét. A szituációk létrehozása megmozgatja a gyerek alkotóképzeletét, fantáziáját. Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkészsége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége. A gyerek mozgáskészsége is fejlődik. Újfajta mozgásokat tanul, melyeket a szabadban és a teremben egyaránt gyakorol. Alakul térérzékelése, fejlődik nagymozgása és a szenzomotoros kézügyessége.

- ❖ A gyerek közel kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához. Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, alakul illembeli viselkedése, udvariassága.
- ❖ Az átélt játékörömök, sikerélmények vagy kudarcok erős érzelmeket váltanak ki. A gyerek tanulja érzelmeinek kezelését. Feszültség levezető hatása a gyereket oldottá teszi. A siker újra átélési vágya kitartásra ösztönzi.
- ❖ A játék felerősíti a szocializálódás folyamatát. A játékban a gyermek felfedezi a másikat, és más képet alakít ki önmagáról is. A közös játék öröme, az élmény együttes megtapasztalása alakítja a társakhoz való viszonyát. Megjelenik az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés érzése. Kommunikációs kapcsolatteremtő készsége fejlődik.
- ❖ A játékkörnyezet derűs harmóniája, biztonságot adó légköre, áttekinthető rendje ösztönzi a gyereket a játékrend betartására. Mindezek hatására alakul a fegyelem, ami nem csupán játékfegyelem

Játékfajták és fejlődésük, irányításuk ajánlott módszerei:

1, Funkciós játékok (pl.: ügyességi játékok, érzékelési és emlékezet fejlesztő feladatok). Ezeket a gyerekek szívesen és gyorsan elsajátítják és a többszöri gyakorlás során utánozzák az óvónő, mint modell tökéletes kiejtését, a nyelvi tartalmat megértik, a szituáció, a mimika és a gesztus segítségével. A nyelv ilyen módon történő megismerése biztosítja a fokozatosságot, a folyamatosságot, a sokoldalúságot és eredménye a gyermek részéről a nyelv iránti pozitív viszonyultság lesz. Mindemellett megalapozzuk a nyelvi befogadóképességet, felébresszük a nyelv iránti szeretetet. A gyermek játszva óriási passzív szókincset sajátít el. Képessé válnak dolgok, tárgyak, élőlények, tulajdonságok megnevezésére, begyakorolt szituációkban adott mondatmodellek használatára, megértésére. A gyermekek játék közben pozitív érzéssel telve jutnak az első nyelvi élményekhez, így teszik meg az első lépést a nemzetiségi lét útján.

2, A szabad alkotójáték az irányított szerepjáték egy formája, amely egy közös élményre, közösen hallott mesére támaszkodik. Párbeszéd formájában, szerepcserében, felelgetős módon gyakorolják és rögzítik a mondatmodelleket. Ezért ez a játékforma a nyelvi nevelésben igen nagy szerepet játszik.

3, A körjátékok és a mozgásos játékok nagy jelentőségűek a gyermek szociális fejlődése, nyelvi képzése, és identitástudatának pozitív megerősítése szempontjából. Ezek a népi gyermekjátékok

ismertetik meg óvodásainkat őseik kultúrájával, viselkedésformájukkal, népviseleteikkel, dallam- és szófordulataikkal.
4, A szabályjátékok (memória, társasjátékok) a fejlettségi és nyelvtudási szint figyelembevételével kerülnek kiválasztásra és a gyermekek kívánsága, érdeklődése alapján gyakoroljuk őket. A szabályjátékok alkalmazása során megvalósítható a helyes kiejtés gyakoroltatása egyénileg is, illetve az aktív beszédre késztetés és a szókincsbővítés.

Összegzés
A jó légkörü játékban a német nemzetiséghez kapcsolódó tevékenységek érzelmi többletükkel a gyerek élményeit gazdagítják. A tartalmi gazdagítás kiteljesíti a felszabadult játék személyiségfejlesztő hatását. Ebben a folyamatban a gyerek személyisége a legteljesebben fejlődik és fejleszthető.

Fejlődés várható eredménye
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására.
- Képes nemzetiségi játékok játszására, elsajátítására.
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Die Nationalitäten - Erziehung

- Das grundlegende Ziel bei sämtlichen Spielarten ist, dass das Kind die Freude am Spiel genießt
- In der spontan beginnende Spieltätigkeiten schließen wir uns taktvoll ein, übernehmen eine Rolle, und gebrauchen die situative Lagen zum üben der Sprache
- Im Interesse der Zweisprachigkeit nutzen wir wirksam die durch das Rollenspiel, didaktischen Spiel und Darstellungsspiel gegebene Situationen aus
- In diesen Situationen übermitteln wir Informationen, erweitern den Wortschatz, üben, befestigen und kontrollieren. Mit den Problemsituationen und selbstständige kindliche Tätigkeit regen wir an.
- Im Namen der Traditionspflege sichern wir solche Möglichkeiten, und Mitteln, die die Kinder im Laufe der Tätigkeiten kennenlernen können.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát, az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, annak szerves része.
A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által a gyerek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyerek a játékos tevékenységek, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el. A beszédtanulást befolyásolja a gyerek ép idegrendszere, a családi és az óvodai környezete. A gyerek óvodába lépéskor különböző szintű "anyanyelvismerettel" rendelkezik.
A német nemzetiségi nevelésben a versek, a mondókák, a mesék a kultúra átörökítését szolgálják. A mondókák, kiszámolók, versek viszonylag gyorsan elsajátíthatók, ezért a sikerélmény potenciális hordozói. A népies rímek ritmusa és nyelvi dallamossága a gyermekben megmarad, így a nyelvi nevelésben nélkülözhetetlen segítséget nyújt a megfelelő kiejtés elsajátításában is. A

ritmus, a hangaláfestők akkor is hatással vannak a gyermek fejlődésére, ha egyes szavakat nem is ért. Ezeknél a rigmusoknál, verseknél nem a szavak jelentése a fontos, hanem azok összecsengése és ritmusa. Óvodánkban minden nap sort kerítünk mozgásokkal összekapcsolt játékos mondókázásra, verselésre. Ezzel az artikulációs bázis erősítését, a szókincs és a fogalomkörök bővítését, valamint a mondatalkotó készség kialakítását segítjük. A nyelvi játékokkal, a beszédértés – és beszédhallás képességét erősítjük.

Az anyanyelvi nevelés célja, feladatai

- A gyerek beszédkészségének gondozása, fejlesztése.
- Oldott, derüs légkör megteremtése, amelyben a gyerek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkészsége fejlődik és fejleszthető.
- Óvodánkban kiscsoportos foglalkozás keretében, de nem elkülönítve, egyénileg differenciáltan foglalkozunk a hátrányos helyzetű gyerekekkel.
- A gyerekeknek a hátrányos kulturális környezetük miatt a szókincsük is kezdetleges. Sokat kell beszéltetni őket, hogy megtanulják kifejezni magukat és azért is, mert a beszéd fejleszti gondolkodásukat (sok mese, történek, élmény elmondása).
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása

- A gyakori mondókázás elvezeti a gyereket, a beszéddallam, az anyanyelv ritmusának megérzéséhez. A mindennapok szokásőrző tevékenységeihez füződő kifejezések a gyakorlás során valódi tartalmat kapnak. A jeles napokat kísérő hangulatfokozást, érzelemmélyítést kifejező szavak átkerülnek a gyerek mindennapi szóhasználatába.
- A gyerek az oldott, elfogadó környezetben az anyanyelvét egész nap gyakorolja, utánozza. Szabadon fejezi ki önmagát, közlési vágya érvényesül. Befogadó és érdeklődő, másokat is képes meghallgatni. Élményeit képes elmondani, mondatokban kifejezni. Helyesen használja a nyelvtani kifejezésmódokat, ismeri a használt szavak tartalmát. Figyelme, koncentráló készsége fejlődik, gondolkodása fogalmi szintre tevődik. Magabiztossága abban tükröződik, hogy szívesen beszél. A gyermeki biztonságérzet megerősödik, a gyerek teljes lényével érzi, hogy elfogadják. Ez a megerősítés, a létrejövő kapcsolat indítja el a nyelvi kifejezőképességének további fejlődését.

Összegzés

"Minden nemzetnek fő kincse a nyelve." (Gárdonyi Géza)
A szókincsfejlesztés, a praktikus intelligencia-alakítás egyedi jegyeket hordoz. A gyerek a nyelv elsajátítása során teljes személyiségében fejlődik, fejlesztődik.

Fejlődés várható eredménye

- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Népszokásokhoz, német nemzetiségi hagyományokhoz kapcsolódó eszközöket, tárgyakat képes megnevezni, ehhez kapcsolódó fogalmakat használ.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését, mely elősegíti a zökkenőmentes iskolakezdést
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Irodalmi nevelés, verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Az irodalmi nevelés célja, feladata

- A magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- A gyerek szívesen hallgassa a mondókát, verset, mesét, váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadójává.
- A változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt. A későbbiekben így válik a gyermekből lelkes olvasó, színház- és múzeumlátogató, az esztétikai élményekre érzékeny, művelt ember.
- A gyerekek érzelmi-értelmi és etikai fejlődésének segítése a pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
- Az óvoda vállalja a kisebbségi kultúrkincsből származó versek, mesék, mondókák közvetítését, amelyek a gyermek nemzetiségi identitását alakítják.

Az irodalmi anyag tartalma

- Az óvodáskorúak verse elsősorban a **népi mondóka**, melyeknek nagy része mozgással is lejátszható. Ezen mozgásos játékok nagy segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, a térérzékeléshez, az egymásra figyeléshez, testünk, érzékszerveink megismeréséhez, a ritmusérzék alakításához. Fontos szerepük van az érintésben, az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában. Játszásuk, gyakorlásuk hozzájárul az óvónő és gyermek közötti intim kapcsolat kialakulásához. Ilyenek: a felnőttek játékai a kicsinyekkel, a természettel kapcsolatos mondókák, stb.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást

és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

- A gyerekeknek a mesehallgatás lelki szükséglet, lehetőleg minden nap hallgassanak **mesét**, hiszen a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme. A mese a mindennapi valósággal össze nem egyeztethető, amiről szól mesebeli. A mese egyben reális gondolatokat is közöl a gyermekkel. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. Közli, hogy a világban jelen van a jó és a rossz is. Általa a gyerek etikai világképet kap. Lehetnek népmesék, állatmesék, novellamesék, tündérmesék.
- Az irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak és dramatikus népszokásoknak.
- A versek, mesék ismétlése dramatizálással, bábozással, árnyjátékkal, mímes játékkal történhet. A bábozás lehet a gyermek első "színházi" élménye. A kicsiknél még inkább a paraván nélküli, az óvónő játékát közvetlenül érzékelhető módon, a nagyobbaknál már többféle módon történhet. A bábozás szerepe fontos, mert a báb szóra késztet. A mese, vagy a dramatikus népszokás élménye, a játszásra ösztönző népszokás jelenléte a gyereket spontán dramatikus játékra késztetik.
- A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi – a klasszikus és a kortárs irodalmi müveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

- ***A mimetikus játékok fejlesztő hatása***

Alkalmazása hozzájárulhat az egész személyiség: az értelem, az érzelem, a fizikum és a jellem harmonikus és differenciált fejlesztéséhez. Ezek a játékos gyakorlatok frissítést jelentenek a foglalkozások és az órák menetében. Mindenki közös játéka, ami fokozza az élmény hatását. Meghatározó cél a játékok során, hogy mindenki kapjon lehetőséget az önkifejezésre: a visszahúzódó, szóra nem bírható gyerekek is. Mivel ezek a játékok némán zajlanak és a tárgyakat is meg lehet jeleníteni, minden gyermeknek tudunk szerepet adni. A játékot mindig más szereposztásban játszhatjuk így, aki kezdetben statisztált, később főszereplő is lehet. Azokat a gyerekeket is sikerélményhez juttathatjuk, akik jelentős nyelvi hátránnyal vagy valamilyen mértékű beszédhibával rendelkeznek és ezért szorongóak, visszahúzódóak.

- ***Dramatikus játékok fejlesztő hatása:***

– fokozzák a gyermeki aktivitást,
– ön- és emberismeret gazdagítása,
– fejleszti az alkotóképességet, gondolkodást,
– kibontakoztatja a porduktív és reproduktív fantáziát,

– összpontosított, megtervezett munkára szoktat,
– elősegíti a gyermek testi, térbeli biztonságának javulását, időérzékének fejlődését,
– fejleszti a nagymozgásokat, a testképet, az egyre finomodó látás, hallás percepciót,
– alakítja a beszéd tisztaságát, a kifejezőkészség árnyaltságát, a mimetikus eszköztárat,
– elősegíti a szereptartó, ritmus- és kommunikációs készség fejlődését;
– viselkedési bátorságot, biztonságot nyújt a társadalmi élet számos területén (pályaválasztás, ügyintézés, családi, iskolai gondok, stb.)
– könnyed és természetes kapcsolatot teremt a nemek között,
– ellensúlyozza a passzivitást, amelyet a tömegkommunikációs eszközök idéznek elő.

❖ A drámajáték módszerével (mi pedagógusok):
– gazdagíthatjuk az alkotó munkát, a szabadidő eltöltését,
– színesíthetjük a korrekciós, fejlesztő foglalkozásokat,
– megoldhatunk nevelési feladatokat (illemszabályok gyakorlása)
– feloldhatunk különböző konfliktusokat,
– kompenzálhatjuk a hátrányos helyzetet, a beszédretardációt,
– megjelenithetünk irodalmi alkotásokat.

❖ ***A bábjáték fejlesztő hatása***

A bábjáték módszere jelentős a gyermekek erkölcsi, intellektuális, esztétikai érzelmeinek nevelése szempontjából. A felnőtt bábjátékából a gyermek megtanulhatja:
–az új szavakat,
–az új fogalmakat,
–a tiszta hangképzést, a helyes artikulációt,
–a beszéd zeneiségét és dallamát kifejező mondatprozódiai elemeket,
–a tagolt beszédet,
–a kommunikációs helyzeteket, interperszonális kapcsolatokat.
A gyermek saját bábjátéka során megtanulhatja:
–gondolatait, érzelmeit, indulatait verbálisan kifejezni, ítéleteit megfogalmazni,
–hanggal, mozgással konkretizálást, párbeszédet, az általa ismert verbális kifejezéseket alkalmazni.
Továbbá fejleszti a gyermek:
–a szem–kéz koordinációját,
–finommotorikáját,
–testrészeinek ismeretét,
–látási, hallási, mozgásos észlelését,
–térpercepcióját.
A bábok közös elkészítésénél is fejleszthetjük a gyermekek:
–finommotorikáját,
–szem–kéz koordinációját (vágás, festés, ragasztás, stb.),
–testfogalmuk (emberi és állati figurák megjelenítése),
–vizualitásuk (alaklátás, formálandóság),
–tapintásuk, tapasztalataik az egyes anyagokról,
–verbális kifejezőkészségük, szókincsük (eszközök, anyagok, színek, formák, cselekvések, a báb testrészei, ruházatának nevei bővíti szókincsüket).
A bábjáték módszere tökéletesen biztosítja a komplex nevelő hatásokat, mert:
–Erős ingerhatású, így tartós érzelmi kapcsolatok megszilárdítója.
–Képeivel, színeivel, mozgásával, hanghatásával és cselekményével örömforrás a gyermek számára, ezért pozitív hozzáállást vált ki.
–A gyermek számára képszerűen, szimbolizálva tükrözi a valóságot.
- Az érzelmeken keresztül a személyiség egészét formálja:

–megmozgatja a képzeletet,
–befolyásolja az akarati tevékenységet,
–fejleszti a gondolkodást,
–karakterével elősegíti a fogalomalkotás,
–elősegíti a figyelem és az emlékezet fejlődését.
–Mint ábrázoló művészet az érzelmeken keresztül hat a tudatra.
–Nagy a kontaktusteremtő ereje (a gyermek azonosulási készségét aktivizálva együttjátszásra, beszédre ösztönöz).
–A művészet eszközeivel (képzőművészet, tánc, mozgás, zene, beszéd) komplex művészi hatást gyakorol a gyermekekre.

Az irodalmi nevelés személyiségformáló hatása

- Az óvónői beszédminta alapján a befogadás, a gyakorlás által a gyerekek kiejtése csiszolódik, gyarapodik szókészletük. A mechanikus bevésésből fakadó sikerélmény ösztönzően hat a gyerek tanulási folyamatára. Anyanyelve, irodalmi szépérzéke tökéletesedik.
- A népmesék, mondókák, az irodalmi művek hallgatása, mondogatása közben erősödik az egymás iránti figyelem, az összetartozás érzése is. Az irodalmi élmény érzelmeket vált ki a gyerekben. A gyerek átéli a sok pozitív érzelem, öröm, boldogság, lelkesedés, csodálkozás, derű mellett a negatív érzéseket, igazságtalanságot, szomorúságot, bánatot is. Az ismétlések, a dramatikus játszások, a bábozások lehetőséget nyújtanak az irodalmi élmény újra átélésére, az önálló fantáziadús alkotásra.
- A népi mondókában rejlő ritmikusság képes a gyereket vidámabb, jobb hangulatba emelni, a belső mozgásfeszültséget levezetni, mozgását összerendezettebbé alakítani. Konfliktuskezelési módjuk, problémamegoldó készségük a népmesei minták hatására alakul. A népmesék cselekménye állásfoglalásra készteti a gyereket, ami erkölcsi érzékük, avagy ítélőképességük alakulását segíti. Az élmények hatására, kötődésük alapozódik a népköltészet értékei iránt.

Összegzés

Az óvodában szerzett esztétikai, irodalmi élmények és a népköltészet értékközvetítő hatásai a fejlődő személyiség irodalomhoz való későbbi viszonyát befolyásolják. Fontos, hogy az óvónő, a mindennapokban az irodalom nyújtotta érzelmeket természetes viselkedésmódjával közvetítse:
"Ezt a kincset nem lehet médiára, könyvre, kazettára bízni. Véren át és lelken át, tenyérből tenyéren, testtel a testhez érve, zöldellő búzacsíra fölé hajolva vagy épp az ünnepi gyertyák gyújtva csak az együttes élmény során adható át a hagyomány. Itt és most mutasd neki, tedd meg vele, amikor annak a tettnek ideje van." (Gabnai Katalin, 1994.)

Fejlődés várható eredménye

- Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- Néhány népmesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Szeressék a népköltészeti alkotásokat.
- A nemzetiségi kultúrkincsből származó néhány mondókát, verset képes legyen emlékezetből felidézni.
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

A gyermek és az esztétikum

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. A gyermek közvetlen környezetében találkozik először a színek, formák, hangok, ritmus világával, az élővilág állandó változásával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre épülnek. A gyermekek otthoni

környezetükből nagyon eltérő tapasztalatokkal, esztétikai érzékeket (ízlést) alapozó élménnyel kerülnek óvodánkba – mely élményeket, tapasztalatokat, ismereteket óvodai nevelésünk komplex módon építi be az esztétikai nevelésbe (a pozitívokat megerősíti és továbbfejleszti, a negatív hatásokat kiszűri).
Az esztétikai nevelés célja olyan tapasztalat- és élménynyújtás, amelynek segítségével a környező, objektív világ a gyermek számára érzéki síkon megfoghatóvá válik és képessé teszi a gyermeket a valóság esztétikai felismerésére, megvalósítására és létrehozására.
Az óvodáskortól kezdve céltudatosan fejlesztjük az esztétikai fogékonyságot. A mindennapi életben rengeteg alkalom kínálkozik az esztétikum iránti érdeklődés felkeltésére, a reagálás lehetőségeinek megteremtésére. A kisgyerekekben kialakul a vágy, a kíváncsiság a széppel való „újratalálkozásra", s ez a törekvés pszichés indítékot biztosít az esztétikum iránti vonzódás állandósulására.

Az esztétikai nevelés feladata

- az esztétikai élmények iránti vágy felébresztése és megalapozása,
- a speciális, különböző tevékenységeknek megfelelő képességfejlesztés (a játékosság keretein belül),
- tér és lehetőség biztosítása az életkori sajátosságokból fakadó számyaló gyermeki
- kíváncsiságnak, fantáziának,
- céltudatosan irányítjuk a gyermeket a környezet iránti nyitottság felé.

"Élmény és tanulás, tapasztalatszerzés és gyönyörködés, befogadó és cselekvő tevékenység szorosan egymásba ötvöződő sora vezeti egyre feljebb a gyermeket, egyre gazdagítva, bővítve az esztétikum iránti fogékonyságát, vonzódását." (Mészáros István)

Felkínáljuk a gyermek számára mindazokat a lehetőségeket, amelyek az óvónői mintakövetésből is adódhatnak: a sokszínűség, az alkotó kíváncsiság kielégítésére, önnön igényeinek gazdagítási lehetőségeire. Csak az a pedagógus tud alkotó gondolkodásra nevelni, aki maga is alkotó módon dolgozik.

Lehetőséget és segítséget kell biztosítanunk a gyermek számára a szabadon választható esztétikai tevékenység gyakorlásában, élményeinek újraélésében.

A kreativitás - az alkotó gondolkodás és cselekvés - kialakítása, az esztétikai tevékenységek fontos feladata. Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás- és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adnunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket az ábrázolásban, az ének-zenében, a mozgásban megvalósíthassák. Továbbá minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. Mindig törekszünk arra, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtsunk ehhez segítsége, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

A komplex esztétikai nevelés személyiségfejlesztő hatása a nevelés és fejlesztés más területeihez is szervesen kapcsolódik.

Die Nationalitäten - Erziehung:

- Aus der Sprachkultur der Minderheit sollen die Kinder Märchen, Gedichte, Reime und Geschichten kennenlernen
- Bei dem Auswahl des literalischen Materials beachten wir das sprachliche Niveau der Kinder
- Wir bemühen uns die Volksgedichte, Märchen und Reime im Vordergrund zu stellen

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával

A zenei nevelés célja

- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való szoktatás.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése.
- Játékos zenei alkotókedvük ösztönzése.
- Az esztétikai, zenei ízlés és a mozgáskultúra formálása.
- A közös éneklés, közös játék örömének megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- A kisebbségi énekes játékok, a kisebbségi zenei élmények, tánckultúra megismertetésével.

A zene örömforrás, boldoggá, oldottá tesz. A zene a nyelvtanulásban is meghatározott szerepet tölt be. A magyar és német nemzetiségi zenei nevelés alapelveinek, feladatainak és módszereinek összhangban kell szolgálnia a gyermek zenei ízlésének formálását. Zenei anyagunkat a népi kultúra anyagából merítjük, és előnyben részesítjük azokat a dalos játékokat, melyek eredeti népi játékokat idéznek, fülbemászó, egyszerű dallammal, ritmussal és mozgással. A jól kiválasztott zenei anyagok segítik a gyermekek kétnyelvű identitástudatának kialakulását, elmélyülését. Valamennyi körjátékkal, dallal sikeresen megoldhatjuk a kiejtés gyakorlását, hiszen ezeket a dalokat a gyerekek önként, játszva ismételgetik. A közös játékban a gyermekek kontaktust teremtenek egymással német nyelven, szerepeket alakítanak, sort vezetnek, valamilyen tevékenységre választják egymást, vagy egyedül a kör közepén valamilyen tevékenységet utánoznak. Mivel ezek a körjátékok témájukat eredeti népi életből merítik, így ismereteket, megfigyeléseket, viselkedésmódokat, érzéseket, elképzeléseket tükröznek. Az énekes játékokban az óvónő jól artikulált, tiszta énekét a gyerekek leutánozzák, és ezáltal, a nyelvhez való pozitív viszonyuk elmélyül, erősödik.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik

Az ünnepekre tanult dalok ünnepélyes hangulatot keltenek, segítenek a nyelvi feladatok megoldásában, bővítik a szókincset, gazdagítják az ünnepeinket. A német nemzetiségi zenei nevelés tehát hozzásegíti a gyermeket identitástudatának kialakulásához, nemzetiségi

kultúrtörténeti események megismeréséhez, gazdagítja, színesíti nyelvi készségét, elmélyülnek zenei képességei, készségei.

A zenei nevelés tartalma

- A program zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:
  - a népi mondókák,
  - a pentaton karakterű, 6 hangterjedelmű népi dalos-játékok,
  - a zenehallgatás dalanyaga (hangulatokat, érzelmeket közvetítenek, mintát nyújtanak),
  - az énekes népszokások,
  - a készségfejlesztés zenei elemei
- **A mondókák** játékok szerint: ölbe - vevős, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók, stb.
- **A dalos játékok:** állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékra hívogatók, leánykérők, kifordulós játékok, ludas játékok, kapus játékok, küzdő játékok, sorjátékok, csúfolók, stb.
- A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek. A mindennapos hangszerhasználat a zenei készségfejlesztésben fontos szerepet játszik. Láthatatlan szállal köti őket a muzsikához, amelyet az óvónő hangszerének, zenélésének a tisztelete erősít.
- A néptánc az óvodában a felnőttek táncát jelentheti, amely élménynyújtó a gyermekek számára. A nehéz lépések nem felelnek meg a 3-6-7 éves korú gyermekek mozgásfejlettségének! A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

A zenehallgatás anyaga az óvónő igényes válogatását tükrözi. Az anyagot népdalok és müdalok alkotják, élő előadásmódban. A gépi zene nem ajánlott. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A készségfejlesztés zenei elemei

- Ide tartoznak a tiszta, a csengő hangképzés, az egyenletes lüktetés, a dallam- és ritmusmotívum visszaadása, a tempó (gyors, lassú), a dinamika (halk, hangos), a hangmagasság (magas, mély) érzékelése, éneklése és a zenei hangsúlyok kiemelése. A zörejek közül megfigyelhetők a természet hangjai, az emberi-, állati hangok, a hangszerek hangjai és a környezet zörejei.

Zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása

- Az ölbe - vevős, mondókás játékok, testközelség, az érintés, pozitív érzelmeket ébresztenek, szerepet játszanak az érzelmi kötődés kialakulásában. Az egyszemélyes játékhelyzetből fejlődik ki a gyerekek éneklési kedve. A kiszámolók segítik az igazságos döntésre törekvést és a konfliktusok megelőzését. A küzdő játékok erősítik a fiúk egészséges küzdőszellemét, nemi hovatartozásukat.
- A dalos játékok a lányok számára a lányos mozgás és viselkedés szabályait is közvetítik. Mit, hogyan illik egy lánynak, stb. A dramatikus énekes népszokások a felnőttek viselkedési szokásait adják tovább. Mindezek a mozgáskultúrát is gazdagítják.
- A zene belső lüktetése, a szabályosan ismétlődő mozdulatok fejlesztik a gyermeki mozgás összerendezettségét, fegyelmezettségét. A gyerek harmonikus, ritmikus mozgása alakul, ami a tánc alapja.

- A hangszeres játék felkelti a gyerekek érdeklődését, rácsodálkozást ébreszt, különleges világot teremt. A zenei nevelés hat a gyerekek érzelemvilágára, esztétikai fogékonyságára. Megalapozza a zenei befogadás képességét, emléknyomai fellelhetők a gyerekek improvizációiban. Az öröm újra - átélésre készteti, amit a társakkal együtt szerzett élmény is fokoz.
- A zene, mint esztétikum felfedezése, átélése és létrehozása szükségletként épül be a gyermeki személyiségbe.

Összegzés

A gyerek zenei képességeinek alapozását sokrétű zenei eszközrendszer segíti. Az óvónői igényes válogatás hatására válik a fejlesztés céltudatos eszközévé. A zene érzelmekre hat, élményt nyújt, aminek hatása életre szóló, amit a szülőkkel való együttlét még meghatározóbbá tesz.

Fejlődés várható eredménye

- Élvezettel hallgat zenét.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni.
- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallam, vagy ritmus motívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tud társaival térformákat alakítani.
- Különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt egyöntetűen esztétikusan végzi.
- Tud élvezettel, irányítás nélkül játszani néhány dalos játékot.
- Felismeri a halk-hangost, és tud halkan, hangosan énekelni, beszélni.
- Kisebbségi mondókát képes önállóan előadni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést hangszerekkel tudja kísérni.
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Az ének - zenei nevelés a művészeti és esztétikai nevelés része. A gyermeki tevékenységek sorában fontos szerepet tölt be.

Befolyásolja:
- a gyerek testi és szellemi fejlődését,
- gazdagítja érzelmi világát,
- a személyiség harmonikus fejlődését.

Die Nationalitäten - Erziehung:

- Es soll sich die aktive Musikwortschatz auf dem Gebiet des musikalischen Fähigkeits - Erweiterungsgebiet erweitert werden mit der Ernennung der Begriffspaaren, Lauttöne und Musikinstrumente
- Sei sollen sich mit der musikalischen Eigenschaften der Minderheitssprache bekannt machen, durch musikalische Betonungen, Bewegungsformen und spezielle Bewegungen
- Sie sollen die musikalischen Kultur der Minderheit kennenlernen, und solche Lieder, Reime und Kreisspiel lernen die ihnen Freude bereiten

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés célja, feladatai

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére, bátorítására.

- Az ábrázolás – és önkifejezés megszerettetése mellett célunk a gyermek megfigyelőképességének, szín – és formaérzékének, díszítőkészségének, valamint az íráshoz szükséges speciális készségek fejlesztése, illetve a képi- konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- A gyerekben formálódjanak a vizuális alkotáshoz, a befogadáshoz szükséges készségek.
- Alakuljon kézügyességük, vizuális alkotókészségük és esztétikai igényük a múlt, a jelen értékei iránt. Alapozódjék a "művészeti látás" képessége.
- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.
- A gyermekek tér – forma - szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A nemzetiségi kultúra sajátos tér-, forma-, színvilágának megismertetése. A nemzetiségi alkotói kultúra átörökítése. Erre kiváló lehetőséget ad a német nemzetiséghez tartozó nagyszülők, ismerősök produktumainak bemutatása.
- Fontos a környező valóság megfigyelésének, a természeti szépségek észrevételének képességét alakítani.
- A jeles napi készülődések során a gyerekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében. (Például az András nap utáni adventi koszorú készítése, a mézeskalács gyúrása, díszítése, a Luca búza vetése, a farsangi-maszk készítések, a húsvéti tojásfa díszítése, a májusfa szalagozás, stb.)
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Ajánlatos a természetes anyagok:
  - termések: kukorica, makk, gesztenye, csuhé, zöldségek, stb.
  - növények: nád, szalma, vessző, stb.
  - állati eredetűek: gyapjú, toll, méhviasz, stb.
  - textíliák, fonalak, spárgák, agyag, homok, kavics.

A vizuális nevelés az esztétikai nevelést szolgálja. A gyermek ábrázolótevékenysége nem más, mint a tárgyi világ cselekvő birtokbavétele. Környezetében állandó vizuális ingerek érik. Fontos, hogy a gyermeket esztétikus funkciójában is szép, egymással harmonizáló tárgyak vegyék körül.

A célok elérése érdekében végzendő feladataink

- A figyelem felkeltése a természetben és környezetünkben látható szép iránt.
- Az érdeklődés felkeltése a színek, a színharmóniák, formák iránt.
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A rajzkészség és kézügyesség fejlesztése, egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése, különböző anyagok és technikák megismertetésével.

- Sokféle lehetőség megmutatása a képi-térbeli megjelenítésre.
- Az íráshoz szükséges speciális készségek fejlesztése, kézmozgások finomítása (finommotorika fejlesztése), a helyes testtartás kialakítása, a vizuális percepció fejlesztése.
- Az önértékelési képesség kialakítása (tudjanak beszélni, véleményt formálni saját és társaik munkájáról).

Ha a gyermek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek minél több lehetőségét építjük be, a technikák (tevékenységek) gyakorlására, pontosítására minél több időt, alkalmat teremtünk, előbb-utóbb elér arra a szintre, amikor "művei" kifejezővé válnak, tükrözik világról szerzett ismereteit, érzelmi megnyilvánulásait.
Hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. "Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos". (Óvodai nevelés országos alapprogramja)
Ebben csak akkor segítjük, irányítjuk, ha elakad, ha a gyermeknek szüksége van az instrukciókra.
Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz.

Képalakítás fejlesztésére javasolt tevékenységek, lehetőségek

- Firkálgatás, rajzolgatás, festés a gyerekek kedve, érdeklődése szerint, emlékképeik, képzeleteik nyomán (3-4 éves korban).
- Emberalakok, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján, különböző cselekményes jelenetek, mese-vers megjelenítéseként (4-5 éves korban).
- Tetszés szerinti színválasztás, színhasználat, gyönyörködés a szép szín - együttesekben.
- Ábrázolás a megszokottól eltérő formájú, színű és nagyságú képfelületen, változatos anyagú papírokon.
- Vonalak és a színekkel képzett foltok használata (3-4 éves korban).
- Vékonyabb-vastagabb vonalak, tagoltabb formák, részformák, színek, színfoltok alkalmazása, mindezek ritmusba rendezése díszítésekben. Formák képzése vonalakkal, színfoltokkal.
- Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése.
- Tájékozódás a kép síkján, térviszonyok jelzése.
- Képek készítése festéssel, rajzolással, papírragasztással, agyaglapba karcolással, tárgyak lenyomataival. Képalakítás spárga és fonaldarabkák textillapra applikálásával, színes papírlapra tépéssel kialakított papírfoltok felragasztásával.
- Rajzolás puha ceruzával, zsírkrétával.
- Festés ecsettel, sokféle színű sűrűre oldott gombfestékkel, temperával. Színkeverés festékkel, új színek létrehozása. Az ecset kimosásának, a helyes vízhasználatnak a gyakorlása.
- Rajzolás nagyobb felületre: homokba pálcával, színes aszfaltkrétával táblára, földre tett csomagolópapírra, udvaron, aszfalton (egész nagy méretekben is.)
- Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése kisebb és nagyobb méretekben, élmények alapján vagy elképzelés szerint.
- Rajzolás nagy méretben - együtt is -, a földre, az aszfaltra.
- A környezetben található, a gyerekeknek kedves, számukra érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése és emlékezet alapján való egyéni témába ágyazott megjelenítése.
- A rajzolt formák gazdagítása, díszítése a gyerekek tetszés szerinti formákkal, színekkel, formaismétléssel.
- Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása (különféle technikákkal és anyagokkal).
- Gombfesték, valamint a tempera használata. Fehér temperával való keverésének kipróbálása, keveréssel előállított színekkel, az egyéni színkeverés érvényesítésével különböző méretű kompozíciók (bábok, álarcok, díszletek) festése.

- Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, ennek további díszítése saját rajzaikkal.
- A formára, színre, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése és megfigyelések végzése, térkifejezés a kép síkján egymás melletti, fölötti formákkal.

Plasztikai munkák - a mintázás fejlesztésére ajánlott tevékenységek, lehetőségek

- Tetszés szerint különféle formák, tárgyak, anyagok gyurkálása, formálgatása és díszítése különböző eljárásokkal.
- Tapasztalatszerzés az anyagok tulajdonságairól, viselkedéséről: nyomhagyás, karcolhatóság, képlékenység. (Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok használata).
- Anyagok formálása, formákra alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés: nyomkodva, gyurkálva, mintázva, gömbölyítve, sodorva, simítva, karcolva, gyűrve, tépve, ragasztva stb.
- A konstruálás, az anyagok formálása során tapasztalják meg a gyerekek, hogy "miből mit lehet csinálni."
- Különféle természeti tárgyak gyűjtése az óvoda környékén, séta közben kirándulások alkalmával. A gyűjtött tárgyak formáinak összehasonlítása más formákkal, szétválogatása, csoportosítása szempontok szerint (pl. felületi tulajdonságaik szerint).
- Figurák, alakok mintázása, törekedve a formák tagolására, a főbb részformák érzékeltetésére, ábrázolására, díszítésére.
- Egyszerű ajándéktárgyak, játékok készítése szerkesztő-összerakó munkával, díszítések kézi munkával. Bábok, díszletek készítése, ezek festése, összeszerelése.
- Változatos, sokféle, lehetőleg nemes, könnyen megmunkálható anyag használata.
- Ismerkedés különféle technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása (nyírás, tépés, hajtogatás, konstruálás, plasztikus formálás, stb.)
- Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, a legjellemzőbb forma, a legfőbb tagoltság egyéni érzékeltetésével. A mintázott figurák összerendezése különböző térbeli kompozícióba.
- Játékok, bábok, modellek, ajándékok, fenyődíszek készítése szerkesztő és konstruáló munkával, mintázással, szövéssel, fonással. Díszítésük kézimunkával - a gyerekek által ismert eljárások önálló alkalmazásával. Változatos, képlékeny anyagok alkalmas eszközökkel, szerszámokkal való alakítása, formálása.
- A kézimunka és az ábrázolás technikáinak együttes alkalmazása.
- A formára és anyagismeretre vonatkozó tapasztalatszerzés, megfigyelés.

Építés

- Különböző formák rakosgatása, sorakoztatása.
- Különféle anyagokból tárgyak, elemek felhasználásával kisebb-nagyobb méretű térbeli alakzatok építgetése, alakítása együttesen is.
- Téralkotó tevékenység a belső terekben, a gyerekek által a játék során kialakított térrészek berendezése a célnak megfelelően.
- Térbeli tapasztalatok, tájékozódás a dolgok térbeli helyzetei, formák egymáshoz rendelésének egyszerű lehetőségei felől, soralkotás, ritmusképzés.
- Nagy térbeli alakzatok formálása a gyerekek közös, mozgásos játékai során.
- Nagyobb térben - nagyobb méretű elemekből búvóhelyek, házak stb. építése.
- Hosszabb időn keresztül, közös munkával, gazdagodó formavilágú építmények építése.
- Különféle makettek építése és berendezése a gyerekek által alkotott modellekkel.
- Tájékozódás a térben, téralakítás.
- Statikai tapasztalatok gyűjtése.

- Arányviszonyok, a makettek és a hozzájuk készített kiegészítő formák egymáshoz viszonyított méretei.
- Közeli tájházakkal, kiállításokkal, helyi műemlékekkel való ismerkedés.

A kétnyelvűség és a német nemzetiségi identitástudat kialakítása és fejlesztése a vizuális nevelésben

A gyerekeket megismertetjük német nemzetiségi kultúránk tárgyi emlékeivel. Ellátogatunk a Tájházakba, ahol bemutatjuk az óvodásoknak a német népi építészeti emlékeket, a német kisebbség életmódját, szokásait, hagyományai tükröző tárgyi emlékeket. Részt veszünk a Német Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett Német Nemzetiségi Napon, ahol a gyermekek sváb ruhába öltözve német nemzetiségi dalokat, körjátékokat, táncokat és mondókákat mutatnak be. Megtekintjük a német népi kultúrát bemutató kiállításokat pl. hímzések, szövések stb., évente megszervezzük az ún. „Hagyományápolási napot", ahol megismerkedhetnek a gyerekek a régi mesterségekkel (kenyérsütés, seprűkötés, „Steckepuppe" – készítés, stb.)
Az óvoda környezete is tükrözi a német kisebbségi kultúrát, tárgyi emlékeit. Gyűjtőmunkánkba bevonjuk a gyermekeket, szülőket, nagyszülőket. A gyermekek tisztelik és becsülik e tárgyi kultúra értékeit.
Dekorációnk részét alkotják a német népviseletek, terítők, törölközők, köcsögök, szakajtók stb.
Rajzolás – mintázás, kézimunka során gyakran merítünk témákat a népi kultúrkincsből (csuhézás, mézeskalács-, és fánksütés stb.)
A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk a német nyelv mind jobb elsajátítását a gyermekeknél (figyelembe véve egyéni fejlettségi szintjüket.)

A vizuális tevékenységek személyiségfejlesztő hatása

- A gyerek a vizuális technikák gyakorlása során minden alkalommal átéli az alkotás örömét, a sikerélmény pedig újabb alkotásra motiválja. Formálódik alkotó képzelete, ábrázolókészsége, önkifejezési módja. Az óvónői leleményesség hatására problémamegoldó készsége fejlődik, kezdeményezővé válik, önbizalma erősödik.
- A természet és a természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására, és a finom-motorikus készségek fejlődéséhez, fejlesztéséhez is új terepet szolgáltatnak. Egyben hozzájárulnak a természettel való együttélés folyamatosságához. A természet látványa segíti a vizuális funkciók, azaz a szín, forma, alak észlelés fejlődését.
- A változatos cselekvések során a gyerek alkotókészsége, fantáziája csiszolódik, amely hat értelmi képességeinek fejlődésére is. A gyerek képessé válik arra, hogy megfigyeléseit átértelmezze, azokat új kombinációban alkalmazza. Alakul képszerű gondolkodása, fogalomalkotása konkréttá válik. Az elkészült tárgyak, népi játékszerek tovább motiválják tevékenységüket, gazdagítják játékukat, alkotásra képes emberré teszik őket. Közben finom-motorikus készségük fejlődik.

Összegzés
A megerősítő légkörű környezetben a gyerek jókedvvel, szívesen alkot. Nyitottsága, magabiztossága alkotásra készteti. A szülőktől, a nagyszülőktől ellesett technikák, fogásmódok ösztönzően hatnak. Tevékenységének, alkotó munkájának eredményei a személyiségének fejlődését tükrözik.

A fejlődés várható jellemzői a rajzolás – festés - mintázás - kézimunka területein az óvodáskor végére a fejlesztési területek megoszlása szerint

Téralakítás

- A gyerekek meglehetős biztonsággal mozognak az őket körülvevő térben. Megértik e viszonylatokra vonatkozó kifejezéseket, maguk is használják azokat. Környezetük tárgyainak térbeli helyét képesek saját testükhöz viszonyítani.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, térbeli makettek berendezésében.
- Bátrak, ötletesek a téralakításban.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére (nagyságbeli különbségeikről, a fokozatokról).

Képalakítás

- Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák.
- Próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- Képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonyokat.
- Síkbeli kompozícióikban törekszenek a képfelület betöltésére.

Képi kifejezés

- Ismerik és egyéni tetszésük szerint alkalmazzák a képi kifejezőeszközöket (vékonyabb, vastagabb vonalakat, színfoltokat, rajzolt, mintázott formákat).
- Látási – tapintási - mozgási tapasztalataik vannak a formák tulajdonságairól.
- Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják.

Színhasználat

- A színekben örömüket lelik, színhasználatban bátrak, érvényesítik kedvelt színeiket.
- Képesek vezetéssel (irányítással) észrevenni a környezet és saját munkáik színhangulatát.
- Ismerik a színek sötét és világos árnyalatait.

Díszítés

- Önállóan - saját elképzeléseik alapján - díszítenek tárgyakat.
- Érvényesül ritmusteremtő képességük a forma és színismétlésben, kedvvel alkalmazzák képalakításukban és plasztikai munkáikban a forma és színritmusokat, a díszítés többféle technikáját.

Kézimunka - plasztikai munka

- Szívesek használják az alapvető technikai eljárásokat, eszközöket, anyagokat.
- Van tapasztalatuk ezek legfontosabb tulajdonságairól és használatuk módjáról.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű kellékeket, modelleket, maketteket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

A környezet esztétikája

Az esztétikai nevelés érzékszerveken, érzelmeken átható folyamat. A gyerek fogékonysága által minden őt körülvevő környezeti ingerre érzékenyen reagál. A gyerekre hat a közvetlen környezete, valamint a távolabbi, az óvoda és a település maga. A gyerekek más-más esztétikai élményekkel érkeznek. Az óvoda egyrészt kompenzáló szerepet tölt be, másrészt teljes megjelenésében alakítja az esztétikum iránti fogékonyságot.

Az óvodai környezetet a tagoltság, az egyszerűség és a tágasság jellemzi. Fontos, a természetes anyagok, plasztikus felületek jelenléte. Az óvodát díszítő textíliák, tárgyak jellegzetes német nemzetiségi népművészeti mintával díszítettek. Több hagyományos használati tárgy is elhelyezésre került az intézményben. Lényeges, hogy az óvoda nem múzeum, hanem nevelési intézmény, amely igyekszik megteremteni az egyensúlyt a régi és a mai világ között, értékmegőrző, értékteremtő, értékközvetítő szerepe van.
Az óvoda dolgozói személyes példamutatással - esztétikus megjelenéssel, kulturált viselkedéssel - igyekeznek modellt nyújtani a gyerekek és szüleik számára. A gyerekben az eltérő tevékenységekben viselt öltözék látványa és viselése tudatosítja a célszerűség és esztétikum összekapcsolását. Pl.: a zöldségtisztításhoz használt fehér kötények, a tornaruha, stb.
Az ünnepnapokon az egész óvoda "ünnepi ruhát ölt". Esztétikai érzékformáló hatást nyújt az óvónők, társak látványa és az összhangot tükröző feldíszített folyosó, csoportszoba. Az ünnepnapok másságából fakadó ünnepi viselet ízlésformáló, hangulatfokozó élmény. A gyerek megtanulja, hogy az ünnepnaphoz más viselet, viselkedés illik. Az élmény nem csak az összetartozás élményét erősíti, hanem az esztétikus környezet, öltözködés iránti igény is alapozódik.

Összegzés

A gazdagon megélt tevékenységek, rácsodálkozások megtanítják a gyermeket a szép élvezetére. Esztétikai ítélőképessége fejlődik. Nemcsak az általuk értelmezett szép, hanem az általános művészeti kultúra értékeinek élvezetére is, mivel a "valamit csinálni" öröme elvezet a "valamit létrehozni", az alkotás örömeig.

Die Nationalitäten - Erziehung:

- Der Wortschatz der Kinder soll durch das kennenlernen von verschiedenen Techniken und Benennung von verschiedenen Mitteln und Methoden erweitert werden
- Sie sollen fähig sein mit einfachen Sätzen ihre Erlebnisse und Erfahrungen zu erzählen

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbba az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:
a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
c) szervezett mozgásos tevékenység.

- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.
- Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- A mindennapos spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik a mindennapos irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.
- Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A mindennapos mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyerek természetes szükséglete. A program sokrétűen elégíti ki a gyerek mozgásigényét. Tudatosan segíti a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektet az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára. A mozgás nem szükül le a testnevelési foglalkozások, mondókás-énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

Kétnyelvűség a mozgásfejlesztésben:

A mozgás fejlesztésében is érvényesítjük a kétnyelvűséget. A magyar nyelvű foglalkozások, fejlesztések tematikáját követve a mozgásfejlesztésben alkalmazott legfontosabb és legegyszerűbb német kifejezések mindennapos használatával a gyermekek szókincse az utánzásos nyelvelsajátítás módszerét alapul véve folyamatosan bővül, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően.

A mozgásfejlesztés célja, feladatai

- A természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása.
- A mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába.
- Az egészséges testi fejlesztés, ami a következők szerint tovább tagolható:
  - a kisebbségi kultúrára jellemző mozgásos játékok játszása,
  - differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése, a testséma és a helyes testtartás alakítása,
  - a térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése,

- a mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése, különösen a népi mozgásos és egyéb játékok által,
- a rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása,
- az egészséges életmódra való készségek, jártasságok alapozása,
- családi szemléletformálás,
- egészségóvás megelőzéssel.

❖ Harmonikus mozgása hat a gondolkodás-fejlődésére, találékonyságára és kombinatív képességére, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a megfelelő iskolai teljesítményhez.

Mindennapos szabad, spontán mozgás

❖ A mozgást nem kell külön megszerettetni a gyermekkel, mert az állandó belső késztetést érez a mozgásra, örömmel és természetes módon gyakorolja azt.
❖ Az óvodaudvar lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, miáltal a gyerek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A mozgásos népi játékok tere is igazában a kinti tér: szembekötősdi, labdacica, célba dobások, ugróiskola, kötélhúzás, stb.
❖ A gyerekek különböző terepeken gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: fogó, mászások (fára is), bújócskák, futások, járások, labdajátékok. Érdemes kihasználni a szintkülönbségeket, a fák, bokrok, füves területek, lejtők adta lehetőségeket. Az óvónő a téli időszakban, jeges játékokat szervez, csúszkálást, szánkózást, hógolyózást, stb.
❖ A mozgásos játékok során is a gyermek választhatja meg játékát, társait. A szabad időben zajló szervezett mozgásos játékokban a gyerek önként vesz részt. Fontos az egymás testi épségének megóvása, a balesetmentes helyszínek, eszközök megválasztása.

A szervezett testnevelés tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, emelések-hordások, egyensúlyozások, a mozgásos játékok alkotják.

A testnevelés szervezetten két formában van jelen az óvodában:

❖ **a mindennapokban** 15-20 percben, sok játékkal, a testnevelés foglalkozásokon már kipróbált gyakorlatok, mozgásformák beiktatásával, pergő ritmusú, frissítő mozgással (kötelező jelleggel).
❖ **a testnevelés foglalkozásokon, amit** az óvónő heti egy-két alkalommal kötelező jelleggel szervez, állandó napokon.

A mozgás személyiségfejlesztő hatása

❖ A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermek anyagcseréjét, fokozza a teljesítő képességét. Segíti az új mozgásformák kialakulását, begyakorlását, a mozgásszervek fejlődését. Alakítja a mozgásszokásokat, és a játéktudat szintjét.
❖ A mozgásos játékok erősítik az egymásra figyelést, az együttműködési készséget, leszoktat az önzésről. A szabálytartás az önuralmat erősíti, alakul az egészséges versenyszellem. Fejlődik a gyerek kitartása, koncentráló képessége és állóképessége. A mozgás örömélmény, érzelmi hatásokat vált ki.
❖ Fejlődik a gyerek érzelmi, szociális és értelmi képessége. Harmonikus mozgása hat gondolkodás-fejlődésére, találékonyságára és kombinatív képességére.

A mozgás hatása az értelmi képességek fejlődésére

❖ A mozgásos játékok- gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyerekek vizuális memóriája.
❖ A testrészek, téri irányok, formák megismerésével, megnevezésével, bemozgásával bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.

- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.
- A mozgás közben számtalan lehetőség nyílik mennyiségi és formai, vizuális és környezetismereti tapasztalatok szerzésére.

A mozgás hatása a szociális képességek fejlődésére

- Segíti az "éntudat" fejlődését (a saját testének és mozgásos képességeinek megismerése révén).
- A közös örömmel végzett mozgás közben a gyermek társas kapcsolatai kiszélesednek.
- A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

A testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben (alkalmazott) végzett testmozgások (amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változhat.

Játékok: futó-, utánzó-, szerep- és szabályjátékok.

Rendgyakorlatok: egyenes testtartás, vonal és köralakítás, fordulatok meghatározott irányba.

Járás: kis és nagy lépésekkel, különböző irányokba fordulással, változó szélességű sávok, vonalak között, különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával, speciális járások, állatjárások utánzása, ritmusra járások, különböző tempóban - majd közbeni tempóváltással.

Futás: különböző tempóban - majd közbeni tempóváltással, különböző irányokba - majd közbeni irányváltoztatással, változó szélességű sávok között, különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, versenyfutás.

Szökdelések, ugrások: helyben és haladva (előre-hátra) - páros lábon, váltott lábbal, akadályokon át - le - fel (pl. mélyugrás, magasugrás).

Támasz, függés és egyensúly gyakorlatok: csúszás, kúszás, mászás különböző irányokba, majd irányváltoztatással, különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon - talajon, padon, zsámolyon, bordásfalon - vízszintes és függőleges irányba, különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával.

Egyensúlyozó járás emelt szeren (pl. pad), forgások fordulatok, testhelyzet változtatások (pl. kötéllétra).

Dobások, labdagyakorlatok: (szem-kéz koordináció fejlesztésére)

- babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött,
- babzsák csúsztatás két vonal közé,
- babzsák dobás vízszintes és függőleges célra,
- labdajátékok (labdagurítások, labdavezetések, labda feldobások - elkapások, alsó és felső dobások, labdahajítások).

Gyakorlatok szem-láb koordináció fejlesztésére:

- ugrókötéllel, kötél fölött átugrás - változó magassággal,
- különböző lábakkal karikába belépés, kilépés, beugrás, kiugrás,
- ugróiskolák egyszerűbb és nehezített formában,
- függeszkedés - átfogással tovahaladás,
- lábbal különböző formák rajzolása (alkalmi felületen, homokba, hóba).

Koncentrációs mozgásgyakorlatok: kézi - szergyakorlatok (babzsák, bot, szalag, karika, labda).
Gimnasztika:

- nyakizom gyakorlatok (fejfordítás, fejkörzés)
- kartartások, karkörzések, karlengetések, karhúzások (különböző irányokba, formákba ritmusra is),
- törzsmozgások (törzsfordítások, törzshajlítások)
- lábmozgások (lábemelések, lábkörzések, láblengetések, lábhajlítások, lábfejgyakorlatok),
- kar-láb- és törzsmozgások, testhelyzetek, ellenoldaliságban ritmuskeresztezett mozgások kialakítása, végzése a mozgáskoordináció kialakulása érdekében.

Összegzés

A gyerek mozgásán keresztül ismeri meg a világot. A nap folyamán a gyerek állandó "mozgásban van". A tapasztalatok hiányában még nem látja minden mozgásának a következményét. A felnőtt az önpróbálkozásnak teret ad, türelemmel kivár, balesetveszély esetén lép közbe.

Fejlődés várható eredménye

- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Versenyjátékokban betartja a szabályokat.
- Tud ütemtartással járni.
- Tud helyben labdát pattogtatni.
- Tud egykezes felsődobással célba dobni.
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- Szeret mozogni, kitartó és mozgásos játékokban.
- Ismerjen néhány népi mozgásos játékot, irányítás nélkül is játssza.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Die Nationalitäten – Erziehung:

- In den verschiedenen Bewegungsarten soll die sprachliche Entwicklung verwirklicht werden
- Durch die Bewegungen (mit der Hilfe der Anschaulichkeit) soll ihr passiver Wortschatz erweitert werden
- Die Kinder sollen aktiver Wortschatz, sprachliche Ausdrücke aneignen, in den Bereich der Großbewegungen, der Feinmotorik, das Körperschema und die Raumorientierung

Külső világ tevékeny megismerése:

"A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-társadalmi (emberi-tárgyi) környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését." (Óvodai nevelés országos alapprogramja)
A külső világ tevékeny megismerésére nevelés elősegíti, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti-társadalmi környezetből olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek. Segíti a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását (rendezését, felszínes ismereteik elmélyítését, rögzítését, részben újakkal való gyarapítását), fejleszti értelmi képességeiket (figyelmüket, megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat, kifejezőkészségüket,

beszédüket, ítélőképességüket, az összefüggések meglátását), pozitív viszonyulás kialakítását a természeti, emberi, és a tárgyi környezethez. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
A külső világ tevékeny megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet minél átfogóbb megismertetése által közvetítjük a gyermekek felé az egyetemes, a nemzeti és nemzetiségi kultúra értékeit, hagyományait, a nemzetiségre jellemző néphagyományokat. „A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek védelmét."

A társadalmi és természeti környezet megismerésére nevelés célja, feladata
A környezet megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti, ébren tartja a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat.
Célja,

- hogy nyitottá tegye a gyermekeket a környezeti hatások befogadására,
- a felszínes érzékeléstől az egyre tudatosabbá váló megismerés felé vezesse a gyermekeket.

A cél megvalósítása érdekében végzendő feladataink
Mivel a környezet megismerésének óvodai feladatai részben a gyermek otthoni, óvodán kívüli tapasztalataira épülnek, meg kell ismernünk a gyermekek családi hátterét, szokásrendszerét majd ezeket tudatosan felhasználjuk, beépítjük a fejlesztési programunkba.
Fontos feladatunk a természeti és társadalmi környezet megismerésére nevelésben, hogy a kisgyermek eleven, élő, változásaiban gazdag, eredeti környezetben gyűjtse élménybe ágyazott tapasztalatait.

E nevelési terület módszereit is a tevékenységközpontúság jellemzi.
Sokféle tevékenység lehetőségének biztosításával, természetes élethelyzetek teremtésével elősegítjük, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel, figyelhessék meg környezetük tárgyait, jelenségeit. Ezzel segítjük a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének, megismerési vágyának felkeltését és elmélyítését. Lehetőséget teremtünk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére.
A tapasztalatszerzés cselekvően átélt, érzelmileg színezett tevékenységeihez minden gyermek számára - folyamatosan - biztosítjuk az eszközöket. Külön hangsúlyt kapnak a természetes alapanyagú eszközök. Az esztétikai célszerűségi szempontok érvényesítése mellett hatásukat fokozza, hogy a környezetükben megtalálhatóak, s önálló alkotásra is serkentenek. A szerzett tapasztalatok rendszerezésének megtanítása lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságának alakulását, mivel a gyermekeknek alkalmuk nyílik többféle megoldás közötti választásra, a különböző szempontok felfedezésére.
Nagy hangsúlyt helyezünk a kulturált élet, a helyes viselkedés szokásainak, a természeti-társadalmi (emberi-tárgyi) környezethez fűződő helyes érzelmi és erkölcsi viszony kialakítására (pozitív viszonyulás).
Mindezen feladatok megoldása a gyermekek aktív részvételével, akaraterejük, kitartásuk fejlesztésével, személyiségük sokoldalú kibontakoztatásával történik.
A természeti és társadalmi környezet megismerésére nevelés csak komplex módon és az óvodai élet folyamatában valósítható meg.

A társadalmi és természeti környezet megismerésének tartalma

A gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról:

- adataikról (saját nevük, életkoruk, lakcímük, szüleik neve, foglalkozása, testvéreik száma, neve),
- a családtagok egymáshoz való viszonyáról, kapcsolatáról, munkájáról, kötelességeiről, az együttélés tapasztalatairól,
- legyenek tisztában a szeretet, a tisztelet, az együttérzés, az egymás iránti érdeklődés, segítő szándék - fogalmaival, és próbálják erre alapozni mindennapi viselkedésüket tágabb környezetükkel szemben is.

Az óvoda új környezet a gyermek számára. Fontos, hogy megismerése érzelmileg pozitívan hasson. Ismerkedjenek meg az óvodával (környezetével, játékaival, eszközeivel) életével-szokásrendszerével, feladataival, a felnőttek óvodai munkájával. Koruknak megfelelően - önállóan is - járuljanak hozzá vállalkozásaikkal, közreműködéseikkel környezetük ápolásához (rendben tartásához, szebbé tételéhez).

Testünk, testrészeink, érzékszerveink megismerése, önmaguk és mások jellegzetes külső tulajdonságainak megtanulása, azonosítása, a megszerzett, összegyűjtött tapasztalatok feldolgozása ezek funkcióiról fontos tartalmi egységet képviselnek. Testünk, testrészeink, érzékszerveink tisztántartása, ápolása, védelme - ezeknek nemcsak az ismerete, hanem folyamatos gyakorlása - nagy jelentőséggel bír egészségünk megőrzése érdekében, a betegségek elleni védekezésben is. Tapasztalataik alapján bővítjük és rögzítjük ismereteiket az orvos gyógyító munkájáról (betegségek, beteg ápolása, gyógyszerek használata.)

A közlekedésre nevelés fontos szempontja a helyes viselkedés megalapozása - az utcán, a tömegközlekedési eszközökön. Ezt néhány alapvető közlekedési szabály megismerésével, azok betartásával, az adott helyi lehetőségek közötti gyakorlással alapozzuk meg. (A közlekedési jelzőlámpa színeinek jelentése, a gyalogátkelőhely jele - használatuk). Ismerkedjenek meg a különböző közlekedési eszközökkel. Az óvoda környezetében megtalálható lehetőségeket természetes környezetben, a nem elérhetőeket képről, filmről. Legyen ismeretük néhány alapvető közlekedési eszköz funkciójáról, pl.:

- az autóbusz - embereket szállít
- a teherautó - árut fuvaroz
- a mentő - beteget visz.

Az évszakok, napok, napszakok folyamatos megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése, a természeti környezet megismerésére, különböző összefüggések megláttatására alapvető lehetőséget biztosítanak. Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre (pl. öltözködésünkre), az évszakra jellemző jegyek alakulása, a színek és fények megfigyelése (esztétikája, szépsége) a legegyszerűbb biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalásokra adnak lehetőséget. Alkalmat (helyet, időt, teret) kínálunk és biztosítunk a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik felfedezés, a kutatás örömeit. Az így szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezése, ismeretek rögzítése által megtanulják az évszakok nevét, jellemzőit, sorrendjét, a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat.

A növény és állatvilág megismerése szoros egységben történik az adott évszak, nap ill. napszak megfigyelésével. Megláttatjuk az összefüggéseket közöttük, a növény és állatvilágban történő változásokat, alkalmazkodásukat, reakcióikat, viselkedésüket. Alkalmat teremtünk közvetlen módon találkozni a természetvédelemmel, környezetvédelemmel.

Az óvoda közvetlen természeti és társadalmi környezetének megismertetése-megismerése (amelyben élünk) szintén fontos tartalmi egységet képviselnek. Felhívjuk a gyermekek figyelmét e környezet értékeire - szépségeire. A környezetünkben előforduló középületek, közintézmények

látogatásai során ismerjék meg azok funkcióit, feladatait, az itt dolgozó emberek munkáját (foglalkozásokat).
Természeti környezetünk növény- és állatvilágának folyamatos megfigyelése, e szépségek megóvása érdekében végzendő feladataink - a természet megszerettetésére, annak ápolására, az állatok gondozására, egyáltalán a pozitív viszony kialakítására, megerősítésére irányul.
Mind a társadalmi, mind a természeti környezet ismereteinek tartalma akkor megalapozott, ha az a gyermek számára érzelmileg telített, élményhatású, az egyes gyermekek számára konkrét tapasztalatokon alapul.

A külső világ tevékeny megismerése – környezet- és természetvédelem

„Környezetvédelmi nevelés helyett inkább környezeti nevelést mondunk, mivel nemcsak védelemre, hanem kultúrára, világképre és életmódra való nevelésről van szó. A környezeti nevelés célja a környezetvédő gondolkodásmód és környezetbarát életmód kialakítása és terjesztése. A környezeti nevelés az egész személyiséget érinti, egyformán fontos benne az érzelmi, értelmi és mozgásos szféra. Míg egy kisgyermek döntően érzelmi síkon „fogható meg", addig a nagyobbak esetében az arány eltolódhat az értelmi szféra felé. A tényleges cselekvésnek – a természettel való közvetlen találkozásnak, s a benne – érte való közvetlen tevékenységnek – döntő jelentősége van." (Láng István (szerk.) 1993: Környezetvédelmi lexikon)
A gyermek a születésétől kezdve ismerkedik a környezettel, s az ismeretszerzés folyamata végül egy környezetbarát életvitel megvalósulását eredményezheti. Az óvodai nevelésben figyelembe kell vennünk a családi nevelést, hiszen a családok életvitele, mindennapjai határozzák meg elsősorban a gyermek attitűdjeit, szokásait, kommunikatív képességeit.
Az óvodai élet- melyben meghatározó az óvónő személyisége – példát adhat a gyermekeknek, a szülőknek. A környezetbarát életvitel kialakulásához fontos a környezetbarát óvoda megteremtése.
Óvodás gyermekeink számára a természeti és társadalmi környezet jelenti a „világot". A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Már az óvodáskorú gyermek is átéli állapotát, változásait. Részesei, alakítói, felelősei és hatásának elszenvedői vagyunk egy személyben! Nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen, felesleges elem, tényező. Hálószerűen kapcsolódik össze minden.
A gyermeket már az óvodában meg kell tanítani arra, miként lehet harmóniában élni a természettel; csak ekkor várható el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet.

Célunk olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet. Óvodásainkban azt a tudatot megalapozni, hogy bár még kicsik, de már tettek valamit a természet védelmében pozitív hatást vált ki, és egy életre szóló indíttatást jelent.

Feladataink

- Építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítsunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt
- Figyeljünk tudatosan a környezetre és a természetvédelemre, a gyermek természetszemléletének formálására
- Építsünk az óvodai életbe olyan hagyományokat, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét: - ismerje meg a szülőföldjét, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi és német nemzetiségi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét
- Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait figyelembe véve válasszunk a megfelelő lehetőségek közül.

- Alkalmazzuk a tevékenységek differenciált szervezeti formáit, az egyéni fejlesztés lehetőségeit, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.
- A séták, kirándulások, természetbeli játékok után lehetőséget adunk a benti, nyugodt beszélgetésekre, játékra, mesékre a környezet titkairól, ezzel segítve a tapasztalatok feldolgozását. Az óvodás gyermeket minden tevékenységbe be lehet vonni játékosan, a mesék világán keresztül. A természet érdekességei mesében elmondva még jobban felkeltik a gyermek érdeklődését.
- Különböző játékok, megfigyelések, kísérletek alkalmasak arra, hogy a gyermekek az óvónő vagy a szülő segítségével megismerkedjenek a talaj, a víz, a levegő fontosságával, védelmével. Nem a pontos mérés a fontos, hanem hogy együtt csodálkozzunk, megnevezzünk, elmeséljünk valamit.
- Kialakulnak azok a szokások, magatartásformák, melyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják későbbi életvitelükben.

Az óvoda közvetlen természeti és társadalmi környezetének megismerése

- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését.
- Részt vesznek közvetlen természeti környezetük ápolásában, gondozásában, pl.- madáreleség készítésével,

Kétnyelvűség a társadalmi és természeti környezet megismerésében:

Mivel a társadalmi és természeti környezet megismerése az óvodai lét minden pillanatát áthatja a maga tevékenységközpontú módszereivel, ez a terület biztosítja az egyik legtágabb teret a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel az utánzáson alapuló nyelvelsajátításhoz.
A gyermekek az elhangzott kéréseket, utasításokat megismerik, a legalapvetőbb szókapcsolatokat elsajátítják, egyéni fejlettségi szintjüktől függően alkalmazni tudják azokat.

Személyiségfejlesztő hatás

A tevékenységek során a gyerekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről, az ezekhez kapcsolódó emberi munkálatokról, az idő múlásáról. Ez a tapasztalat évszakonként más és más, de évről-évre visszatérő. Ez a hovatartozást, a biztonságérzést erősíti.
A felsorolt lehetőségek, tevékenységek által a gyerekek egyrészt megismerkednek a "külső" világgal, másrészt szert tesznek arra az érzelmi kötődésre, amelyet felnőve, a szülőföld szeretetéként fogalmaznak meg. Ez különösen igaz, ha a gyerek érzelmeken, cselekvéseken keresztül történő ismeretszerzését odaillő hangulati elemek mélyítik: mondókák, gyermekdalok, népdalok, mesék, történetek.
A külső világ megismerésére nevelés meghatározó a gyerekek képességeinek fejlesztésében, elsősorban az alábbi területeken: tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség. Egyre jobban megközelítik a későbbi megismeréshez szükséges elvonatkoztatás útját. Képessé válnak elemi problémák felismerésére és megoldására. Fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezésének képessége. Előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, véleménynyilvánításban, fejlődik kommunikációs készségük. A közös tevékenységek során kapcsolatot teremtenek társaikkal, növekszik türelmük, erősödik akaratuk, önfegyelmük. Felébred bennük a felfedezés, tudás öröme, a másság elfogadása.

Összegzés

A külső világ megismerési folyamatában a gyerek cselekvésein, érzelmein keresztül szerzi környezetéből az ismereteket. A német nemzetiségi hagyományok őrzéséből és a természetközelségből fakadó élmények eljuttatják a gyereket a természettel való együttélés harmóniájához és a hagyomány tiszteletéhez.

A társadalmi és természeti környezet megismerésében a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Család

Ismerik teljes nevüket. Tudják édesanyjuk, édesapjuk és testvéreik nevét. Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.

Óvoda

Eligazodnak az óvoda épületében, udvarán. Tudják társaik nevét, jelét, óvónőjüket, dajkájukat nevén szólítják. Tevékenységeikkel, közreműködéseikkel hozzájárulnak az óvoda mindennapi életéhez, környezetének alakításához.

Testünk

A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Tudják tisztántartásuk fontosságát, igényesek testük tisztaságára. Ismerik az orvos gyógyító szerepét. Ismerik érzékszerveiket, azok funkcióit.

Közlekedés

Ismerik a legalapvetőbb és legfontosabb közlekedési szabályokat, tudják betartásuk fontosságát (közlekedési lámpa szerepe, zebra használata). Ismerik a közlekedési eszközöket, azok legfontosabb funkcióit. Tudják a kulturált viselkedési formákat a tömegközlekedési eszközökön utazva.

Évszakok, növény- és állatvilág

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Ismerik a "növény" szót. Tudják, hogy növények fejlődése és az időjárás (évszakok) között összefüggés van. Ismernek néhány alapvető növénnyel kapcsolatos munkát.

Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hol élnek. Nyomon tudják követni az állatok életének alakulását az évszakok (időjárás) változásainak következtében. Felismerik az emberi gondoskodás fontosságát az állatok életében (etetésében és gondozásában).

A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak tartalma

A gyermekek a környezet megismerése során, a természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, ill. saját szempontok alapján.

Alkossanak megfelelő szöveget (ítéletalkotás), fogalmazzanak meg állításokat a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről. Igaz-hamis eldöntése. Végezzenek sorba rendezést, megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok, ill. egyéb szempontok szerint. Soralkotások, sorváltások balról-jobbra, föntről-lefelé. Ismerkedjenek meg a sorba rendezett elemek helyével a sorban - sorszámok.

A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. Tudják a meg- és leszámlálást 6-10-es számkörben, a gyerekek és a csoport fejlettségének megfelelően, valamint a kis számok megszámlálás nélküli, összkép alapján történő észlelését, felismerését, megnevezését. Tegyenek szert tapasztalatokra a darabszám változásairól (műveletek előkészítése).

A gyermekek szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében.

Jussanak el az egyszerű geometriai formák felismeréséig - fejlettségüknek megfelelően. Minden alkalmat meg kell ragadni, hogy a gyermekek egyaránt jól tájékozódjanak a térben és a síkban ábrázolt világban. Nevezzék meg a térbeli állások helyzetének irányait, a helyviszonylatokat kifejező névutók használatában gyakorlatra tegyenek szert (jártasság megszerzése). Másoljanak

síkban-térben. Figyeljék meg a rész - egész viszonyát. Tükörrel való tevékenységeik során tegyenek szert élményekre, tapasztalatokra.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerésében a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Összehasonlíthatóság, szétválogathatóság:

- tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon és egy-egy kiemelt, megnevezett vagy felismert tulajdonság szerint. Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik. Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- tárgyak, személyek, halmazok szétválogatása (osztályozása)
  - saját szempont szerint,
  - ismert, megnevezett tulajdonság szerint,
  - elrontott válogatás javítása,
  - más által elkezdett válogatás folytatása a válogatásban érvényesülő szempont felismerése alapján.

Sorba rendezés:

- képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére,
- megnevezett egyszerű szempontú rossz válogatást, sorba rendezést javítanak, esetenként új szempontokat is kitalálnak - azt válogatással, sorba rendezéssel kifejezik.

Számfogalom megalapozása

- megszámlálás nélkül átlátnak 0, 1, 2, 3, 4, 5 tárgyat (különféle méretben, különféle lerendezésben),
- tudnak számlálni tízig. Elő tudnak állítani különféle elemekből - különféle elrendezéssel ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- össze tudnak mérni két halmazt párosítással is (10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is,
- hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében is.

Geometria

- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező, de színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Adott irányt mozgással tudnak követni, s értik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt alá, fölé, elé, mögé, mellé szavakat.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok megkülönböztetése.
- Értik a névutók síkra vonatkoztatott helyét is.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerésében a kétnyelvűség az alábbiakat foglalja magába

- a számnevek ismerete,
- a legegyszerűbb téri irányok, relációk ismerete, névelők-névutók használata,
- csak ismerkedés szintjén a viszonyok kifejezése

- néhány térbeli és síkbeli alakzat megnevezése

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:
- hasonlítson össze mennyiségeket / több - kevesebb - ugyanannyi - hosszabb - rövidebb /,
- alkosson megfelelő szöveget a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről,
- tudja a meg - és leszámolást 10 - es számkörben,
- nevezze meg a térbeli alakzatok helyzetének irányait / jobb - bal - előtt - mögött /,
- válogasson tárgyakat, alakzatokat szempontok szerint,
- másoljon alakzatokat síkban és térben,
- válogassa a síkbeli alakzatokat tulajdonságaik szerint / kör, négyzet, háromszög /,
- ismerje a térbeli alakzatok közül a kockát.
- a kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Unsere Aufgaben im Kreise der Nationalitäten Kenntnisse

Im Themen Wohnort und Menschen:
- Die Kinder sollen nationalitätische Gebäude und Institutionen aus ihrem engen und weiteren Wohnort kennenlernen (zB.: die Kirche, das Landshaus)
- Sie sollen neue Kenntnisse über die Pflanzen und Tiere erwerben, die für die Nationalität typisch sind (zB.: der Rosmarin, die Geranie, der Weinbau, das Schweineschlachten, usw.) Diese sollen sie auch in der Sprache der Minderheit kennen
- Bei dem Thema: Berufe in der Familie sollen sie auch verschiedene Volkshandwerke kennenlernen

Aus dem geistigen Kultur
- Örtlichen Sammlungen von Reime, Gedichte, Lieder und Volksspiele, usw. Diese sollen sie auch in der Sprache der Mundart kennenlernen
- Die örtlichen Märchen, kurze Geschichten, Rätzel, usw. kennenlernen mit der Hilfe der Großeltern und Eltern

Aus dem sachlichen Kultur:
- Die Kinder sollen durch eigene Erfahrungen und durch Veranschaulichung die Landarbeit kennenlernen
- Sie sollen Trachten kennenlernen und sie auch im Kindergartenleben tragen (im Spiel, an den Feiertagen) und mit der Hilfe der Eltern und Großeltern sollen sie sachliche Andenken sammeln und die im Gruppenzimmer unterbringen
- Während den Tätigkeiten sollen sie die typische Stoffe und Techniken der Minderheit benutzen (Stroh, Feder, Ton, Faden, fädeln, weben, sticken, usw.)

Zur Schaffung der Identität
- Die Kinder sollen die Traditionen kennenlernen durch Spiele, Lieder, Tänze und Sprüche (Kirchweih, Fasching, Hochzeit, usw.)
- An den Festtagen sollen sie die Tracht anhaben
- Sie sollen sich mit dem alten Küchenkunst, und damit parallel auch mit der moderne Ernährung bekanntmachen (backen, darren, einkochen, abschmecken, würzen mit typischen Gewürze – der Rosmarin, der Dill)
- Sie sollen den Festtagen traditionstragende Geschenke basteln

Die Eigenschaften der Entwichlung am Ende des Kindergartenalters

- Die Kinder sollen die Körperteile und Richtungen kennen und benennen
- Sie benennen und verwenden die Bewegungsarten und die Regeln der Bewegungsspiele
- Im gesellschaftlichen Situationen regen sie die Bewegungsspiele in deutsche Sprache an
- Sie erkennen die Eigenschaften der deutschen Musik und benutzen sie in ihren musikalischen Tätigkeiten (typische Bewegungen, musikalische Betonung, usw.)
- Sie erkennen und benennen musikalisches und rhytmisches Verfahren in Deutsch
- Sie kennen typische Volks-, und Minderheitsinstrumente (Mundharmonika, Ziehharmonika, usw.)
- Beim Zeichnen und bei manueller Tätigkeiten benennen und verwenden sie Gegenstände, Mitteln, Arbeitsvorgänge, Formen und Farben. Ihre Erfahrungen, Erlebnisse und Gefühle drücken sie in einfachen Sätzen aus
- Sie verfügen die Fähigkeit der genauer sprachliche Ausdruck (verwenden ihre sprachliche Kenntnisse auch in der Mundart)
- Sie können den Kommunikationssituationen entsprechend verhalten (einfache Fragen und Antworten in allen Situationen)
- Sie können den deutschen und den ungarischen Sprachgebrauch unterscheiden (auch in der Mundart)
- Sie nehmen aktiv an den Dramatisierung der deutschen Märchen teil
- Sie ernennen Gegenstände, Sachen, Gebäude und reden über Arbeitsvorgänge und Geschehnisse auf Deutsch
- Sie ernennen Pflanzen, Tiere und Jahreszeiten
- Die Zusammenhänge können sie in kurzen Sätze auf Deutsch erzählen
- In mathematischen Tätigkeiten zählen sie auf Deutsch und setzen sie in Worten, Ausdrücken und Folgerungen auf
- Die einfachen Regeln erzählen sie auf Deutsch

Munka, munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A természetközelségben a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyereket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyerek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtti munkacselekvéseket játékában utánozza. A hiányzó eszköz nem akadály, ezen a „mássá változtatás" vágya átrepíti, a cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyerek a gyerekméretű, valósághű eszközökkel is "mintha" cselekvést végez, játszik. Ez a fajta cselekvés, ha rendszerességgel tér

vissza, és az egyén, a környezet, a közösség javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyerek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

Célok, feladatok:

- - A gyerek sajátítsa el azokat a készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- - A hagyományőrző tevékenységek gyakorlásán keresztül a munkajellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.
- - A munkaerkölcs, felelősségérzet alapozása, kitartásra nevelés: a gyereket eljuttatni a célirányos kötelezettségvállalás befejező mozzanatáig.
- - A gyermeki kipróbálási vágy sokrétű kielégítése, kezdeményezőkészségének formálása.
- - A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyerekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- - Tanulják meg tisztelni a munkát. Pozitív viszony alakuljon ki bennük a munkához.
- - Fokozatosan el kell jutniuk oda, hogy maguktól is ismerjék fel az adott szituációban a munka elvégzésének szükségességét.
- Az óvónővel kialakult érzelmi kapcsolat a megerősítés motivációja ösztönzi a gyereket a munkajellegű tevékenységek céltudatos végzésére.

Munkajellegű tevékenységek tartalma

- - önkiszolgálás
- - közösségért végzett tevékenységek.

Munkajellegű, közösségért végzett tevékenységformák: a naposi munka, a mindennapi élettel kapcsolatos állandó- és alkalomszerű munkák, növénygondozás.

- A *naposság* vállalásában az önkéntesség dominál. A naposság feladattudatot feltételez, figyelem összpontosítást igényel. A jelképes kötény nem csak a megbízást és a feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá is teszi a tevékenységet, amire a gyermek büszke és örömmel, sikeresen teljesíti azt. A naposi munkát kisebb gyerek is vállalhatja. A nemzetiségi hagyományokhoz kapcsolódó cselekvések bővítik a naposi teendőket. Például a kerti szerszámok rendben tartása, a befőzésekhez, a sütésekhez szükséges eszközök előkészítése, öntözések, stb.
- A *mindennapi élettel* kapcsolatos állandó- és alkalomszerű munkákhoz tartoznak: az udvar- és teremrendezés, az egyéni megbízatások, az üzenetek teljesítése, az ünnepi készülődés (ajándékkészítés, csoportszoba csinosítása, díszítése), a házimunka jellegű tevékenységek.
- A *növénygondozás* munkálatai közben a gyerek megismerkedik az egyes munkafolyamatokkal (ültetés, vetés, locsolás, kapálás, stb.). Az óvoda udvarán kialakított veteményes-, virágoskert folyamatos munkát igényel ültetéstől-betakarításig, ezért fontos a munkafolyamatok megszervezésénél az "erők" tudatos elosztása. A kisebb gyereket az eszköz, a cselekvés vonzza, míg a nagyobb már tudatosan végzi el feladatát.
- *Alkalomszerű munkának* tekinthető a környezet rendjének biztosítása, segítés az óvónőnek, egymásnak és a kisebbeknek.

A munkajellegű tevékenységek személyiségfejlesztő hatása

Önkiszolgálása során a gyermek gyakorolja azokat a fogásokat, készségeket, amelyek az egyéb munkajellegű tevékenységek végzésére alkalmassá teszik. Megbecsüli saját és mások munkáját. Kitartása, a megkezdett tevékenység befejezésre való igénye, felelősségtudata alakul. Az együttmunkálkodás érzelmi élménye a közösség iránti igényét alapozza. Megtalálja helyét a csoportban, a csoport, a közösség hasznos tagjává válik. A segítségnyújtás igénye alakul. Óvja, védi, gondozza a környezetében lévő növényeket, alapozódik a másról való gondoskodás igénye.

Összegzés

Az érzelmi hatások révén feladattudata, önértékelése, önbizalma fejlődik. A közösen végzett munka, erősíti a baráti, az egymást segítő kapcsolatok alakulását. A környezetében lévő felnőttek kedvvel végzett munkája mintául szolgál és egyben meghatározója a későbbi munkához való viszonyának.

Fejlődés várható eredménye

- Szívesen vállal egyéni megbízatásokat
- Részt vesz a kerti munkában
- Az étkező asztalt esztétikusan teríti meg
- Étkezés után az edényeket elrakja
- Aktívan részt vesz a teremrendezésben, ágyazásban.
- Szívesen végez munkajellegű tevékenységet.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére
- Fejlődnek kiemelt képességei: testi, értelemi, szociális és kommunikációs képességei, eléri az iskolakezdéshez szükséges fejlettséget.

Die Nationalitäten - Erziehung:

- In den Kommunikations - Situationen soll die sprachliche Entwicklung befördert werden
- Die grundlegende Mitteln und Tätigkeiten sollen sie auch in der Sprache der Minderheit kennenlernen

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szükül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Az óvodáskorú gyerek életkori sajátosságaiból következik, hogy a gyerek cselekvésein, érzékszervi mozgásos tapintásos észlelésen keresztül tanul. A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek ***képességeinek*** *fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.* A környezetében lévő ingerek aktivitásra késztetik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a 3-7 éves gyerek ismeretei tapasztalással bővíthetők, többek között a *játékos* cselekvéses tanulás lehetséges formájában. A gyerek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire. Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek,

hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készteti. Ebben az életkori szakaszban a gyerek fejlődéséhez, fejlesztéséhez ez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul.
A német nemzetiségi nevelés folyamatában is a tanulás és a játék szoros kapcsolatban állnak. A játék a tanulásnak fontos lehetősége. Azonos alapokra vezethető vissza, olyan közös ismertetőjegyei vannak, mint a szabad akarat, az aktivitás, a magabiztosság, a fantázia, az ismétlés és megismertek alkalmazása, a szabályok.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tevékenységekben megvalósuló tanulást a kétnyelvű csoportban a következőképpen kell szervezni:

- A szabad játék alatt megfelelő feltételek biztosításával
- Az óvónő modell magatartásán keresztül
- Kezdeményezéseken és foglakozásokon át.

A nyelvi nevelés a következő tanulási lépésekből adódik:
1, Az óvodai élet első percétől a gyermek fokozatosan, megszakítások nélkül szembesüljön a német nyelvvel, ezáltal alakuljon ki az igazi megértés.
2, Meg kell teremteni a lehetőségeket, melyben a megtanultak a nyelvismeret bővítését és megszilárdítását szolgálják. A kiejtést meg kell tanítani. Ebben a tanulási folyamatban jelentős szerepet játszik az óvónő jól artikulált kiejtése, nyelvi viselkedése, a nyelvtanilag helyes példa és az érdeklődése, mellyel a gyermekhez fordul.
3, Minden tevékenységformánál a szituatív és cselekvésközpontú tanulás áll előtérben.
4, A sok és ismétlődő hallott élmény által pozitív beállítottság születik a német nyelv iránt, amely előkészíti a gyermek kétnyelvű identitását.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja

- A tapasztalatok és az ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül.
- Tudásgyarapítás.
- A tanulási tevékenységeket (célzott játékos tanulás és a tanulást segítő játékfeladatok) játékidőben nyugodt helyen naponta megközelítően azonos időben szervezzük.
- Pozitív viszony alakuljon ki a tanuláshoz.

Összegzés

A tanulás a gyermeki tevékenység velejárója. A "valamit megtanulás" a gyerek részére spontán folyamat, a "valamit megtanítás" az óvónő részéről tudatos, célszerű tevékenység, a tanulási képesség megalapozása.

A gyerek a tevékenységformák gyakorlása során tanul, gyarapodik ismerete. Cselekvés közben, érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, amelyek által fejlődik értelme, intelligenciája. A sajátos fejlesztőhatás az egyes tevékenységformáknál követhető.

Fejlődés várható eredménye:

- Az egyszerű feladatokat megérti, Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő
- Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladatai végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- Fejlődnek kiemelt képességei: testi, értelemi, szociális és kommunikációs képességei.
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Az Európai Unióhoz való csatlakozás tükrében a társadalmi kirekesztés csökkentése kiemelt feladata lett az utóbbi évek oktatáspolitikájának. Az európai uniós állásfoglalások, direktívák fokozottan hangsúlyozzák a társadalmi méretű integrációt, azt az elvet, hogy hátrányos helyzete, specifikus problémái miatt semmilyen csoport vagy egyén ne legyen a társadalomban hátrányosan megkülönböztetve, valamilyen módon kirekesztve. Így napjainkban a pedagógiai és egyben az óvodapedagógiai munka egyik legnagyobb kihívása az integráció sikeres megvalósítása.
Napjainkban egyre több a szociálisan hátrányos helyzetű, nehezen beilleszkedő gyermek, akik fejlesztő segítség nélkül iskolai és később társadalmi kudarcnak vannak kitéve. Közösségbe való beilleszkedésüket elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő, integrált nevelésük. Intézményünk vállalja, hogy a társadalmi integrálódás felé vezeti az integrált gyermeket. Az együttnevelés vállalása tudatosan választott út, és a pedagógusok mellett minden oda járó gyermeknek természetessé válik a másság elfogadása a tolerancia. Intézményünk „nyitása" a sajátos nevelési igényű gyermekek felvételére egyben a hagyományos pedagógiai koncepciótól való eltávolodást is jelenti.
Annak – a legalább részleges – elfogadását, hogy a heterogén csoportok sokszínűsége, a pedagógusok módszertani alkalmazkodása az eltérő szükségletekhez kiaknázatlan lehetőségeket hordoz a pedagógiai munka színvonalának emelésére.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos.

Cél:
Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek adottságaiból kiindulva valósítja meg. Ezen általános célok és a sajátos nevelési igény összhangba kerülése eredményezze:

- érzelmi kötődésen alapuló, személyiségközpontú nevelést,
- érzelmeken alapuló óvodai légkört,
- tevékenységre ösztönző, egészséges élettér biztosítását,
- elfogadó környezet segítse a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését,
- befogadó óvodai környezet, légkör kialakítása (szülői értekezletek, közösségi programok, esetmegbeszélések)

A gyermek iránti elvárásokat fogyatékosságának jellege, súlyosságának mértéke, a szakértői vélemény megállapításai határozzák meg.

Az óvoda feladata:

Adminisztrációs feladatok:
- az oviKRÉTA felületen fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői és rehabilitációs bizottság nevét, címét, a szakvélemény számát és kiállításának keltét, a felülvizsgálat időpontját
- minden év június 30.-ig meg kell küldeni az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság részére azoknak a gyermekeknek a nevét - a bizottsági szakvélemény számával együtt - akiknek felülvizsgálata a következő nevelési évben esedékes, intézményváltoztatások jelzése a szakértői bizottságoknak

Tervezési feladatok:
- empatikus magatartás, másság elfogadása és elfogadtatása,
- érzelmi élet gazdagítása (élmények, mintakövetés)
- a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Szervezési feladatok:
- a szükséges feltételek (személyi, tárgyi) biztosítása,
- együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal (kiterjedhet az óvónő felkészítésére, a tervezésre, folyamatos tanácsadásra)
- együttműködés a családdal, bevonásuk az óvodai életbe.

Az óvodapedagógus feladata:
- biztosítsa a gyermek állapotának megfelelő mozgásteret, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét,
- minden gyermeknek esélyt nyújt az önmagához mért fejlődésre, hátrányának kompenzálására,
- az együttnevelés során a habilitációs és rehabilitációs szemlélet érvényesülése, sérülés specifikus módszerek alkalmazása,
- pszichikus funkciók, részképességek fejlesztése
- értelmi képességek fejlesztése, felzárkóztatás
- egyéni fejlesztés fejlesztőpedagógussal terápiás kapcsolatban,
- egyéni fejlesztési tervet készít és pedagógiai módszereit az adott gyermek szükségleteihez választja meg.
- alkalmazkodjon az eltérő képességek, viselkedés fejlesztéséhez,
- az eredményes fejlesztés érdekében aktív együttműködésben dolgozzon a fejlesztőszakemberekkel (gyógypedagógus, pszichológus, családsegítő, logopédus)
- a sajátos nevelési szükségletű gyermekek fejlesztéséhez rugalmas szervezeti keretek biztosítása (napirend)
- önképzéssel továbbképzéssel fejlessze a speciális pedagógiai munkához szükséges kompetenciáit.

Tervezés, szakmai dokumentumok, mérés, ellenőrzés, értékelés

Az óvoda irányítási - szervezeti felépítése, sémája

Szervezeti leírás

Az óvodavezetés tagjai:

- igazgató,
- tagintézmény igazgató,
- igazgató helyettes,

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések tartalmazzák.

Célunk:

A pedagógiai programunk megvalósítása érdekében a tudatos tervezés érvényesüljön.

Intézményünk szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

Pedagógiai Program

↓

Éves munkaterv

↓

Óvodai csoportnapló

↓

Felvételi mulasztási napló

↓

A gyermek egyéni képességének mérése, nyomon követése

Az óvodapedagógus tervezési folyamatának tartalmi kritériuma, feladatai:

- Tudatos, logikus, áttekinthető tervezés, elfogadott, közös értékrend mentén
- Nevelésközpontúság, célok pontos megfogalmazása (ONAP, PP)
- A dokumentumok pontos, naprakész szabályoknak megfelelő vezetése
- Pedagógiai módszertani alapelvek figyelembe vétele, a nevelés, tanítás és a fejlesztés játékosan valósuljon meg
- Konkrét pedagógiai jellemzők, körülmények figyelembe vétele
- Többoldalú tapasztalatszerzésre, differenciálásra törekvő tervezés
- Rugalmas, módosítható tervezés felmerülő igények szerint

Gyermekek egyéni képességeinek mérése, nyomon követése

Megfigyelést elősegítő mérőeszközök	**Megfigyelés tartalma**	**Az óvodapedagógus feladatai**
Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése oviKRÉTA	**-motoros fejlettség** nagymozgás finommozgás vizuomotoros mozgás **- kommunikációs fejlettség** beszédértés beszédprodukció **- szociális fejlettség** társas kapcsolatok játék énfejlődés **-önállóság fejlettség** önállóság önszabályozás szokások **- kognitív fejlettség** megismerő funkciók	• Megfigyeléseket végez, a személyiségfejlesztési folyamat során épít a gyermekek otthonról hozott szokásaira, terveit a cél meghatározásával készíti. • Folyamatosan rögzíti a gyermek fejlődésében bekövetkezett változásokat • Figyelemmel kíséri, a gyermek fejlődésének egyéni tempóját • A fejlesztést egyénre szabottan tervezi meg, minden esetben biztosítja az esélyegyenlőséget, tervet készít a lehetőségek legoptimálisabb kihasználására. • A szülők tájékoztatása évente két alkalommal és igény szerint történik, a gyermek aktuális állapotától függően • Tervei során figyelmet fordít a felzárkóztatásra, tehetséggondozásra.

Megfigyelést elősegítő mérőeszközök	Megfigyelés tartalma	Az óvodapedagógus feladatai
Difer teszt Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer Az elemi alapkészségek fejlődése 4-8 éves korban	- írásmozgás koordináció - beszédhanghallás - reláció szókincs - elemi számolás - tapasztalati következtetés - tapasztalati összefüggés megértés - szocializáció - rendszerező képesség - elemi kombinatív képesség	• Rögzíti a gyermek fejlődésében bekövetkezett változásokat • Figyelemmel kíséri, a gyermek fejlődésének egyéni tempóját • A mérés eredményeit felhasználva szöveges értékelőt készítenek a gyermek aktuális fejlettségéről. • A szülők tájékoztatása évente egy alkalommal a gyermek aktuális állapotától függően

Folyamatos ellenőrzés, értékelés

Az igazgató ellenőrzési köre az intézmény valamennyi közalkalmazottjára kiterjed. Valamennyi tevékenységet ellenőrizheti. Felelős az ellenőrzés megszervezéséért. Az igazgató a belső ellenőrzésbe bevonhat bárkit, ha azzal a nevelőtestület egyetért. Fontos, hogy a szervezetben, mikor, kik és mit ellenőriznek.

A nevelési év pedagógiai ellenőrzései ciklikusak, egy nevelési éven belül ismétlődnek. Formája: látogatás, vizsgálat.

A pedagógiai munka, tervezett ellenőrzése időpontokkal az éves pedagógiai tervben fogalmazódik meg.

Az összehangolás az intézményen belül rendszeres és folyamatos információáramlást kíván. A rendszeres pedagógiai megbeszéléseken lehetőség nyílik az eltelt időszak kritikus értékelésére, és az elkövetkező teendők egyeztetésére. Az igazgató, a megbeszélések nyílt légkörében követni tudja az óvónők pedagógiai felkészültségének szintjét. Ez egyik meghatározója az egyéni fejlesztő, segítő munkájának.

A segítő ellenőrzés hozzájárul a játék és más fejlesztő tevékenységek egyensúlyának megteremtéséhez és az integrált óvodai fejlesztő program sikeres megvalósításához. A beszoktatás időszakában a segítő ellenőrzés igen fontos. A további ellenőrzés kritériuma a rendszeresség, a visszajelzés és a továbbfejlesztő, értékelő megbeszélés. Az ellenőrzési folyamat a csoportok neveltségi szintjére és gyerekek egyéni fejlettségi szintjére is irányul. Továbbá: a nemzetiségi hagyományok, szokások gyakorlati lehetőségeinek elemzése, értékelése, a nemzetiségi irodalmi, zenei, alkotói, mozgás- és tánckultúra megismerésének elemzése, értékelése.
Az igazgató gyakorolja a teljesítmény értékelésével és az annak alapján történő, az illetményeltérítés százalékos mértékére történő javaslattétellel kapcsolatos munkáltatói jogot. A munkáltató a teljesítményértékelés szabályainak alkalmazásával a pedagógus előmeneteli rendszer hatálya alá tartozó személy munkavégzése színvonalát, az általa nyújtott munkateljesítményt értékeli.
A munkáltató minden évben köteles a köznevelésért felelős miniszter rendeletében meghatározott szabályok szerint értékelni a pedagógus és a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott teljesítményét. Az óvodaigazgató értékelését a fenntartó végzi.
A gyermekek fejlődésének mérési rendszere kötelezően vezetendő az oviKRÉTA rendszerben, az egyéni fejlődés nyomonkövetése felületen. Emellett a DIFER mérés továbbra is folytatandó.
A program életrendjéből fakad, hogy a tevékenységek integrálódtak. Ebben a rendszerben a gyerek fejlődésének, fejlesztésének folyamatos egyéni követése indokolt. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél alkalmazzuk a DIFER mérésre épülő egyéni fejlesztési tervek készítését.

A helyi Pedagógiai Program értékelése

- Programunk értékeléséhez feltétlenül szükség van a gyerekek fejlődésének ellenőrzésére, értékelésére.
- Programunkat a következő időszakokban értékeljük:

  - az érvényesség ideje alatt folyamatosan a tapasztalatok elemzésével,
  - az 5. nevelési év végén.

Értékelési szempontok:

- mit adott a helyi program a gyerekeknek, milyen eredményeket hozott szocializáció terén, a nemzetiségi kultúra átadásában mennyire biztosította a tapasztalatszerzés játékos lehetőségeit,
- a nevelőtestület munkakedvét, pedagógiai tudatosságát, kultúráját mennyire fokozta az óvodai nevelési programja,
- az Integrált Óvodai fejlesztő program elemeinek megvalósítása,
- mit mutatnak a szülők visszajelzései.

Az igazgató értékelő munkáját segíti, ha szülői értekezleteken, a családi - óvodai programokon, jeles napokon rendszeresen és aktívan részt vesz. Az igazgató napi jelenléte egyik feltétele a program megvalósításának, mert nemcsak irányítója, hanem hiteles éltetője is.

Összegzés

A hatékony működési rend, a sajátos tervezés, a folyamatos segítő ellenőrzés hozzájárul a német nemzetiségi program megvalósulásához, a gyermeki személyiség kiteljesedéséhez. Az ellenőrzés, értékelés alapvető dokumentuma: az óvoda helyi pedagógiai programja, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és az óvodai fejlesztő program.
A tervezést a nemzetiségi óvodapedagógus németül, a magyaros óvodapedagógus magyarul készíti a kétnyelvűség jegyében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához: jogszabályi feltétel az augusztus 31-ig betöltött hatodik életév.

- A gyermek váljon képessé az iskolai életmódhoz való zökkenőmentes alkalmazkodásra,
- Testi fejlődés területén: megfelelő mozgás-összerendezettség, a finommotorika megfelelő fejlettsége,
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes
- Értelmi fejlődés területén: az elvont nyelvi síkon folyó gondolkodás képességének megléte,
- Érzelmi fejlődés területén: a feladattudat és feladattartás iskolai életmódnak megfelelő működése,
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:
  - az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
  - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
  - a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- A kis gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

- Az egészségesen fejlődő gyermek:
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szükebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- szociális fejlődés területén: az együttműködő képesség és alkalmazkodó képesség fejlettsége biztosítja, hogy az iskolai tanulás öröm legyen, Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- A szociálisan érett gyermek:
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A tankötelezettség megállapítása

A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.
Ha a gyermeket nevelő óvodapedagógus a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének elérése érdekében indokoltnak tartja, az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőt az Nkt.-ban fogalt kötelességekről, azok nem teljesítéséből eredő következményekről, valamint jogokról.
Amennyiben a szülő az óvoda döntéseinek önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője a szülő egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerinti gyámhivatalt.
Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét- szükség szerint, de legalább nevelési évenként- kétszer dokumentációba foglalja.
A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.
A dokumentáció tartalmazza:

- gyermek anamnézisét
- gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket
- szakértői bizottság vizsgálat megállapításait, fejlesztésre tett intézkedéseket és javaslatokat

- ❖ szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait
- ❖ szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzést

A gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk. Az óvodapedagógusok a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer – a gyermek – az oviKRÉTA felületen rögzítik, továbbá DIFER mérést végeznek évente egy alkalommal.
A mérő-értékelő munkánk a különböző tevékenységekben való megfigyelés módszerén alapul, melyet félévente végzünk. Az eredményekről, fogadó órákon, megbeszélések alkalmával tájékoztatjuk a szülőket.

Az iskolaérettség megítéléséhez a logopédus és fejlesztő pedagógus a gyermekek képességfelmérő szűrővizsgálatát (5 éves és tanköteles korba lépés előtti szeptemberben) - a szülő (gondviselő) beleegyező nyilatkozata alapján – elvégzik (a logopédus logopédiai vizsgálatot, a fejlesztő pedagógus szűrővizsgálatot végez). A vizsgálatok eredményével kapcsolatban fogadó órát biztosítanak a szülők részére. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)–(6f) bekezdésében foglaltakat.

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít

TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAM

A Korm. rendeletben meghatározott rendelkezés szerint az igazgató a pedagógus-továbbképzési nyilvántartás adatai alapján a pedagógus-továbbképzés teljesítése érdekében egy nevelési, tanítási évre szóló pedagógus-továbbképzési intézményi programot készít, melybe a gyakornoki továbbképzésre kötelezetteket is felveszi.

A pedagógus-továbbképzés típusai:

A pedagógus, a pedagógus-továbbképzést a köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt szakmai megújító képzések (a továbbiakban: tartalmi megújító képzés), valamint a pedagógus által választható képzés (a továbbiakban: választható képzés) elvégzésével teljesíti, melynek keretében

- ❖ a köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt tartalmi megújító képzés hozzájárul az adott pedagógus szakképzettséghez kapcsolódó képzésben megszerzett ismeretek és jártasság megújításához, kiegészítéséhez,

- ❖ a pedagógus által választható képzés a pedagógus nevelő-oktató munkájához szükséges ismereteknek és készségeknek a bővítésére, fejlesztésére szolgál.

A pedagógus-továbbképzés intézményi programját az igazgató dolgozza ki, a pedagógus-továbbképzési program elkészítésének határideje minden évben április 30. napja. A pedagógus-továbbképzés intézményi programjára vonatkozó előírások a következőkben összegezhetők:

- a programban kell meghatározni azokat a tartalmi megújító képzéseket, amelyeken a pedagógusnak részt kell vennie, valamint azokat a választható képzéseket, amelyeken a pedagógus részt kíván venni,

- a programban kell megtervezni, hogy munkakörönként hány személy és milyen időkeretben vesz részt a pedagógus-továbbképzésben,

- a program a nevelési évre vonatkozóan tartalmazza azoknak a nevét, munkakörét, akiknek a részvételét betervezték, a pedagógus-továbbképzés megjelölését, a várható távollét idejét, a helyettesítés rendjét,

- a program elkészítésénél előnyben kell részesíteni azt, akinek a pedagógus- továbbképzés kötelező óraszámainak teljesítéséhez rövidebb idő áll rendelkezésre,

- a munkáltató a pedagógus-továbbképzési intézményi program elfogadása után a tanulmányi rendszer (KRÉTA) révén értesíti azt a pedagógust, akinek pedagógus-továbbképzést kell teljesítenie.

A továbbképzési program célja:
A pedagógusok pedagógiai és szaktárgyi szakmai tudásának folyamatos fejlesztése az óvoda Helyi Pedagógiai Programjában foglaltak színvonalas megvalósítása érdekében. A továbbképzés azoknak az ismereteknek és készségeknek a megújítására, bővítésére, fejlesztésére szolgál, amelyekre szükség van a nevelő és oktató munka keretében. Továbbá a közoktatási intézmény tevékenységének megszervezéséhez, a mérési, értékelési feladatok, az intézményirányítási, vezetési feladatainak ellátásához.

Általános elvek
- A továbbképzési program feleljen meg a kormányrendelet előírásainak.
- Szolgálja a kötelező pedagógus továbbképzést.
- Intézményi érdekeket tartalmazzon.
- Segítse az alapfeladatok jobb ellátását.
- Segítse a helyi saját pedagógiai program minél jobb megvalósítását.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek megismerésének előtérbe helyezése, melyek a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztéséhez segítenek hozzá.

Program elfogadása, érvényesítése, módosítása, érvényességi rendelkezések

A Helyi Pedagógiai Programot az óvoda igazgatója a nevelőtestület bevonásával készíti el.

A helyi Pedagógiai Program módosításának:

Kötelező indoka:
•Törvényi, jogszabályi változás
Lehetséges indoka:
•A minőségi munka érdekében a kevésbé eredményes elképzelések elhagyása, vagy a program új elemekkel való bővítése.
•Szülői igények változása.
•Nevelőtestületi javaslatok.
•Szervezeti átalakulás.
•Személyi és tárgyi feltételek megváltozása.

A Helyi Pedagógiai Program a kihirdetés napján lép hatályba. Módosítása: az óvodaigazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.

A Pedagógiai Program személyi hatálya kiterjed:
Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre. Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.
A Pedagógiai Program területi hatálya kiterjed: az óvoda területére. Az óvoda által szervezett – a Pedagógiai Program végrehajtásához kapcsolódó – óvodán kívüli programokra.

A Pedagógiai program hatályos 5 évig, illetve visszavonásig.

Diósberény, 2026. augusztus 31.

.....
Zei Ramóna
igazgató

FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS DOKUMENTUMOK

1.) 1993. évi LXXIX. tv. a közoktatásról és annak módosításaival kiegészítve. 2.) 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet 1. sz. melléklet - a Nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelve
3.) 2/2005. (III.1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve
4.) Az Oktatási Miniszter által kiadott Integrációs Óvodai fejlesztő program a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek neveléséhez
5.) Az óvoda Alapító Okirata
6.) Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
7.) Deli Andrásné- Nagy Jenőné: Útmutató A Nemzeti etnikai kisebbségi óvodák Helyi nevelési programjának elkészítéséhez Budapest, 1998.
9.) Dr. Kiss Tihamér: A gyermek értelmi fejlesztése az első hat évben 1992
10.) Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Gondolat Kiadó Bp. 1978
11.) Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? Országos Közoktatási Intézet Budapest, 1996.
12.) Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés OKI 1997
13.) Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Budapest, 1992.
14.) 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
15.) 2011. évi CXC. Nkt
16.) 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Diósberényi Napraforgó Óvoda és Konyha
7072 Diósberény, Iskola u. 9.
036231

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot elfogadta.

Diósberény, 2026. 08.31.

.....
Bajzáthné Ördög Szilvia (óvodapedagógus)

A fenntartó egyetértését nyilvánította.

Diósberény, 2026. 10. 21.

.....
Tillmann András László (társulás elnöke)

A Német Nemzetiségi Önkormányzat egyetértését nyilvánította.

Diósberény, ...

.....
Manhalt Zoltán (elnökhelyettes)

A pedagógiai programot jóváhagyom.

Diósberény, 2026. 08.31.

.....
Zei Ramóna (igazgató)

1.számú melléklet

Az integrációs program

Az integrációs program célja:

Az óvoda körzetében élő valamennyi 3 éves HHH gyermek beóvodázása. Valamennyi 3 – 7 éves HHH gyermeknek megfelelő minőségű tudatos nevelő – fejlesztő munkával biztosítunk iskolai sikerességet, egyenlő esélyt az iskolakezdéshez.
Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek évről – évre egyre nagyobb számban integrált környezetben kezdjék meg általános iskolai tanulmányaikat.
Együttműködő partneri kapcsolat kiépítés – a szülői házzal – a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, a szakszolgálatokkal, az Általános Iskolával, Nemzetiségi Önkormányzattal – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

A helyi óvodai integrációs program hatóköre:

Az óvodába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes köre, kinek mindenkori létszáma az óvoda „Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek" nyilvántartásában kerül kimutatásra.
A kimutatás fellelhetősége: a gyermek személyi anyaga, az oviKRÉTA felülete.

A helyi óvodai integrációs program jellemzői

Gyermekközpontú, családorientált szemlélet. Olyan interdiszciplinális megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja.

Feladataink:

SZERVEZÉSI FELADATOK				
Tevékenység megnevezése	**Felelős**	**Határidő**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
1.1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratkozásának támogatása				
A védőnő, a Családsegítő Szolgálat és helyi Roma Önkormányzat bevonása a „felderítő – meggyőző" munkába.	Óvoda igazgató, Tagóvoda igazgató	Mindenkori nevelési év	csoportnaplók	Az óvoda körzetében a HHH gyermekek minden nevelési évben beóvodázása 100%
1.2. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.				
Érzelmi gazdag, családias Óvodai légkör kialakítása		folyamatos	Helyi Óvodai Program, Partneri Elégedettség vizsgálata, Felmérések dokumentációk, értékelések	A HHH. Gyerekek rendszeresen járnak óvodába, igazolatlan hiányzás nincs
Nyitott óvodai működés fenntartása: a szülői házzal Való nyitott kapcsolat	Teljes dolgozói kör	folyamatos		
A HHH. Gyermekek körében a Hiányzási nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele	Csoportok Óvoda-pedagógusai,	Folyamatos Havi zárás: minden hó 05.-ig	HHH. Gyermeke csoportos és intézményi nyilvántartása	
Jelző rendszer működése A széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, Családsegítő Szolgálat, helyi Roma Kisebbségi Önkormányzat	Óvoda igazgató, Tagóvoda igazgató	Folyamatos		
1.3.A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása				
Az óvoda nyitvatartási időegyeztetése a fenntartóval, önkormányzattal	Óvoda igazgató, Tagóvoda igazgató	Mindenkori nevelési év	A nevelési évre szóló Munkaterv	Az óvoda 9 – 10 órás nyitva tartása biztosítja, hogy a szülők munkát keressenek, munkát vállalhassanak.

NEVELŐTESTÜLET EGYÜTTMŰKÖDÉSE.					
Formája	**Résztvevők**	**Gyakoriság**	**Felelős**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
Értékelő eset megbeszélések	Nevelőtestület szakemberei	Probléma felmerülés időszakában	Óvoda vezető, Tagóvoda vezető	Jegyzőkönyv, írásos feljegyzések	Az óvodában működik az óvodapedagógusi együttműködés, mely teljes mértékben biztosítja a HHH. gyermekek egyénére szabott felzárkóztatását.
Hospitálásra épülő együttműködés		Folyamatos és tervszerű az éves IPR Munkatervnek megfelelően			

PEDAGÓGIAI MUNKA KIEMELT TERÜLETEI				
Tevékenység megnevezése	**felelős**	**határidő**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
3.1. Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés				
A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő Személyiséglap rendszer „anamnézis" fejezetének elkészítése az óvodába lépő HHH gyermekek teljes körében	Csoportok óvodapedagógusai	Mindenkori nevelése év	Személyiséglap	Az egyénre szabott fejlesztés, Differenciált Személyiség fejlesztés valamennyi HHH gyermek körében biztosított
3.2. Kommunikációs nevelés				
Helyi Pedagógiai Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a mintaadó óvodai környezet, a HHH gyermekek élményhez juttatása folyamatosan a tárgyi és humán erőforrás fejlesztésével	Csoportok óvodapedagógusai	A nevelési év során folyamatos	Helyi Pedagógiai Program Intézményi éves Munkaterv Csoportnaplók tervei DIFER mérés dokumentációja A gyermekek személyiséglapja	A HHH gyerekek szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődése folyamatos. Iskolába lépéskor a DIFER mérés eredménye a HHH gyerekek80%-a eléri- legalább az „Optimum szintet „

Tevékenység megnevezése	felelős	határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
3.3. Érzelmi nevelés, szocializáció				
Az új HHH gyerekek személyre szabott beszoktatása, befogadása az óvodai életbe	Valamennyi óvodapedagógus	Mindenkori nevelési év	Csoportnapló, Munkaterv	A HHH gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe szeretnek óvodába járni, bizalommal fordulnak a velük foglalkozó felnőttekhez, szívesen és örömmel vesznek részt a közös játékban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában. Az óvodai csoportban év végére nincs peremre szorult gyermek
3.4. Egészséges életmódra nevelés				
A PP tevékenységrendszerének megvalósitása, melyben fő hangsúlyt kap helyes egészségtudatuk és a táplálkozási szokásaik kialakítása	Valamennyi óvodapedagógus	folyamatos	Helyi Óvoda Pedagógai Program Éves Munkaterv, Heti tervek	A HHH. Gyermekek teljes körében kialakult az életkorának megfelelő egészség-tudatos szokásrend-szer.
A HHH gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvoda tárgyi és személyi rendszer biztosítás	igazgató			

Tevékenység megnevezése	felelős	határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
3.5. Társadalmi tevékenység tudatos fejlesztés				
A Helyi Óvodai Pedagógai programunknak megfelelően a multikulturális tartalmak beépülése a csoportok mindennapi életében	Csoportok óvodapedagógusai	folyamatos	Helyi Óvodai Pedagógai Program Éves Munkaterv Heti tervek	Az óvodás gyermek körében az iskoláskor eléréséig kialakult egymás előítélet mentes elfogadása
A Sajátos Nevelési Igényű gyermekekkel való közös óvodai élet / integráció/				Az óvodás gyermekek körében az iskoláskor eléréséig szokásrendszerükbe beépül a tudatos környezetvédelem
Lokálpatriotizmusra nevelés: részvétel a település rendezvényein, ünnepségein, építészeti értékeink megismerése, megőrzésére nevelés				
A munkára nevelés során a környezet megóvására védelmére való nevelés				
3.6.Korszerű óvodapedagógiai módszerek				
A HHH gyermekek egyéni fejlesztési naplójában meghatározott feladatok végrehajtása fejlesztőpedagógiai módszerek alkalmazásával	Megfelelő Kompetenciával rendelkező Óvodapedagógusok Logopédusok Gyógypedagógusok Fejlesztőpedagógusok	folyamatos	Helyi Óvodai Pedagógiai Program Éves Munkaterv Heti tervek A gyermekek Személyiséglap rendszere – Egyéni Fejlesztési terv	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, együtt nevelésre, egyéni, differenciált fejlesztésre

GYERMEKVÉDELEMMEL AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSSAL, SZOCIÁLIS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSSAL KAPCSOLATOS MUNKA					
Tartalom	**Formája**	**Gyakoriság**	**Felelős**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
4.1. Egészségügyi szűrővizsgálatok					
A gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi vizsgálatának kezdeményezése	Gyermekek testi fejlődésének mérése, súly magasság	Együttműködési megállapodásnak megfelelően	Csoportok óvodapedagógusai	Egészségügyi törzslap (gyermekorvos, védőnő)	A HHH gyermekek teljes körében az esetleges egészségügyi problémák megállapításra kerülnek, szükség esetén további ellátásuk megvalósul
	Védőnő: egészségügyi szűrővizsgálatai		óvodavezető		
	Szakorvosi szűrővizsgálatok				
4.2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás					
Egészségügyi tartamú programon a szülők számára segítségnyújtás	Szülői értekezleteken a szülők tájékoztatása	alkalmanként	Óvodapedagógus	Jegyzőkönyv emlékeztető	A HHH szülők körében végzett felvilágosító tanácsadó munka hatására a gyermeke otthoni egészséges életmódja javul
4.3. a szociális ellátó rendszerrel való együttműködés					
A HHH gyermekek óvoda ingyenességének biztosítása	Szülők felvilágosítása a szociális támogatás lehetőségeitől	folyamatos	Gyermekvédelmi, családsegítő szakemberek	HHH gyermekek térítési díj mentesség kimutatása, Jegyzői határozatok alapján	Egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából a szülők szegénysége miatt

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ÓVODÁN KÍVÜLI INTÉZMÉNYEKKEL					
Tartalom	**Formája**	**Gyakoriság**	**Felelős**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
5.1. Gyermekjóléti, Családsegítő Szolgálat					
Helyi Óvodai Pedagógiai Programunk megvalósításában való aktív részvétel. Családok, szociális, mentális támogatása segítése	Folyamatos információ és segítségnyújtás a szülők számára szociális támogatás lehetőségeiről	folyamatos	Óvodavezető és tagóvoda vezetők, Gyermekjóléti és Családsegítő szolgálat szakemberei	Helyi Óvodai Pedagógiai Program Éves Munkaterv Heti terv	A gyermekjóléti szolgáltatások által a HHH gyermekek szociális hátrányaiból eredő lemaradások csökkenek
	Családi felkérésre a családok és a szakszolgáltató intézmény között közvetítés				
	Jelzőrendszer folyamatos működtetése				
A szülők erőforrásainak feltárása	Szociális ellátás rendszerrel való közvetlen kapcsolattartás	Folyamatos			
5.2. Védőnői hálózattal					
A gyermekek óvoda beíratásának támogatása	Jelzőrendszer működtetése esetmegbeszélés	folyamatos	Óvodavezető és Tagóvoda vezetők, Védőnők	Helyi Pedagógiai program Éves munkaterv	Az óvoda körzetében járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába, egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
Korai képesség gondozással kapcsolatos tanácsadás	Szülői értekezlet egyéni tanácsadás	Programnak megfelelően		programterv Feljegyzések, Jegyzőkönyvek	

5.3. Roma Kisebbségi Önkormányzat					
Tartalom	**Formája**	**Gyakoriság**	**Felelős**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
A gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés	Konzultációk	Az óvodai előjegyzés időszakában	Óvodavezető IPR team	Feljegyzések,	Az óvoda körzetében járó HHH óvodás korú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába , egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés	Konzultációk közös családlátogatások	Folyamatos			
5.4. Civil szervezetekkel való együttműködés					
A gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés	Egyéni és csoportos megbeszélések	Az óvodai előjegyzés időszakában	Óvodavezető IPR team	Éves munkaterv	Az óvoda körzetében járó HHH óvodás korú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába , egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés		Folyamatos			
5.5. Nevelési Tanácsadó való együttműködés					
A gyermek fejlesztésében való együttműködés. Nevelési Tanácsadó Szakértői Bizottság	Eset megbeszélések	Alkalomszerűen	Óvodavezető, tagóvoda vezetők	Feljegyzés,	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, együttnevelésére, egyéni differenciált fejlesztésére.
	Fejlesztési terv közös kidolgozása	Szükség esetén		Egyéni fejlesztési terv	

ÓVODA – ISKOLA ÁTMENET TÁMOGATÁS					
Tartalom	**Formája**	**Gyakoriság**	**Felelős**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
6.1. Iskola érettség elérését támogató pedagógiai munka					
A Helyi Óvodai Pedagógiai Program eredménye megvalósítása	A mindennapi óvodai élet tevékenységei	folyamatos	óvodapedagógusok	Helyei Óvodai Pedagógiai Program, Éves munkaterv, Csoportnapló,	A tanulási képességek megalapozásával, a részképesség zavarok kialakulásának megelőzésével, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelem koncentráció, az alkotás vágy szükséges szintjének kialakításával a kudarc mentes iskolakezdés biztosítása
6.2. Iskolakezdés támogatása					
A HHH gyermekek kudarcmentes iskola kezdése érdekében a gyermekek ismerjék meg leendő elsős tanítóikat	Ismerkedés az iskolával: Nyílt órák - szülők gyermekek együttes részvételével Hospitálások, esetmegbeszélések, közös programok	Beiskolázást megelőző időszakban egy alkalommal	Óvoda igazgató, Tagóvoda igazgató	Dokumentáció, Helyi Óvodai Pedagógiai Program Éves munkaterv Csoportnapló Óvoda – iskola Együttműködési megállapodás	A HHH gyermekeke kudarcmentesen illeszkednek be az iskolai életbe és többsége integrált iskolai környezetbe kezdi meg általános iskolai tanulmányait

A HHH GYERMEKEK SZÜLEIVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS					
Tartalom	**Formája**	**Gyakoriság**	**Felelős**	**Dokumentálás módja**	**Eredményességi mutató**
Személyes kapcsolatkialakítás minden szülővel	családlátogatás egyéni beszélgetések szülői értekezletek	óvodába kerülkor napi rendszerességgel alkalmanként	Csoportok óvodapedagógusai		
Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről	Tájékoztatás – beszélgetés a szülőkkel, gyermek munkák kihelyezése a szülői tájékoztató táblára	Napi	Csoportok óvodapedagógusai		
A gyerekek alkotásainak megmutatása		folyamatos		Csoportnapló Pedagógiai Program SzMSz Munkaterv	Partnerközpontú együttműködés, párbeszéd alakul ki
Szülői részvétel lehetőségeinek biztosítása a nyílt napon		Nyíltnapon éves munkaterv alapján			
Gyermeknevelléssel kapcsolatos nézetek kicserélése	Egyéni beszélgetések	Igény szerint			
A családok szokásainak, értékrendjének megismerése	Egyéni beszélgetések	Családlátogatás, óvodába kerülés, folyamatos			
Szülői Közösségek kialakítása	Csoport SZK megválasztása, működtetése	Szükség esetén,			